

พระตำรา

ของ

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย

ในการประชุมประจำปีของ

กองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลก

ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษไปประชุมองค์การทั้งสอง

พิมพ์ถวายเป็นอนุสรณ์

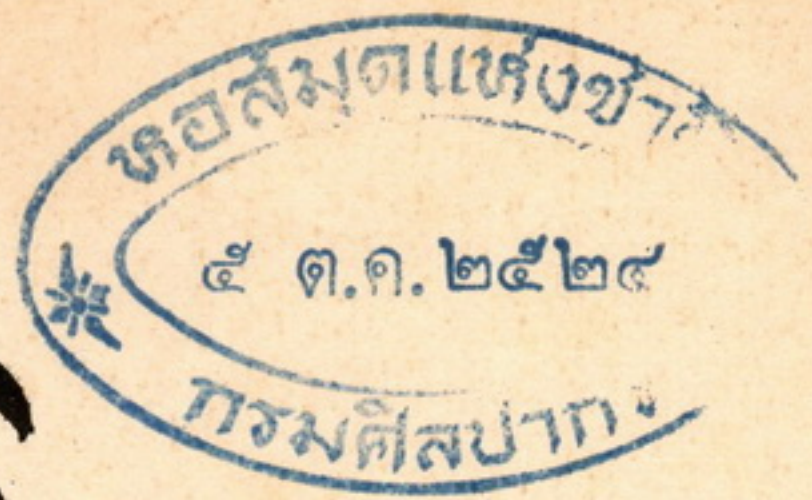
ในวาระพระราชทานเพลิงพระศพ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์

วชิระ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๔

๑๖

หอสมุดแห่งชาติ
สาขาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้วยอธิบดีกรมการ
จาก คุณหญิงคณิศร โกศล

พระตำรา

ของ

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย

ในการประชุมประจำปีของ

กองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลก

ผู้เข้าร่วมตามเสด็จไปประชุมองค์การทั้งสอง

พิมพ์ถวายเป็นอนุสรณ์

ในนามพระราชทานเพลิงพระศพ

ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๔

กรมการปกครอง
๒๕๒๕.๑.๑๕
กรมการปกครอง

กรมการปกครอง
กรมการปกครอง

กรมการปกครอง
กรมการปกครอง

คำสั่ง

๒๕๒

เรื่อง แต่งตั้งผู้ช่วยเจ้าพนักงาน

เรื่อง แต่งตั้งผู้ช่วยเจ้าพนักงาน

เรื่อง แต่งตั้งผู้ช่วยเจ้าพนักงาน

เรื่อง แต่งตั้งผู้ช่วยเจ้าพนักงาน

เลขที่

๒๗ ๑๐๕

เลขที่

๕๙๕.๙๑๕

๒๙๔๔ พ

เลขที่

๒๕๒๕.๑.๑๕

๑๐๒๕๔๗

๒๕๒๕.๑.๑๕

คำนำ

ผู้ที่เคยตามเสด็จพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ไปในการประชุมประจำปีของสภาผู้ว่าการกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) และธนาคารโลก (International Bank for Reconstruction and Development) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๒ จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๒ ต่างมีความรู้สึก ว่า ได้รับความรู้ความชำนาญในด้านการประชุมระหว่างประเทศจากพระองค์ท่านเป็นอันมาก และโดยที่การไปประชุมทุกคราวเป็นโอกาสให้ได้อยู่ใกล้ จิตรูจักพระอภัยมณีอันงดงามของพระองค์ ฉะนั้น เมื่อสิ้นพระชนม์เสียแล้วเช่นนั้น จึงมีความรู้สึกเสมือนขาดครูที่ดีและขาดผู้ใหญ่ที่กรุณาปรานีไป ฉะนั้น เพื่อเป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงพระศพ และเพื่อเชิดชูพระเกียรติคุณและพระจริยาวัตรของพระองค์ จึงได้พร้อมใจกันรวบรวมพระดำรัสที่ได้เคยประทานไว้ในที่ประชุมดังกล่าวเป็นเวลา ๑๑ ปีติดต่อกัน พร้อมทั้งบทความอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับองค์การทั้งสองนั้น จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อน้อมถวายในกาลอวสานแห่งพระชนม์ชีพ

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ได้ทรงเตรียมการเพื่อให้ประเทศไทยอยู่ในฐานะที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกมาตั้งแต่องค์การทั้งสองนี้

เริ่มปฏิสนธิ กล่าวคือ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อสมัยทรง
เป็นที่ปรึกษากระทรวงการคลัง พระองค์ได้ทรงคอยติดตามเรื่องเกี่ยวกับการ
การเงินของประเทศคู่สงครามอยู่เป็นนิจ เช่น ประเทศใดมีวิธีการอย่างไร
บ้างในการหาเงินมาดำเนินสงคราม หรือในการแก้ปัญหาเงินเพื่อ ครั้น
เมื่อกลางปี พ.ศ. ๒๔๘๗ ได้ทรงทราบจากข่าวโทรเลขต่างประเทศของกรม
ไปรษณีย์โทรเลขว่า ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกาจะเชิญประเทศต่าง ๆ ที่
เป็นฝ่ายพันธมิตรให้ไปประชุมที่ Bretton Woods, New Hampshire ในสหรัฐ ฯ
ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ เพื่อพิจารณาปรึกษาร่างโครงการการเงิน
ระหว่างนานาชาติ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญการเงินของสหรัฐ ฯ เช่น Dr. White
และ Lord Keynes ของอังกฤษได้ร่วมกันร่างขึ้น

นับแต่นั้นมาพระองค์ท่านก็ได้ทรงพยายามทุกทางที่จะให้ได้มาซึ่ง
โครงการนั้น โดยได้ทรงขอให้กระทรวงการต่างประเทศช่วยติดต่อขอจาก
สถานทูตไทยที่กรุงเบอร์ลิน กรุงลิสบอน และกรุงโรม ข่าวที่ได้รับต่อมา
แม้ว่าจะกระต่อนกระแท่นก็ยิ่งดีกว่าไม่รู้อะไรเสียเลย สถานทูตขณะนั้น
ไม่มีผู้เชี่ยวชาญในด้านวิชาการเงิน การเก็บข้อความแล้วโทรเลขย่อเข้ามา
จึงไม่ได้ประโยชน์พอ จะส่งเอกสารมาให้ก็ไม่มีทางจะทำได้ ครั้นจะส่ง
ข้อความละเอียดมาทางโทรเลข ซึ่งได้คำนวณกันดูแล้วว่าจะไม่น้อยกว่า
๓๐,๐๐๐ คำ ก็จะต้องเปลืองเงินทองเป็นอันมาก ในเมื่อคำโทรเลขจาก
ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ถึงประเทศไทยสมัยนั้นตกค่าละ ๑.๒๖ แฟรงก์ทอง
ขณะนั้น พระองค์จึงทรงขอให้ทางสถานทูตว่าจ้างผู้มีความรู้ในวิชาการเงิน เช่น
อาจารย์ในมหาวิทยาลัยหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการในคณะหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง

กับการเงิน ให้เขาช่วยจัดการรวบรวมเรื่องแล้วให้สถานทูตส่งรายงานนั้นมา
เป็นครั้งคราว เท่าที่จะมีทางทำได้ในขณะนั้น ความพยายามทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า
พระองค์ท่านได้ทรงสนพระทัยในความเคลื่อนไหวทางด้านการเงิน
ของโลกทุกระยะ และทรงแสวงหาช่องทางอยู่เสมอในอันที่จะให้ประเทศไทย
ได้เข้าร่วมกับองค์การระหว่างประเทศต่างๆ อันจะนำความเจริญมาสู่บ้านเมือง
นั้น แม้ว่าประเทศไทยจะมีได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การทั้งสองนี้ จน
กระทั่งวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๔๙๒ โดยเป็นสมาชิกประเทศที่ ๔๘ ก็ตาม
(ปัจจุบันมี ๖๘ ประเทศ) แต่การเตรียมนั้นพระองค์ท่านได้ทรงเริ่ม
ไว้ตั้งแต่กลางปี พ.ศ. ๒๔๘๗ มาแล้ว

มูลเหตุแห่งการตั้งองค์การทั้งสองเกิดแต่ความคิดที่ว่า เมื่อเสร็จ
สงครามแล้วจะทำอย่างไรค้ำมนุษย์ในโลกนี้จึงจะกลับมั่งคั่งสมบูรณ์ได้เช่นเดิม
โดยที่ความมั่งคั่งสมบูรณ์ในทางเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการติดต่อค้าขาย
ซึ่งกันและกัน และความสะดวกในการชำระเงินระหว่างประเทศเป็นสิ่งจำเป็น
ยิ่งแก่การค้าขาย ถ้าแต่ละประเทศต่างทำอะไรตามใจตน ไม่มีการร่วมมือ
กันในอันที่จะจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเงินได้เป็นไปโดยสะดวก ความมั่งคั่ง
สมบูรณ์ของโลกก็จะเกิดขึ้นมิได้ ฉะนั้น จึงได้ส่งเสริมให้มีการค้าระหว่าง
ประเทศมากยิ่งขึ้นโดยวิธีการ ๒ ทาง คือ ทำให้การชำระหนี้ได้เป็นไปโดย
สะดวกที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้อันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุนการเงิน
ระหว่างประเทศ และในขณะเดียวกันก็นำเงินไปลงทุนเพื่อบูรณะประเทศ
ที่ได้รับความเสียหายจากสงคราม และฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ

เพื่อจะได้ผลิตสินค้าได้มากขึ้นเพื่อประโยชน์แก่มนุษยชาติทั่วไป นี่เป็นวัตถุประสงค์ของธนาคารโลก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ทรงสรุปวัตถุประสงค์เหล่านี้ไว้ดังนี้ “ องค์การทั้งสองของโลก คือ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ และธนาคารโลก มีความมุ่งหมายที่นับได้ว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือ จะให้ประเทศต่าง ๆ ค้ำขายกันได้อย่างสะดวกที่สุด และให้มีสินค้าที่จะซื้อขายกันได้มากที่สุด ทั้งนี้ เพราะมีความเชื่อมั่นอยู่ว่า เมื่อประชาชนของประเทศต่าง ๆ มีความมั่นคงสมบูรณ์แล้ว โลกของเรานี้ก็จะตั้งอยู่ได้ด้วยความสะดวก ”

การเป็นสมาชิกขององค์การทั้งสองนี้เปรียบได้กับถือหุ้นในบริษัทใดบริษัทหนึ่ง แต่ละปีก็ย่อมจะมีการประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น โดยที่พระองค์ท่านทรงเป็นผู้แทนของคนไทยทั้งปวงที่ถือหุ้นอยู่ในบริษัทนั้น จึงได้เสด็จไปในการประชุมประจำปีทุก ๆ ปีถึง ๑๑ ครั้งติด ๆ กัน นับตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มเข้าเป็นสมาชิกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๒ จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๐๒ เมื่อเสด็จไปคราวใดพระองค์ท่านได้รับสั่งในท่ามกลางที่ประชุมใหญ่ทุกคราว และได้ทรงใช้พระปรีชาสามารถให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์มากที่สุดจากองค์การทั้งสองนี้ เช่น ในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ เนื่องจากพระดำรัสแบบที่เล่นที่จริงของพระองค์ท่าน ได้เป็นผลให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศตกลงยินยอมให้ประเทศไทยมีสิทธิขอเงินจากกองทุน ฯ นั้นได้ ทั้งที่ประเทศไทยยังมิได้กำหนดค่าเสมอภาค (Par Value)

พระดำรัสของ “ ปรินซ์วิวัฒนออฟไทยแลนด์ ” ซึ่งทรงร่างขึ้นเอง

ล่วงหน้าเพียงไม่กี่ชั่วโมงนั้น เป็นที่เลื่องลือและถูกใจของบรรดาผู้แทนนานาประเทศและเจ้าหน้าที่ขององค์การทั้งสองอย่างเห็นได้ชัด คือ จากเสียงการปรบมือบ้าง จากการที่ประธานของที่ประชุมใหญ่มักจะขอให้พระองค์ทรงกล่าวขอบคุณประเทศเจ้าของบ้านเมื่อปิดสมัยประชุมบ้าง ฯลฯ พระดำรัสนั้น นอกจากจะเป็นงานเป็นการแล้ว ยังเป็นข้อความที่กระตักรดไม่ยั้งเยอเช่นของผู้แทนอื่นๆ ทั้งยังแฝงด้วยการมคมคายอย่างยากที่จะหาตัวจับได้ เพราะสุนทรพจน์แบบนี้จะทำให้ได้ก็เฉพาะผู้ที่ชำนาญภาษาอังกฤษจริงๆ และมีอารมณ์ขันเป็นพนักอยู่แล้วเช่นพระองค์ท่านเท่านั้น

ต่อไปนี้เป็นสุนทรพจน์ของนาย Masamichi Yamagiwa ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยญี่ปุ่น ตอนปิดสมัยประชุมประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ที่กรุงวอชิงตัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พระองค์ทรงเป็นที่เคารพและรักใคร่ของผู้แทนนานาประเทศที่รู้จักพระองค์เพียงใด

"I am very pleased indeed, as I am sure we all are, that the beautiful and world-renowned city of Vienna will be the scene of our Sixteenth Annual Meeting. I am equally happy that, a leading nation of Asia and one of our closest friends, Thailand, has been elected to take the Chair of that Meeting. Thailand is an old associate of the Fund and Bank and has been actively participating in their activities, so that I believe it is most fitting that she should now be given the honour to be in the Chair.

My greatest regret, and I am sure those of us who know him share my sentiment, is the absence at this present Meeting of our gracious and distinguished friend and colleague, Prince Viwat, who passed away only a few weeks ago. We wish to extend to Thailand and the Thai Delegation our deepest sympathy and condolence for the loss of a great man for whom all of us have the highest affection and respect."

เนื่องจากประเทศไทยได้รับเกียรติให้เป็นประธานในการประชุมประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ขององค์การทั้งสองที่กรุงเวียนนา การที่พระองค์ท่านคว้นสิ้นพระชนม์เสียเช่นนี้ ย่อมเป็นที่น่าเสียดายจนอีกเป็นทวีคูณ เพราะหาไม่แล้ว กระทรวงการคลังก็คงจะถวายพระเกียรติให้พระองค์ท่านทรงเป็นประธานในการประชุมครั้งนี้ เพราะทรงเหมาะสมด้วยประการทั้งปวง

ขอให้หนังสือเล่มนี้จงเป็นอนุสรณ์เชิดชูพระนาม พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ให้ยั่งยืนไปชั่วกาลนาน.

นายสุนทร หงส์ลดารมภ์

ม.ร.ว. จิต เกษมศรี

ม.ร.ว. เทวไทย เทวกุล

นายฉลोक โกมารกุล ณ นคร

นายประจิตร ขศสุนทร

ม.ร.ว. พัฒนไชย ไชยันต์

นายเสริม วินิจฉัยกุล

นายประยูร บุรณศิริ

นายบุญมา วงศ์สวรรค์

นายประหยัด บุรณศิริ

นายพิพรรธน์ ไกรฤกษ์

นายบัว ศจิเสวี

๑ เมษายน ๒๕๐๔

นับตั้งแต่เมื่อพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
วิวัฒนไชย สิ้นพระชนม์ลงนี้ ก็ได้รับพระมหากรุณาธิคุณตลอดมา
โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานน้ำสรงพระศพ และทรง
บำเพ็ญพระราชกุศลพระราชทานในงาน ๗ วัน ๕๐ วัน และ ๑๐๐ วัน
อีกทั้งยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเพลิงพระศพ ณ เมรุ
หน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาสอีกด้วย นับว่าเป็น
พระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้

อนึ่ง ได้มีญาติและมิตรสหาย ทั้งที่เป็นไทย
และต่างประเทศจำนวนมากมาย มาแสดงความอาลัยและเสียใจใน
การสิ้นพระชนม์ของพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวัฒนไชยต่อข้าพเจ้า
ยิ่งกว่านั้น หลายท่านยังได้รับเป็นธุระช่วยเหลือในงานพระศพอย่าง
ไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอถือโอกาสขอบพระคุณ
ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สำหรับพระประวัติของ พระวรวงศ์เธอ
พระองค์เจ้าวัฒนไชย ดังที่ได้ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้า
ได้ขอความช่วยเหลือจากบรรดาท่านที่เป็นญาติมิตรผู้ใกล้ชิดสนิทสนม
กับพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวัฒนไชย ช่วยเรียบเรียงให้ เช่น

พระประวัติตอนทรงพระเยาว์ ข้าพเจ้าก็ขอประทานพระกรุณาของ
ท่านอาจ (ม.จ. จงจิตรถนอม ดิศกุล) ซึ่งท่านเป็นผู้ทรงทราบมา
เป็นอย่างดี ถึงกับในบางครั้งท่านเคยทรงจูงพระวรวงศ์เธอ พระองค์
เจ้าวิวัฒนไชย เมื่อยังทรงพระเยาว์ขึ้นเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจุล
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ท่านอาจก็ได้ทรงพระกรุณาเล่าประทานอย่าง
แจ่มแจ้ง ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่านอย่างมากไว้ด้วย
สำหรับพระประวัติตอนต่อจากทรงพระเยาว์ คือ ตอนที่ได้รับการศึกษา
ทั้งในและนอกประเทศ และรับราชการตลอดมาทุกๆ แห่ง มิตรสหาย
ที่รู้เห็นเหตุการณ์ต่างก็ช่วยกันเรียบเรียงให้ และข้าพเจ้าได้ขอความ
กรุณา ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นผู้รวบรวมและตกแต่งให้
เหมาะสม ซึ่งเธอก็กรุณาจัดทำให้อย่างเต็มอกเต็มใจ ข้าพเจ้าจึงใคร่
ขอบพระคุณท่านผู้เรียบเรียงและรวบรวมพระประวัติอย่างมากที่สุดไว้
ในโอกาสนี้.

พัฒนัคนา ไชยนต์

(หม่อมเจ้าหญิงพัฒนัคนา ไชยนต์)

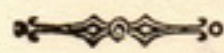

พระประวัติ

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ประสูติ ณ ปักกิ่ง วันเสาร์ที่ ๒๕ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๔๒ เป็นพระโอรสองค์ที่ ๕ ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าไชยันต์มงคล กรมหมื่นมหิศรราชหฤทัย (รัชกาลที่ ๔) และหม่อมชวน ไชยันต์ มีเจ้าพี่เจ้าน้องร่วมพระบิดา ๑๒ องค์ คือ

หม่อมเจ้าหญิง สุภาภรณ์ ไชยันต์ (สิ้นชีพิตักษัย)

หม่อมเจ้าชาย ถาวรมงคลวงศ์ ไชยันต์ (สิ้นชีพิตักษัย)

หม่อมเจ้าหญิง ประสงค์สม บริพัตร (สิ้นชีพิตักษัย)

หม่อมเจ้าหญิง ภิรมย์สงวน ไชยันต์

หม่อมเจ้าหญิง ประมวลทรัพย์ ไชยันต์ (สิ้นชีพิตักษัย)

หม่อมเจ้าหญิง ประคัลภ์กิติ ไชยันต์

หม่อมเจ้าชาย ตระนันทินิผล ไชยันต์ (สิ้นชีพิตักษัย)

หม่อมเจ้าหญิง วิมลอรุณ ไชยันต์

หม่อมเจ้าหญิง อำไพสุพรรณ ไชยันต์ (สิ้นชีพิตักษัย)

หม่อมเจ้าชาย จันทระจุกา ไชยันต์ (สิ้นชีพิตักษัย)

หม่อมเจ้าชาย มหาฤกษ์ ไชยันต์ (สิ้นชีพิตักษัย)

หม่อมเจ้าหญิง สุขาวดี ไชยันต์ (สิ้นชีพิตักษัย)

พระประวัติของพระองค์เจ้าวิวัฒนไชยในวัยเยาว์นั้น หม่อมเจ้าหญิง
จงจิตรถนอม ทิศาภัก ไต่ทรงเจดปรทานมาเพื่อรวบรวมไว้ในพระประวัติ มี
เนื้อความดังต่อไปนี้

“เมื่อพระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ชันษาได้ ๒ ขวบ หม่อมมารดาได้พา
เข้าไปอยู่ในพระบรมมหาราชวังที่ตำหนักพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบุษบัน
ยวีธนี ซึ่งเป็นเสด็จย่า และมีเจ้าพอก ๓ องค์ คือ หม่อมเจ้าหญิงสุภาภรณ์
หม่อมเจ้าหญิงประสงค์สม หม่อมเจ้าหญิงภิรมย์สงวนอยู่ร่วมกันด้วย พระองค์
วิวัฒน ๑ มีพระนิสัยชอบหนังสือและมีความจำดีมาแต่เยาว์ ตั้งแต่ชันษาราว
๓ ขวบ หม่อมเจ้าหญิงประสงค์สมได้สอนให้รู้จักตัวอักษรไทยจากหนังสือพิมพ์
โดยมิได้ตั้งใจจะสอนอย่างจริงจังเพราะยังเล็กนัก แต่พระองค์วิวัฒน ๑ ก็จำได้
แม่นยำ หม่อมมารดาจึงได้ไปซื้อหนังสือแบบเรียนเร็วมาให้อ่าน ก็ยังขยันอ่าน
จนในไม่ช้าก็อ่านหนังสือได้แตกฉาน นอกจากนั้นยังสามารถท่องพระปรมาภิไธย
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ตลอด ในขณะนั้นพระเจ้าอยู่หัว
ประทับอยู่ที่พระที่นั่งวิมานเมฆ พระราชวังดุสิต วันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ เป็นวัน
พระราชทานน้ำพระมหาสังข์พระบรมวงศานุวงศ์ ในคืนพระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายใน
พร้อมกันไปคอยเฝ้า ณ ที่ประทับสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ บนพระ
ที่นั่งวิมานเมฆ พระองค์วิวัฒน ๑ ได้ตามเสด็จเสด็จย่าขึ้นเฝ้า และได้รับพระราช
ทานน้ำพระมหาสังข์ในวันนั้น ได้ทูลพระปรมาภิไธยถวายเป็นที่พอพระราชหฤทัย
มาก มีพระราชดำรัสขอพระองค์วิวัฒน ๑ จากเสด็จย่า และโปรดให้ขึ้นเฝ้า
เวลาเสวยกลางวันในห้องเสวยแปดเหลี่ยม พระที่นั่งวิมานเมฆ ขณะประทับเสวย
โปรดให้พระองค์วิวัฒน ๑ นั่งบนพระเพลา และบางทีก็ทรงข้อนของเสวยพระ
ราชทานด้วย

วันหนึ่งมีพระราชดำรัสถามว่า เรียกพระองค์ท่านว่าอย่างไร พระองค์

วิวัฒน์ กรายทูลว่า เรียกว่า “พระเจ้าอยู่หัว” รัชสั่งว่า “ข้าเป็นลุนจะเรียกว่า
กระไร” พระองค์วิวัฒน์ กรายทูลว่า จะเรียกว่า “พระเจ้าลุน” ก็เป็นที่สพ
พระราชหฤทัย. พระองค์วิวัฒน์ จึงได้เรียกพระองค์เช่นนั้นเสมอ

ตั้งแต่ราว พ.ศ. ๒๔๓๕ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทำเสมา
พระปรมาภิไธยย่อ จ.ป.ร. ประดับเพชรขึ้น เพื่อพระราชทานพระราชนัตดา ก็ได้
ทรงพระกรุณาพระราชทานพระองค์วิวัฒน์ฯ เป็นพิเศษ แม้พระราชนัตดาก็มิได้
รับพระราชทานทั่วทุกพระองค์

เมื่อพระองค์วิวัฒน์ฯ ชันษาสมควรจะเข้าโรงเรียน จึงโปรดเกล้าฯ ให้
เข้าโรงเรียนมหาดเล็กหลวง และโปรดให้ตามเสด็จออกข้างหน้าพร้อมด้วยพระ
เจ้าลูกเธอ ”

พระบิดาและหม่อมมารดาของพระองค์เจ้าวิวัฒน์ไชย ได้สิ้นพระชนม์และ
ถึงอนิจกรรมเสียแต่เมื่อยังทรงพระเยาว์ พระองค์เจ้าวิวัฒน์ไชยได้เข้าศึกษาใน
โรงเรียนมหาดเล็กหลวงตั้งแต่พระชนม์ได้ ๖ ปี และได้ทรงเข้าศึกษาต่อใน
โรงเรียนราชวิทยาลัย สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๖ เมื่อพระชนม์เพียง ๑๒ ปีใน พ.ศ.
๒๔๕๔ ขณะนั้นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จสวรรคตแล้ว
สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ได้ทรงพระกรุณาโปรดให้พระองค์
เจ้าวิวัฒน์ไชยเป็นนักเรียนส่วนพระองค์ออกไปศึกษาวิทยาการ ณ ประเทศอังกฤษ
ได้ทรงเริ่มการศึกษาชั้นประถม ณ โรงเรียน Torquay Preparatory School เป็น
เวลาสองปี ใน พ.ศ. ๒๔๕๖ จึงได้เลื่อนไปทรงศึกษาชั้นมัธยม ณ วิทยาลัย
Cheltenham College อีก ๓ ปี ได้ทรงรับประกาศนียบัตรชั้นมัธยมศึกษาชั้นสูง
ของมหาวิทยาลัยออกสฟอร์ดและเคมบริดจ์ (Oxford and Cambridge Higher
Certificate) แล้วจึงเสด็จไปยังมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ใน พ.ศ. ๒๔๕๘ เพื่อ

ทรงศึกษา ณ วิทยาลัยมอดเคเลน (Magdalene College) เมื่อได้ทรงสอบได้
ได้รับปริญญาเกียรตินิยมชั้นสองในวิชาประวัติศาสตร์ (B.A.) ต่อจากนั้นได้
เสด็จไปทรงศึกษาต่อ ณ กรุงปารีส ใน พ.ศ. ๒๔๖๒ ได้เข้าศึกษา ณ วิทยาลัย
Ecole des Sciences Politiques แห่งกรุงปารีสอีก ๑ ปี จึงได้เสด็จกลับประเทศ
ไทยใน พ.ศ. ๒๔๖๓

เมื่อพระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้เสด็จกลับมาถึงประเทศไทยนั้นเป็นรัชสมัย
แห่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
เข้ารับราชการสนองพระเดชพระคุณในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ในตำแหน่ง
เลขานุการกระทรวงเป็นตำแหน่งแรก และนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา พระองค์
เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงปฏิบัติหน้าที่ราชการในกระทรวงนั้นหรือทรงปฏิบัติภารกิจ
ต่าง ๆ ของทางราชการอันเกี่ยวข้องกับกระทรวงนั้นโดยตรงมาจนถึงเวลาที่สิ้นพระ
ชนม์ชีพ ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นเวลา ๔๐ ปีบริบูรณ์โดยมิได้ขาดตอนเลย ประโยชน์
นานาประการที่ได้ทรงกระทำไว้ให้แก่ราชการคลังและการเงินการภาษีอากรของ
ประเทศนั้นมีอยู่มากมาย ยากที่จะหาผู้ใดเสมอเหมือนได้

ในเวลาที่พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยทรงเข้ารับราชการในกระทรวงพระคลัง
มหาสมบัตินั้น พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ ทรงดำรงตำแหน่ง
เสนาบดี หม่อมเจ้าเพชร เกษมศรี ผู้ซึ่งภายหลังได้ดำรงพระยศเป็นพระวรวงศ์
เธอ พระองค์เจ้าศุภโยคเกษม เป็นรองเสนาบดี ส่วนตำแหน่งปลัดทูลฉลองนั้นยัง
ว่างอยู่ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งเลขานุการ
กระทรวง และได้ทรงศึกษาราชการต่าง ๆ แห่งกระทรวงนั้นด้วยพระอุตสาหะวิริยะ
และด้วยพระปรีชาสามารถอย่างยอดเยี่ยม เป็นที่พอพระทัย และไว้วางพระทัย
แก่เสนาบดีและรองเสนาบดีทั้งสองพระองค์ ชรอยท่านผู้บังคับบัญชากระทรวง
พระคลังมหาสมบัติในสมัยนั้นจะได้ทรงเห็นพ้องต้องกันว่า พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย

ทรงอุทิศไปถวายพระปรีชาสามารถ   ควรแก่ตำแหน่งสูงอันมีความรับผิดชอบ
มาก   จึงได้ให้รับราชการแต่งตั้งปลัดทูลฉลองกระทรวงพระคลังมหาสมบัติไว้เป็น
เวลาหลายปี

ใน พ.ศ. ๒๔๖๕ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงดำรงตำแหน่งผู้ช่วยปลัด
ทูลฉลอง   ใน พ.ศ. ๒๔๖๕ ได้ทรงดำรงตำแหน่งผู้รั้งปลัดทูลฉลอง จนถึง
พ.ศ. ๒๔๗๐ อันเป็นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว   จึงได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งให้พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ดำรงตำแหน่งปลัดทูลฉลอง
กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ขณะนั้นพระชนมายุได้ ๒๘ ปี นับว่าทรงเป็น
ข้าราชการผู้ใหญ่ชั้นปลัดทูลฉลองที่มีอายุน้อยที่สุดในสมัยนั้น   และแม้ในสมัย
ปัจจุบันก็ยังจะหาเทียบได้ยาก

ในสมัยนั้นทางราชการเห็นสมควรบำรุงชายฝั่งทะเลทางทิศตะวันตกของ
ประเทศไทย จึงได้จัดตั้งสถานีหนึ่งเพื่อดำเนินการนี้ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย
ก็ได้ทรงรับราชการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสภาจัดบำรุงชายฝั่งทะเลทิศตะวันตก เป็น
หน้าที่พิเศษอีกตำแหน่งหนึ่ง นอกจากนั้นในสมัยเดียวกันได้ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ประชุมราชการเกี่ยวกับของคมนตรชน   โดยให้มีกรรมการของสภา
ของคมนตร มีหน้าที่ประชุมปรึกษาราชการในข้อที่จะได้ทรงมอบหมายให้พิจารณา
เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายความเห็นในข้อราชการนั้นๆ   จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้งให้พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยทรงดำรงตำแหน่งกรรมการของคมนตรอีกตำแหน่งหนึ่ง
ด้วย

ใน พ.ศ. ๒๔๗๓ ตำแหน่งอธิบดีกรมสรรพากรว่างลง   จึงทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายพระองค์เจ้าวิวัฒนไชยจากตำแหน่งปลัดทูลฉลอง
กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ไปทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสรรพากร ตั้งแต่

วันที่ ๑๕ เมษายน ค.ศ. ๑๙๑๕ รายละเอียดเกี่ยวกับการที่ไต้ทรงปฏิบัติหน้าที่ราชการ
นั้น ด้วยพระปรีชาสามารถอย่างยอดเยี่ยมคงจะได้ปรากฏอยู่ในข้อความและ
เอกสารซึ่งกรมสรรพากรคงจะได้จัดพิมพ์ขึ้นเป็นอนุสรณ์แก่พระองค์ท่านในครั้ง
แล้ว ในที่นี้พึงกล่าวแต่เพียงว่า ในยุคที่พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยเสด็จไปเป็นอธิบดี
กรมสรรพากรนั้น เป็นยุคแห่งการจัดระบบภาษีขึ้นใหม่เพื่อให้เป็นธรรมแก่สังคม
ยิ่งขึ้น ในขณะที่ทรงรับตำแหน่งอธิบดีกรมสรรพากรนั้น ทางราชการของกรม
นั้นยังเก็บภาษีอากรแบบเก่าๆ อยู่ เช่น ภาษีกานา ภาษีสวนใหญ่ ภาษีสวน
จาก ภาษีสัมพัทธ์ ภาษีกานาเกลือ ภาษีกาที่ไร่ยาสูบ ภาษีกาที่ไร่อ้อย เงิน
รัชชูปการ ภาษีเรือโรงเรือนคึกแพ เป็นต้น ซึ่งภาระแห่งภาษีอากรนั้นตกอยู่กับ
กสิกรเป็นส่วนใหญ่ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงยกเลิกภาษีกาเก่าๆ เสีย
และได้ทรงแก้ไขโดยค่อยทำค่อยไปให้มีการจัดเก็บภาษีขึ้นใหม่ให้เหมาะสมแก่
ความเจริญของบ้านเมือง และเฉลี่ยภาระแห่งภาษีนี้ออกไปในลักษณะที่เป็นธรรม
มิให้ตกอยู่กับคนกลุ่มเดียวเป็นส่วนใหญ่ดังแต่ก่อน ภาษีที่เก็บใหม่ในระหว่างที่
พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสรรพากรนั้น อยู่ในลำดับที่
ต่อไปนี้

พ.ศ. ๒๔๗๕ ประกาศใช้พระราชบัญญัติภาษีเงินเดือน

ประกาศใช้พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ประกาศใช้พระราชบัญญัติภาษีกาการค้าและประกันภัย

ประกาศใช้พระราชบัญญัติภาษีกาแสตมป์

พ.ศ. ๒๔๗๖ ประกาศใช้พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ โดยยกเลิกภาษีเงิน
เดือนเสีย

ประกาศใช้พระราชบัญญัติภาษีกาการค้า

พ.ศ. ๒๔๗๗ ประกาศใช้พระราชบัญญัติภาษีกาการค้าและการรับมรดก

การแก้ไขปรับปรุงเหล่านี้ได้มีประโยชน์แก่ทางราชการ และแก่ประชาชน
ผู้เสียภาษีเป็นอย่างมาก เพราะการเก็บภาษีจากผู้ที่สามารถเสียภาษีได้นั้นย่อมไม่
ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เงินภาษีเก็บได้มากขึ้น และรายจ่ายในการเก็บภาษีย่อม
น้อยลง สถิติรายได้และรายจ่ายของกรมสรรพากรในระยะนั้นได้แสดงให้เห็นถึง
พระปรีชาสามารถของพระองค์เจ้าวิวัฒนไชยในกรณีดังกล่าวมานี้

ในระหว่างที่ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสรรพากรอยู่นั้น พระองค์เจ้า
วิวัฒนไชยได้ทรงวางรากฐานงานสรรพากรและระเบียบแบบแผนต่างๆ ของกรม
ซึ่งได้ใช้เป็นหลักปฏิบัติราชการสืบมาจนบัดนี้ ในทางด้านการปกครองก็ได้ทรง
บังคับบัญชาข้าราชการในกรมนี้ด้วยความสุจริตเที่ยงธรรม ทรงบริหารด้วย
พรหมวิหารธรรมทั้งปวง และได้ทรงเอาเพื่อแผ่แผ่อบรมให้วิชาความรู้ตลอดจน
จริยธรรมให้แก่ข้าราชการในกรมนี้ โดยมีพระประสงค์ที่จะฝึกคนให้เป็น
ข้าราชการที่มีความสามารถรอบรู้ และสุจริตเรียบร้อย ซึ่งการก็เป็นไปสมพระ
ประสงค์ ดังจะเห็นได้จากความเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อกรมสรรพากร และ
กิจการทั้งหลายของกรมสรรพากรอันได้เจริญก้าวหน้ามาจนถึงทุกวันนี้

หนึ่งในระหว่างที่ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสรรพากรอยู่นั้น ได้มีการ
เปลี่ยนแปลงในระเบียบการบริหารของกระทรวงพระคลังมหาสมบัติบางประการ ได้
แก่การสมทบกรมสุราเข้าไว้กับกรมสรรพากร ตามประกาศพระบรมราชโองการ
ลงวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๓ ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้
มีประกาศพระบรมราชโองการแยกกรมสุราไปจากกรมสรรพากร ไปตั้งเป็นอีกกรม
หนึ่งต่างหาก และเปลี่ยนนามกรมเป็นกรมสรรพสามิต ครั้นถึงเดือนกรกฎาคม
พ.ศ. ๒๔๗๕ จึงได้มีประกาศพระบรมราชโองการอีกฉบับหนึ่งให้สมทบกรมฝิ่น
และกรมสรรพสามิตเข้าในกรมสรรพากรอีกครั้งหนึ่ง และคงอยู่ไต่บังคับบัญชา
ของพระองค์เจ้าวิวัฒนไชยมาจนถึงเดือนพฤษภาคม ๒๔๗๖ จึงได้แยกออกมา

เป็นกรณีขึ้นต่อกระทรวงการคลัง และมาเปลี่ยนเรียกเป็นกรมสรรพสามิตตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ซึ่งประกาศออกใช้เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๖

ในสมัยที่พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยทรงควบคุมงานกรมสรรพสามิตอยู่นั้น ได้ทรงปรับปรุงแก้ไขกิจการต่าง ๆ ของกรมนั้นให้ดีขึ้น และได้ทรงจัดเก็บภาษีขึ้นใหม่ คือภาษีไม้ซีกไฟ ใน พ.ศ. ๒๔๗๕ และภาษีเครื่องซีกไฟ ใน พ.ศ. ๒๔๗๖ นอกจากนี้ยังได้ทรงปรับปรุงแก้ไขกฎหมายอันเกี่ยวกับสุราขึ้นใหม่ให้รัดกุมยิ่งขึ้น

ใน พ.ศ. ๒๔๗๒ “คณะกรรมการแห่งสันนิบาตชาติเพื่อสอบสวนคดีศึกษาเรื่องการกำกับควบคุมการเสพยาฝิ่นในบูรพาทิศ” (League of Nations Commission of Enquiry into the Control of Opium Smoking in the Far East) ได้เดินทางเข้ามาถึงประเทศไทย และได้มีการประชุมพิจารณาสถานการณ์การเสพยาฝิ่นขึ้น พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยก็ได้ทรงเข้าประชุมกับกรรมการนี้ในฐานะทรงเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยผู้หนึ่ง และอาศัยพระปรีชาสามารถและพระปฏิภาณในการชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงด้วยความรอบรู้ในกิจการฝิ่น กรรมการสันนิบาตชาติได้พอใจในกิจการฝิ่นของประเทศไทยว่าเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และได้ทำรายงานเสนอสันนิบาตชาติสมัชชาประเทศไทยไว้เป็นเกียรติประวัติในครั้งนั้น

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ สันนิบาตชาติได้ตกลงให้มีการประชุมผู้แทนนานาชาติเกี่ยวกับเรื่องฝิ่นขึ้นที่กรุงเทพฯ อีกครั้งหนึ่ง พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยก็ได้ทรงเข้าร่วมประชุมในฐานะที่ทรงอยู่ในคณะผู้แทนรัฐบาลไทย ผลของการประชุมนี้ได้ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีในระหว่างประเทศต่าง ๆ ซึ่งเป็นภาคีแห่งสัญญาฝิ่นระหว่างประเทศ และได้ตกลงทำสัญญาขึ้นอีกฉบับหนึ่ง เพิ่มเติมจากสัญญาฝิ่นซึ่งทำไว้ ณ กรุงเบเนวาแต่เดิม เพื่อควบคุมการสุบยาฝิ่นในประเทศที่เป็นภาคีให้เข้มงวดยิ่งขึ้น

พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงปกครองกรมสรรพสามิต จนถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ กรมสรรพสามิตจึงได้แยกไปจากกรมสรรพากร และได้ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสรรพากรแต่ตำแหน่งเดียวไปจนถึง พ.ศ. ๒๔๗๘ จึงได้ทรงย้ายไปดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมศุลกากรในวันที่ ๑ ตุลาคม ค.ศ. นั้น

เมื่อพระองค์เจ้าวิวัฒนไชยเสด็จไปทรงรับตำแหน่งอธิบดีกรมศุลกากรนั้น กิจการของกรมศุลกากรส่วนใหญ่ยังดำเนินไปตามแบบเก่า ทั้งในด้านระเบียบพิธีการและตำแหน่งราชการต่าง ๆ ในกรมนี้ ที่สำคัญนั้นก็คือ การเก็บภาษีศุลกากรยังคงเก็บอยู่ตามแบบเดิมเป็นส่วนมาก กล่าวคือ เก็บตามราคา มิได้เก็บตามสภาพ และเป็นการเก็บภาษีเพื่อรายได้แผ่นดินแต่อย่างเดียว มิได้คำนึงถึงผลในทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด วิญญูณแห่งการปรับปรุงแก้ไขให้ราชการดีขึ้น ถูกหลักวิชาขึ้น และเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมยิ่งขึ้นนั้น ได้ยังเกิดมีขึ้นในกรมศุลกากรเมื่อพระองค์เจ้าวิวัฒนไชยเสด็จไปทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมนี้

หลังจากได้ทรงศึกษางานกรมศุลกากรอยู่เพียงสองเดือน พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยก็ได้ทรงปรับปรุงงานด้านศุลกากรเป็นการใหญ่ เพื่อให้กรมนี้เป็นกรมที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย ได้ทรงปรับปรุงส่วนราชการต่าง ๆ โดยแบ่งกองและแผนกต่าง ๆ เลียใหม่เพื่อให้ตรงต่อลักษณะงาน ได้ทรงตั้งกองแบบพิธีศุลกากรขึ้นเพื่อให้ยังเกิดความสะดวกรวดเร็ว และได้ทรงตั้งกองใหม่ขึ้นอีกกองหนึ่ง คือ กองศุลกาภิการ มีหน้าที่ตรวจสอบการเงิน การเก็บอากร และพิธีการศุลกากรต่าง ๆ เป็นการควบคุมภายใน นอกจากนั้น ยังได้ทรงปรับปรุงการแบ่งเขตศุลกากร และได้ทรงตั้งด่านศุลกากรขึ้นใหม่ทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้เหมาะสมกับความจำเป็น

เพื่อเปลี่ยนการเก็บภาษีศุลกากรจากหลักการเก็บตามราคา มาเป็นตามสภาพ ได้ทรงร่างกฎหมายตั้งפקคือตราศุลกากรขึ้นใหม่ เป็นกฎหมายสำคัญ

ที่แก้ไขหลักการในการเก็บภาษีศุลกากรของประเทศไทย ได้ทรงขยายประเภทสินค้าที่ต้องเสียภาษีจาก ๓๐-๔๐ ประเภท ไปเป็นถึง ๑๕๘ ประเภท ในการนี้ ได้มีพระวิริยะอุตสาหะทรงทำงานทั้งกลางวันกลางคืนด้วยพระองค์เองเป็นส่วนมาก มีผู้ช่วยไม่เกิน ๓ นาย เพราะการร่างกฎหมายนี้ต้องรักษาเป็นความลับอย่างยิ่ง ยวดยก มิให้เกิดผลเสียหายแก่แผ่นดิน เมื่อกฎหมายนี้ได้ประกาศออกใช้แล้ว ปรากฏว่ารายได้ทางศุลกากรของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอีกถึงร้อยละ ๕๐ และค่าใช้จ่ายในการเก็บภาษีนี้นั้นต่ำมาก ไม่ถึงร้อยละ ๒ ของเงินภาษีที่เก็บได้ นับว่าได้ทรงใช้พระปรีชาสามารถให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างมากมาย

ในการบริหารราชการในกรมศุลกากร ได้ทรงปรับปรุงระเบียบบริหารต่าง ๆ และได้ทรงตั้งระเบียบขึ้นใหม่อีกมาก เพื่อสมรรถภาพแก่ข้าราชการและเพื่อความสะดวกของพ่อค้าประชาชน และได้ทรงประมวลระเบียบข้อบังคับเหล่านี้เข้าไว้ด้วยกันเป็นเล่มเดียวใช้เป็นคู่มือของข้าราชการกรมศุลกากร ระเบียบทั้งหลายทั้งปวงที่ ได้ทรงวางไว้นั้น ยังใช้ได้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ข้าราชการกรมศุลกากรจนบัดนี้

ได้ทรงปกครองข้าราชการในกรมศุลกากรด้วยพรหมวิหารธรรม และทรงถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ข้าราชการเพื่อฝึกให้เป็นผู้ที่มีความสามารถต่อไป เช่นเดียวกับที่ได้ทรงปฏิบัติมาแล้วในกรมสรรพากร พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมศุลกากรจนถึง พ.ศ. ๒๔๘๑ จึงได้ทรงย้ายไปเป็นที่ปรึกษากะทรวงการคลัง และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ทรงดำรงตำแหน่งผู้ว่าการคนแรกแห่งธนาคารแห่งประเทศไทย ใน พ.ศ. ๒๔๘๕

อันตำแหน่งที่ปรึกษากะทรวงการคลังนั้นเป็นตำแหน่งที่ได้มีมาแล้ว ๖๐ กว่าปี เริ่มตั้งแต่สมัยกรมหมื่นมหิศรราชหฤทัยทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงพระ

คลังมหาสมบัติ แต่เป็นตำแหน่งสำหรับชาวต่างประเทศตลอดมา การที่
กระทรวงการคลังได้ตั้งตำแหน่งที่ปรึกษาฝ่ายไทยขึ้น และได้มีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ ให้พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยเข้ารับตำแหน่งนั้น ก็เพราะทางราชการ
ตระหนักในพระปรีชาสามารถของพระองค์ และการแต่งตั้งนั้นก็เหมาะสมแก่กาล
เวลาเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อทรงเข้าดำรงตำแหน่งนั้นเพียงไม่กี่เดือน สงคราม
โลกครั้งที่สองก็เกิดขึ้น เป็นเหตุให้การคลังและการเงินของประเทศไทยเข้าสู่
ภาวะคับขันอย่างยิ่งยวด ทางราชการก็ได้อาศัยพระปรีชาสามารถและพระวิริยะ
อุตสาหะของพระองค์เจ้าวิวัฒนไชย เป็นกำลังสำคัญอันหนึ่งในการเผชิญต่อภาวะ
คับขันนั้น

งานใหญ่ในระยะแรกที่เสด็จมาทรงดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาฝ่ายไทยของ
กระทรวงการคลังก็คือ การจัดระเบียบเงินตราและเครดิตของประเทศ หน้าที่
อันนี้ในนานาประเทศถือกันว่าเป็นหน้าที่ของธนาคารกลาง แต่ขณะนั้นธนาคาร
กลางยังไม่มีในเมืองไทย ทั้งที่ได้มีการดำริและการริเริ่มเป็นบางประการมาตั้งแต่
สมัยรัชกาลที่ ๕ การที่จะตั้งธนาคารกลางขึ้นทันทีทันใดนั้นย่อมเป็นไปได้
เพราะงานธนาคารกลางเป็นงานใหญ่ ต้องใช้เวลาศึกษาหาความรู้ ฝึกฝนพนักงาน
และทำให้ระบบธนาคารกลางนั้นเป็นที่รู้จักและเชื่อถือแก่ประชาชน ในการนี้ได้
ทรงร่วมมือกับรัฐบาลว่าด้วยการกระทรวงการคลัง จัดตั้งสำนักงานธนาคารชาติไทย
ขึ้นโดยให้อยู่ในความควบคุมของกระทรวงการคลังไปก่อน และให้มีหน้าที่กระทำ
ธุรกิจของธนาคารกลางเฉพาะแต่เพียงบางประเภท เมื่อถึงเวลาที่จะได้เปลี่ยน
สำนักงานนี้ให้เป็นธนาคารกลางต่อไป สำนักงานธนาคารชาติไทยจึงเป็นราก
ฐานของธนาคารแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน

เงินตราของไทยนั้นได้ผูกโยงอยู่กับเงินปอนด์สเตอร์ลิงของอังกฤษมาเป็น
เวลาช้านาน เมื่อเกิดสงครามในยุโรปขึ้นในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๘๒ นั้น

ยังไม่มีเหตุอันใดที่จะต้องตัดเงินบาทขาดจากเงินปอนด์สเตอร์ลิง โดยเฉพาะใน
ระยะนั้นไทยยังมีได้เกี่ยวข้องในการสงคราม และได้รับประโยชน์เป็นอันมากจาก
การค้าข้าวให้แก่จักรภพอังกฤษ แต่ถึงอย่างนั้นพระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ในฐานะ
ทรงเป็นที่ปรึกษากระทรวงการคลังก็ได้ทรงตั้งอยู่ในความประมาท ทรงเห็นว่า
การเก็บทุนสำรองเงินตราไว้ในอังกฤษทั้งหมดในรูปปอนด์สเตอร์ลิง เป็นการเสี่ยง
ภัยในยามที่โลกอยู่ในสถานะสงคราม จึงได้ทรงเสนอแนะให้กระทรวงการ
คลังกระจายทุนสำรองเงินตราไปเก็บไว้ในที่ต่าง ๆ ปรากฏตามตัวเลขเมื่อสิ้น
เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๒ ว่า มีทุนสำรองเงินตราคงเก็บไว้ในประเทศอังกฤษ
ร้อยละ ๕๐ ในประเทศไทยร้อยละ ๓๘ และในสหรัฐอเมริการ้อยละ ๑๒

ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงเป็น
หัวหน้าคณะผู้แทนรัฐบาลไทยไปเจรจากับอินโดจีน ฝรั่งเศส ณ เมืองไซ่ง่อน เกี่ยว
กับการคลัง การเงิน และการโอนมูลค่าระหว่างอินโดจีนกับอาณานิคมที่โอนให้
แก่ประเทศไทย อันสืบมาจากอนุสัญญาสันติภาพระหว่างประเทศทั้งสอง ลงวันที่
๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ในการประชุมนี้ได้อำศัยร่างของฝ่ายไทยเป็นหลัก
ในการเจรจา และได้ลงนามกันเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๔

เมื่อเกิดสงครามมหาบูรพาเอเชียขึ้นเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔
ประเทศไทยจำต้องยอมทำสัญญาร่วมรุกร่วมรบเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่น ซึ่ง
หมายความว่า ประเทศไทยต้องให้ความช่วยเหลือทุกทางแก่ประเทศญี่ปุ่นในการทำสงคราม
ทางด้านการเงินนี้รัฐบาลญี่ปุ่นได้เสนอให้รัฐบาลไทยรับหลักการ
ในเรื่องเงินตราสามประการ คือ (ก) ให้กำหนดค่าของเงินบาทเท่ากับเงินเยน
คือ ในอัตราแลกเปลี่ยน ๑ บาท ต่อ ๑ เยน (ข) การชำระเงินระหว่าง
ประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยให้ชำระด้วยเงินเยน และ (ค) ให้ตั้งธนาคารกลาง
ขึ้นเป็นเจ้าหน้าที่เงินตรา โดยมีที่ปรึกษา และหัวหน้าหน่วยงานต่างๆ เป็นชนชาติ

ญี่ปุ่น สำหรับข้อเสนอข้อแรกนั้นพระองค์เจ้าวิวัฒนไชยในฐานะที่ปรึกษาการคลัง
ทรงเห็นว่า เป็นการกำหนดค่าของเงินบาทให้ต่ำกว่าความเป็นจริง เพราะใน
ขณะนั้นเงินบาทมีค่าสูงกว่าเงินเยน แต่เมื่อรัฐบาลญี่ปุ่นยืนยันเป็นเด็ดขาดในข้อ
เสนอนี้ ทางรัฐบาลไทยก็จำต้องยอมรับ สำหรับข้อเสนอข้อสองนั้น รัฐบาล
ต้องยอมรับโดยปริยาย เพราะการสงครามในขณะนั้นยังจำเป็นต้องมีการค้าขายติด
ต่อกับประเทศใดอีกได้นอกจากประเทศญี่ปุ่น แต่ข้อเสนอข้อสามนั้นรัฐบาลไทย
มิได้ยอมรับในทันที เพราะจะเท่ากับว่ายอมให้ญี่ปุ่นเข้ามาควบคุมการเงินตราและ
เศรษฐกิจของไทยโดยตรง อันเป็นความประสงค์ของญี่ปุ่นในขณะนั้น เพื่อป้องกัน
มิให้ความประสงค์ของญี่ปุ่นเป็นผลสำเร็จ อันจักทำให้นโยบายการเงินของ
ประเทศศูนย์อิสสระภาพ รัฐบาลไทยจึงต้องจัดตั้งธนาคารกลางขึ้นโดยรีบด่วน.
พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงร่างพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ.
๒๔๘๕ ขึ้นด้วยพระองค์เองโดยตลอดด้วยความเร่งรีบเพื่อให้ทันการ ขณะเดียว
กันก็ต้องทรงวางระเบียบการดำเนินงานตามกฎหมายนี้ไว้โดยรีบเร่ง และหาพนักงาน
งานที่เป็นคนไทยเข้าบรรจุให้ครบตำแหน่ง เพื่อแสดงให้เห็นว่าคนไทยสามารถ
ดำเนินงานธนาคารกลางได้ด้วยตนเอง ด้วยพระปรีชาสามารถและพระวิริยะ
อุตสาหะอันเพียบพร้อมอยู่ในพระองค์ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เปิดดำเนิน
งานเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ โดยมีพระองค์เจ้าวิวัฒนไชยเป็นผู้ว่า
การคนแรก และมีหัวหน้าหน่วยงานและพนักงานเป็นคนไทยทุกคน มิได้มีคน
ต่างชาติเข้ามาคุมงานในตำแหน่งใดเลย หากพระองค์เจ้าวิวัฒนไชยมิได้ทรงรีบเร่ง
ดำเนินการจัดตั้งธนาคารแห่งประเทศไทยให้สำเร็จทันการ นโยบายการเงินและ
การเศรษฐกิจของไทยก็อาจต้องเป็นไปตามนโยบายของชนต่างชาติ ซึ่งย่อมจะต้อง
มีผลร้ายแรงโดยไม่มีปัญหา

พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้เสด็จไปกรุงโตเกียวเมื่อต้นเดือนเมษายน พ.ศ.

๒๔๘๕ เพื่อเจรจาเรื่องการเงินและการค้ากับรัฐบาลญี่ปุ่น ผลแห่งการเจรจา
นั้นทำให้ประเทศไทยสามารถรักษาสภาพทางการเงินไว้ได้ โดยที่ญี่ปุ่นไม่
เข้ามาตั้งระบบเงินตราขึ้นใหม่เช่นเดียวกับที่ทำในทุกประเทศที่ญี่ปุ่นเข้ายึดครองใน
เอเชีย

การบริหารงานธนาคารแห่งประเทศไทยของพระองค์เจ้าวิวัฒนไชยนั้น
ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เรียบเรียงไว้และจัดพิมพ์เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่พระองค์ใน
อีกที่หนึ่งแล้ว ในที่นี้จะขอกล่าวไว้แต่พอสังเขป ในการบริหารงานแห่งธนาคาร
แห่งประเทศไทยในระยะเริ่มแรกนั้น พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยต้องทรงประสบปัญหา
ใหญ่ ๆ หลายประการ การตั้งธนาคารแห่งประเทศไทยนั้นเป็นการทำงานแข่ง
กับเวลาเพื่อให้ทันช่วงที่คงที่ใดกล่าวนมาแล้ว แต่ยิ่งกว่านั้นระยะเวลานั้นเป็นเวลา
สงคราม การเงินและการเศรษฐกิจย่อมผันผวนไปอย่างรวดเร็ว แม้ธนาคารกลาง
ซึ่งได้ตั้งมาแล้วนานและมีความชำนาญในกิจการ หากต้องประสบปัญหาต่าง ๆ
ในยามสงครามก็จะต้องหวั่นไหวกระทบกระเทือนด้วยปัญหานั้น ๆ แต่ธนาคาร
แห่งประเทศไทยเพิ่งเริ่มตั้งขึ้นใหม่ ยังขาดความชำนาญอยู่มาก ได้อาศัยพระ
ปรีชาสามารถของพระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ในฐานะทรงเป็นผู้ว่าการ สามารถฝ่า
มรสุมมาได้ จนกระทั่งเคยโตมีความสำคัญได้รับความเชื่อถือทั้งในและนอก
ประเทศดังที่เป็นอยู่ทุกวันนี้

ปัญหาแรกซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ก็คือ ความใหม่ของธนาคารนั่นเอง ทั้งที่
ธนาคารต้องมีหน้าที่และภาระอันสำคัญยิ่ง แต่ธนาคารก็ยังขาดคนรู้จักแพร่หลาย
อันเป็นเหตุซึ่งจะก่อให้เกิดอิทธิพลในการเงินและเศรษฐกิจ ซึ่งธนาคารกลางจำต้องมี
และเมื่อจำต้องตั้งธนาคารขึ้นโดยรีบเร่งโดยให้มีคนไทยเป็นหัวหน้าหน่วยงานต่าง ๆ
พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยจึงจำต้องทรงบรรจุคนในตำแหน่งต่าง ๆ โดยอาศัยความรู้
ความสามารถในด้านอื่นและความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ จึงอาจ

กล่าวได้ว่า พนักงานผู้ใหญ่มากในธนาคารแห่งประเทศไทยในระยะเริ่มแรกนั้น หากจะมีความรู้ก็ยังขาดความชำนาญในกิจการธนาคาร พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ได้ทรงเผชิญต่อปัญหาบุคคลนี้ด้วยพระอุตสาหะและพระขันติธรรม ทั้งที่ต้องทรง ปฏิบัติหน้าที่ที่ปรึกษาการคลังในเวลาราชการ แต่ก็ต้องเสด็จยังธนาคารทุกวัน ในตอนบ่ายหลังเวลาราชการ และทรงสั่งงานและตรวจผลงานของทุกฝ่ายทุกส่วน ในธนาคารด้วยพระองค์เองอย่างละเอียด หากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นบ้างก็ใช้ พระขันติธรรมทรงอดทนต่อความผิดพลาดนั้น ๆ ทรงแก้ไขความผิดพลาดนั้นให้ กลับคืนด้วยพระองค์เอง และทรงถือเอาความผิดพลาดนั้น ๆ เป็นบทเรียนสอนให้ พนักงานเกิดความรู้ความชำนาญในกิจการต่อไป ถึงแม้ว่าในขณะนั้นพระองค์ เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงมีพระกิตติคุณแพร่หลาย เป็นที่ยอมรับนับถือทั้งในและนอก ประเทศว่า ทรงเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการคลังและการเงิน แต่ก็ทรงยอมรับด้วย โสรัจจะคุณอย่างเปิดเผยว่ายังไม่ทรงชำนาญในการธนาคาร ได้ทรงหาความรู้ใส่ พระองค์ในเรื่องนี้อยู่เป็นนิจ และทรงรับความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องการธนาคาร จากผู้อื่นที่เสนอไปโดยชอบด้วยน้ำพระทัยอันกว้างขวางปราศจากทิฏฐิमानะ

นอกจากปัญหาเรื่องบุคคลและความไม่ชำนาญงาน ดังที่ได้อธิบายมาแล้ว พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยยังต้องเผชิญกับปัญหาใหญ่ที่ยังยวดยเกี่ยวกับการคลัง และ เงินตราในระหว่างสงครามอีกมากมายหลายประการ ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า ทำ อย่างไม่รู้จะมีเงินมาให้รัฐบาลใช้จ่ายในเมืองขบประมาณแผ่นดินขาดดุลย์และราคา สินค้ากำลังสูงขึ้นเรื่อย ๆ เป็นประการแรก ทำอย่างไม่รู้จะมีเงินบาทจ่ายเป็นค่า ใช้จ่ายของกองทัพญี่ปุ่นและการค้าญี่ปุ่น ซึ่งจำเป็นต้องจ่ายตามสัญญาและตาม นโยบายทางการเมืองในขณะนั้นเป็นประการที่สอง และในประการสุดท้าย ทำ อย่างไม่รู้จะมีเงินกู้ยืมเงินเพื่อในประเทศไทย หรืออย่างน้อยก็จำกัดภาวะนั้น ซึ่ง เป็นผลธรรมชาติของการสงคราม ให้อยู่ในขอบเขต

วิธีแก้ปัญหาประการแรก พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงเสนอให้รัฐบาล
ออกพระราชบัญญัติเงินตราในภาวะฉุกเฉิน พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งให้อำนาจ
ธนาคารแห่งประเทศไทยจำหน่ายธนบัตรออกใช้แลกเปลี่ยนกับพันธบัตรคลัง พันธ
บัตรเงินกู้ของรัฐบาล และเงินเยนญี่ปุ่น ปรากฏว่า วิธีการของพระองค์ทำให้
รัฐบาลมีเงินใช้จ่ายมาได้ตลอดโดยไม่ติดขัด ในการเงินที่เกี่ยวข้องกับญี่ปุ่น ทั้ง
ทางด้านการค้าและการทหารนั้น พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยก็ได้ทรงหาทางปฏิบัติ
ให้เป็นไปตามเงื่อนไขแห่งสัญญาที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้แก่ญี่ปุ่น เช่น ตั้งแหล่งกลาง
ปฏิวัติเงิน และทำข้อตกลงในการที่ญี่ปุ่นจะต้องใช้หนี้ทดแทนเงินบาทที่เบิกจ่ายใน
ประเทศไทย ด้วยวิธีเครดิตเงินฝากของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ธนาคารแห่ง
ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเรียกว่า บัญชีเงินเยนพิเศษ ทั้งนี้ เพื่อให้หนี้สินของญี่ปุ่น
ที่มีอยู่ต่อประเทศไทยนั้นมีหลักฐานแน่ชัด สะดวกแก่การเรียกร้องคืนในภายหลัง
นอกจากนั้น ยังได้ทรงทำการตกลงหรือต่อรองกับทางฝ่ายญี่ปุ่นอีกหลายครั้งหลาย
คราว เพื่อควบคุมการใช้จ่ายของญี่ปุ่นมิให้เหลือเฟือ อันจักเป็นผลเสียหายแก่
การเงินของไทย และยังได้ทรงเล็งเห็นการณ์ไกล ทรงพยายามเจรจากับฝ่ายญี่ปุ่น
จนยอมตกลงให้ฝ่ายไทยใช้เงินเยนซึ่งญี่ปุ่นเครดิตกับธนาคารแห่งประเทศไทยไว้
นั้น ช้อทองคำเก็บไว้ได้เป็นครั้งคราว ทำให้ทุนสำรองเงินตราของไทยมีค่าสูง
ขึ้นยิ่งกว่าที่จะเก็บไว้เป็นเงินเยน ทองคำที่ช้อได้นี้ได้ทรงพยายามอย่างยิ่งที่จะขน
มาเก็บไว้ในประเทศไทย และก็ได้มาเป็นบางส่วนเท่าที่การขนส่งในระหว่างสงคราม
จะอำนวยให้ ส่วนที่เหลือตกค้างอยู่ในประเทศญี่ปุ่นนั้น เมื่อเสร็จสงครามแล้ว
ทางฝ่ายไทยก็ได้รีบคืนมาในที่สุด

โดยเหตุที่ทรงตระหนักในภัยอันตรายต่าง ๆ อันจักเกิดขึ้นจากภาวะเงินเฟ้อ
พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยจึงได้ทรงค้นคิดหาทางที่จะควบคุมภาวะนั้น มิให้ลุกลามเป็น
อันตรายร้ายแรง และได้เสนอวิธีการต่าง ๆ ต่อรัฐบาลไทยหลายวิธี อาทิเช่น

การเพิ่มภาษีอากรทั้งทางตรงและทางอ้อม   เพิ่มรายได้เข้าคลังจากองค์การรัฐ
พาณิชย์ และกึ่งรัฐพาณิชย์   ประหยัดรายจ่ายแผ่นดิน   และออกพันธบัตรเงินกู้   ทั้ง
หมั่นเพื่อลดทอนปริมาณของเงิน   นอกจากนั้นก็ยังมีการถอนและกักกันการใช้เงิน
ของประชาชน และการควบคุมเครดิต เป็นต้น   การรักษาระดับค่าของเงินตรา
ไว้ให้สูงคงที่ในยามสงครามนั้นไม่เคยปรากฏว่ามีประเทศใดทำได้   แต่ด้วยวิธี
การต่างๆ ที่ได้อำนาจมาแล้ว ก็พอจะกล่าวในที่นี้ได้ว่า พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรง
ใช้พระปรีชาสามารถ   ระวังภาวะเงินเฟ้อในประเทศไทยไว้มิให้ลุกลามใหญ่โตไป
ดังที่เคยปรากฏมาแล้วในประเทศอื่น ๆ

นอกจากที่ได้กล่าวมาแล้ว   ปัญหาการเงินสำคัญที่เกิดขึ้นในระหว่าง
สงครามอีกปัญหาหนึ่งก็คือ ปัญหาเรื่องธนบัตรไม่พอใช้   ทั้งนี้ ด้วยเหตุที่ไม่มี
ทางที่จะพิมพ์ธนบัตรในต่างประเทศได้   และทางฝ่ายญี่ปุ่นซึ่งเข้ามามีพิมพ์ธนบัตร
ให้รัฐบาลไทยก็ไม่สามารถส่งธนบัตรให้ได้   พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงแก้
ปัญหานี้ด้วยวิธีจัดทำพิมพ์ธนบัตรขึ้นในประเทศไทยตามโรงพิมพ์ต่าง ๆ ที่สามารถ
พิมพ์ได้   อาศัยที่ได้ทรงวางระเบียบควบคุมการพิมพ์ธนบัตรนี้ไว้ โดยรัดกุม   จึง
ไม่ปรากฏผลเสียหายอย่างใดเกิดขึ้นเลยตลอดระยะเวลาอัน

เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองได้เสร็จสิ้นลง   รัฐบาลไทยได้แต่งตั้งให้พระ
องค์เจ้าวิวัฒนไชย   ในขณะนั้นทรงดำรงตำแหน่งที่ปรึกษากระทรวงการคลัง   ที่
ปรึกษาลำดับนายกรัฐมนตรี และผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย   เป็นหัวหน้า
คณะทูตไปเจรจาทำสัญญาเลิกสถานะสงครามกับประเทศอังกฤษ   จีน   อินเดีย   และ
ออสเตรเลีย   ณ เมืองแคนดี ประเทศสิงคโปร์ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๘
การเจรจาดังนั้นได้ระงับไปชั่วคราวเวลาหนึ่ง   ต้องเสด็จไปเจรจาต่อไป ณ เมือง
สิงคโปร์ ในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๘   และกระทำความตกลงสมบูรณ์แบบได้
เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๙

มีเหตุการณ์อย่างหนึ่งในระหว่างการเจรจา ซึ่งควรจะจารึกไว้ให้ปรากฏ
ว่า พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยทรงมีชติยะมานะกล้าหาญ สมกับที่ไ้ทรงถือกำเนิด
มาในราชสกุล และทรงแสดงชติยะมานะนั้นในคราวที่ค้ำขันอย่างยิ่งยวด ทรง
สามารถเอาชนะผู้อื่นไ้ด้วยชติยะมานะอันประกอบด้วยธรรมนั้น ในระหว่าง
การเจรจานั้น ผู้แทนประเทศมหาอำนาจที่ชนะสงครามประเทศหนึ่งไ้เรียกร้อง
ให้ประเทศไทยส่งพระพุทธรูปมหาณิรัตน์ปฏิมากรแก้วมรกตคืบไปยังเมืองเวียงจันทน์
เมื่อพระองค์เจ้าวิวัฒนไชยไ้ทรงทราบบั้เรียกร้องนั้นในที่ประชุม ไ้รับสั่งต่อที่
ประชุมว่า ในฐานะที่พระองค์เป็นชติยะในราชสกุล และในฐานะที่พระองค์เป็น
คนไทย ไม่ทรงสามารถรับฟังข้อเรียกร้องนั้นไ้เลย และจะไม่ทรงเจรจาด้วยอีก
จนกว่าจะไ้มีการถอนข้อเรียกร้องนั้นไปแล้ว ครั้นแล้วจึงเสด็จออกจากการประชุม
นั้นโดยทันที ไม่เสด็จเข้าร่วมประชุมอีก จนฝ่ายที่ไ้ตั้งข้อเรียกร้องนั้นถอน
ข้อเรียกร้องไปเองในที่สุด

ความกล้าหาญของพระองค์เจ้าวิวัฒนไชย เป็นความกล้าหาญทางค้ำ
จากธรรมอันควรแก่การสรรเสริญ กล่าวคือทรงกล้าหาญที่จะยึดถือหลักธรรม
และหลักการอันสุจริตและถูกต้อง ทรงกล้าหาญที่จะเสียสละตำแหน่งอันสูงไ้
เสมอเพื่อหลักการนั้น และเมื่อทรงสละไ้แล้วก็มิไ้ทรงโหม่นสในการสละนั้น หรือ
มีพระทัยอาฆาตในผู้ที่เป็นต้นเหตุแห่งการสละ แต่กลับทรงหาทางช่วยเหลือทั้ง
บุคคลและกิจการนั้น ๆ ด้วยวิธีทางอื่น ๆ ต่อไป

ใน พ.ศ. ๒๔๘๕ ไ้ทรงพยายามที่จะลดปริมาณของเงินออกใช้หมุนเวียน
ในประเทศเพื่อควบคุมภาวะเงินเฟ้อ โดยวิธีแบ่งขายทุนสำรองเงินตราอันเป็น
ทองคำให้แก่ประชาชน เพื่อไ้ถอนถอนยัตริจากการหมุนเวียนเสียเป็นบางส่วน
ไ้ทรงเสนอต่อรัฐบาลให้ขายทองคำด้วยวิธีการประมูลราคา แต่รัฐบาลในสมัย
นั้นมั่นนโยบายที่จะแบ่งขายให้แก่ประชาชนทั่วไปโดยไม่มีการประมูล เมื่อมีความ

เห็นชัดกันเช่นนี้จึงได้ทรงลาออกจากตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อ
วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๔๘๕

หลังจากได้มีการรัฐประหารเกิดขึ้นในประเทศไทย ในเดือนพฤศจิกายน
พ.ศ. ๒๔๘๐ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการคลังเป็นครั้งแรกในรัฐบาลชุดนายควง อภัยวงศ์ เมื่อวันที่ ๑๒
พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ และทรงดำรงตำแหน่งนั้นมาจนถึงวันที่ ๑๕ เมษายน
พ.ศ. ๒๔๘๑ จึงได้ทรงออกจากตำแหน่ง เพราะรัฐบาลได้กราบถวายบังคมลา
ออกทั้งคณะ ต่อมาได้ทรงกลับเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ
คลังอีกครั้งหนึ่ง ในรัฐบาลชุดจอมพล ป. พิบูลสงคราม เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม
พ.ศ. ๒๔๘๑ และได้ทรงลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๒
เพราะเหตุที่ทรงมีความเห็นไม่ตรงกับรัฐบาลในการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน
เงินบาท แต่เมื่อได้ทรงลาออกแล้วก็ได้ทรงช่วยเหลือราชการของกระทรวงการ
คลังตลอดมา และยังทรงดำรงตำแหน่งสำคัญอื่น ๆ อันเกี่ยวกับการเงินของชาติ

หลังจากเสร็จสงครามโลกครั้งที่ ๒ หรือตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๕ เป็นต้นมา
พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงใช้พระอุตสาหะเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ประเทศไทยได้เข้า
เป็นภาคีแห่งสัญญาสองฉบับที่ทำขึ้นระหว่างชาติที่เมืองเบรตตันวูดส์ (Bretton
Woods) ในสหรัฐ ฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๗ ทั้งนี้ เพื่อให้ประเทศไทยได้เข้าเป็น
สมาชิกแห่งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) และ
แห่งธนาคารโลก (International Bank for Reconstruction and Development)
อันจักทำให้ประเทศไทยมีเสถียรภาพในทางเงินตรา ด้วยพระอุตสาหะและด้วย
พระปรีชาสามารถและพระอัธยาศัยอันชวนให้เกิดความเชื่อถือเลื่อมใสในพระองค์
พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงติดต่อกับบรรดาประเทศสมาชิกจนประเทศไทยได้เข้า
เป็นสมาชิกแห่งสององค์การนี้ในวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๒ และเมื่อ

ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกแล้ว รัฐบาลไทยก็ได้แต่งตั้งให้พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยเป็นผู้ว่าการแทนประเทศไทยในสภาผู้ว่าการขององค์การทั้งสอง ได้เสด็จไปประชุมสภาผู้ว่าการนั้นๆ ทุกปีตลอดมา และได้ดำรงตำแหน่งนั้นอยู่จนสิ้นพระชนม์ชีพ ได้ทรงใช้วิชาความรู้และความชำนาญให้เป็นประโยชน์แก่องค์การและแก่ประเทศไทย ก็จะเห็นได้จากการที่ธนาคารโลกได้ให้ประเทศไทยกู้เงินใน พ.ศ. ๒๔๙๔ เป็นจำนวน ๒๕.๔ ล้านดอลลาร์ เพื่อบูรณะการรถไฟ การชลประทาน และการทำเรือ

สิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วว่า พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงช่วยเหลือในกิจการเงินของแผ่นดินตลอดมา ถึงแม้ว่าจะอยู่นอกราชการ แต่ใน พ.ศ. ๒๔๙๖ ก็ได้ทรงดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการร่วมมือการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ และวิชาการกับสหรัฐ ฯ (ก.ศ.ว.) และเมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้ทรงช่วยเหลือกระทรวงการคลัง โดยทรงยกร่างพระราชบัญญัติเงินตราขึ้นใหม่ ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ประกาศใช้เป็นกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๕๐๑ ใช้แทนพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๔๗๑ ซึ่งล้าสมัย ใน พ.ศ. ๒๔๙๙ กระทรวงการคลังได้มอบหมายให้พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยเข้าดำเนินการธนาคารอุตสาหกรรมเพื่อเลิกกิจการและตั้งสถาบันขึ้นใหม่ ได้ทรงดำเนินการจนสำเร็จเรียบร้อย และได้ตั้งบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้ทรงเป็นประธานกรรมการอยู่จนสิ้นพระชนม์ ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้ทรงเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการปรับปรุงและสงคายนามประมวลกฎหมาย และได้ทรงเป็นกรรมการและเหรัญญิกของสภาอากาศไทย ติดต่อกันมาเป็นเวลานานหลายปี

ใน พ.ศ. ๒๔๙๔ สำนักงานบูรณะประเทศเกาหลีของสหประชาชาติ (United Nations Korean Reconstruction Agency -- UNKRA) ได้แต่งตั้งให้

พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยเป็นที่ปรึกษาทางการคลังและเศรษฐกิจของรัฐบาลเกาหลีใต้ ได้เสด็จไปประทับในประเทศเกาหลีในยี่นั้นเป็นเวลา ๓ เดือน เพื่อสำรวจภาวะเศรษฐกิจและการคลังแห่งประเทศนั้น นอกจากนั้นใน พ.ศ. ๒๔๕๘ ทรงได้รับ คำเชิญจากเลขาธิการสหประชาชาติให้ทรงเป็นกรรมการร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิอื่น อีกสองท่าน สำหรับให้คำปรึกษาแก่เลขาธิการว่าด้วยเรื่องรายงานเศรษฐกิจ ของโลก อันเป็นเอกสารสำคัญอันหนึ่งของสหประชาชาติ ได้เสด็จไปประชุม กรรมการนั้น ณ กรุงนิวยอร์กในปลายเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๕๘ เป็นอันว่าโลก ได้ยอมรับในพระปรีชาสามารถ และวิทยาการของพระองค์เจ้าวิวัฒนไชยทางด้านการ เศรษฐกิจและการคลัง ทรงเป็นคนไทยคนแรกที่ได้นำเกียรติอันสูงนี้มาสู่ ประเทศไทย

ในราชการส่วนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้ ทรงสนองพระเดชพระคุณด้วยความซื่อสัตย์และจงรักภักดีเป็นล้นพ้นตลอดมา กิจ การที่จะพึงกระทำต่อเบื้องพระยุคลบาทนั้น ทรงกระทำด้วยความยี่ติโสมนัสและ ทรงกระทำได้ในทุกโอกาสแม้แต่ในเวลาที่ประชวรอยู่ ไม่เคยทรงเห็นว่ากิจการ ไตหนักไปหรือเหลือวิสัย ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพระองค์เจ้า วิวัฒนไชยเป็นองคมนตรี ใน พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้ทรงไว้วางพระราชหฤทัยใน พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยและพระราชทานพระมหากรุณาต่อพระองค์เจ้าวิวัฒนไชยอีก นานาประการ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมสหภาพพม่าเป็นทางราชการ ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยโดยเสด็จฯ ในฐานะองคมนตรี

พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยได้เคยประชวรด้วยโรคพระหทัยมาก่อน แต่ได้ ทรงรับการรักษาจากแพทย์จนหายเป็นปกติ ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้ กลับประชวรอีกครั้งด้วยพระโรคเดียวกัน นายแพทย์ได้ถวายการรักษาจนทรงพระ

สำราญแล้ว จึงได้เสด็จไปทรงพักผ่อนที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ประมาณ สิบกว่าวัน แล้วเสด็จกลับวังในวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ มีพระอาการ เป็นปกติ ในวันที่ ๒๒ สิงหาคม ตอนเช้า ได้เสด็จไปเยี่ยมหม่อมเจ้าหญิง ประทับศักดิ์ ไชยพันธ์ พระเชษฐภคินี ณ วังถนนสีลม แล้วเสด็จกลับวังประมาณ ๑๑ นาฬิกาเศษ ขณะที่ทรงพระอักษรอยู่นั้น พระหทัยหยุดลงโดยฉับพลัน และ สิ้นพระชนม์โดยสงบเมื่อเวลา ๑๒.๑๕ นาฬิกา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า พระองค์ เจ้าวิวัฒนไชยสิ้นพระชนม์ในคืนวันเดียวกัน ขณะประทับอยู่ ณ พระราชวังเคอลูซ (Queluz Palace) กรุงลิสบอน ประเทศโปรตุเกส ด้วยความเศร้าสลดพระราช หฤทัยเป็นอย่างยิ่ง หลังจากที่ได้มีพระราชดำรัสสรรเสริญคุณความดีของพระองค์ เจ้าวิวัฒนไชยเป็นเอกประการแล้ว ได้มีพระราชดำรัสว่า

“ ท่าน (พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย) ได้ช่วยเหลือฉันมากในการที่มา เยี่ยมต่างประเทศคราวนี้ ท่านก็ได้ทรงทราบแล้วว่าการมาเยี่ยมต่างประเทศ คราวนี้เป็นผลสำเร็จและมีผลดีเพียงไร และคงพอพระทัย ฉันคิดว่าขณะ สิ้นพระชนม์ท่านคงมีความสุข ”

ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการพระศพ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย เป็นงานหลวงเป็นพิเศษ และได้พระราชทานพระโกศมณฑป เทียบเท่าชั้นเจ้าต่าง กรมทรงพระศพเป็นเกียรติยศ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ สมเด็จพระ ราชชนนีฯ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ได้เสด็จไปพระราชทานน้ำสรง พระศพและบำเพ็ญพระราชกุศลในงานพระศพ

พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ได้ทรงเคยสมรสกับหม่อมราชวงศ์หญิง ชวลิต สนิทวงศ์ บุตรี พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าพร้อมพงศ์อิธราชน ใน พ.ศ. ๒๔๖๔ มีบุตร คือ

๑. ม.ร.ว. ไชยวัฒน์ ไชยันต์

๒. ม.ร.ว. พัฒนไชย ไชยันต์

ม.ร.ว. ชวลิต ไชยันต์ ได้ถึงแก่กรรม ใน พ.ศ. ๒๔๗๒ ต่อมาพระองค์
เจ้าวิวัฒนไชยได้ทรงเคกสมรสกับ หม่อมเจ้าหญิง พัฒนคณา กิตติยากร พระ
ธิดาของ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ ๑ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ มีธิดา คือ

ม.ร.ว. กิติวัฒนา ไชยันต์

พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ทรงได้รับยศดังนี้

พ.ศ. ๒๔๖๓ เป็น อำมาตย์ตรี

พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็น อำมาตย์โท

พ.ศ. ๒๔๗๑ เป็น มหาอำมาตย์ตรี

ใน พ.ศ. ๒๔๕๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาขึ้นเป็นพระวรวงศ์เธอ
พระองค์เจ้า

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน มีดังนี้ :-

พ.ศ. ๒๔๕๑	ได้รับพระราชทาน	เหรียญรัตนาภรณ์ชั้น ๔	รัชกาลที่ ๕
พ.ศ. ๒๔๖๔	„	จักรดาราภรณ์มงกุฎไทย	
พ.ศ. ๒๔๖๕	„	เหรียญรัตนาภรณ์ ชั้น ๔	รัชกาลที่ ๗
พ.ศ. ๒๔๗๐	„	คริตาภรณ์ช้างเผือก	
พ.ศ. ๒๔๗๑	„	ทุติยจุลจอมเกล้า	
พ.ศ. ๒๔๗๓	„	ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย	
พ.ศ. ๒๔๗๓	„	เหรียญรัตนาภรณ์ ชั้น ๓	รัชกาลที่ ๗
พ.ศ. ๒๔๗๔	„	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก	

พ.ศ. ๒๔๘๐	ได้รับพระราชทาน	ประณามการณ์มงกุฎไทย
พ.ศ. ๒๔๘๓	„	ประณามการณ์ช้างเผือก
พ.ศ. ๒๔๘๓	„	ประณามจุลจอมเกล้า
พ.ศ. ๒๔๘๖	„	เหรียญรัตนาภรณ์ ชั้น ๑ รัชกาลที่ ๕
พ.ศ. ๒๔๘๗	„	มหาวิกรมมงกุฎ
พ.ศ. ๒๕๐๐	„	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

สำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของต่างประเทศ ได้ทรงรับตราเชนต์มอริส และเชนต์ลาซาร์ ของอิตาลี

ประกาศสถาปนาพระราชวงศ์

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จิกรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ทรงพระราชอนุสรณ์คำนึงถึงพระราชจริยาวัตรที่ได้ทรงประพฤติปฏิบัติ เพื่อเป็นสวัสดิมงคลแก่พระบรมราชาภิเษกเฉลิมพระราชมนเทียรครั้งนี้ เป็นต้นว่า การบูชาพระศรีวิรัตนตรัยและเทพยพลี ทักขิณานุประทานอุทิศสนองพระเดชพระคุณสมเด็จพระบูรพกวี และพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่ได้ทรงบำเพ็ญแล้ว บัดนี้ ทรงพระราชปรารภถึงพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งทรงพระคุณเป็นที่เชิดชูพระเกียรติยศของพระราชวงศ์ และที่ได้มีพระคุณูปการมาแก่พระองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมควรจะเฉลิมพระเกียรติยศสนองพระคุณเนื่องในงานพระราชพิธีราชาภิเษกตามราชประเพณีซึ่งเคยมีมาแต่ก่อน

ฯลฯ

อนึ่ง โดยที่ทรงพระราชดำริว่า หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์ โอรสพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นมหิศรราชหฤทัย ได้มีได้ศึกษาอักษรสมัยในโรงเรียนมหาดเล็กหลวง และโรงเรียนราชวิทยาลัย ครั้นสำเร็จชั้นมัธยมศึกษา ๖ แล้ว ในปีพุทธศักราช ๒๔๕๔ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นนักเรียนส่วนพระองค์ออกไปศึกษาวิทยาการ

ณ ประเทศอังกฤษ ได้เข้าศึกษาในโรงเรียนชั้นต้นจนถึงมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์
สำเร็จได้รับเกียรติปริญญาของมหาวิทยาลัยนั้น แล้วกลับเข้ามายังกรุงเทพ ฯ
ในปีพุทธศักราช ๒๔๖๓

ครั้นแล้วได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เข้ารับราชการสนองพระเดช
พระคุณในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ดำเนินตามรอยพระบิดาซึ่งได้ทรงดำรง
ตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงนั้นมาแต่ก่อน เริ่มเข้ารับตำแหน่งเลขานุการกระทรวง
แล้วเลื่อนขึ้นเป็นผู้ช่วยปลัดทูลฉลอง และทำการแทนปลัดทูลฉลอง แล้วทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นปลัดทูลฉลองกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เมื่อปี
พุทธศักราช ๒๔๖๕ หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์ ก็ได้ตั้งใจรับราชการ
สนองพระเดชพระคุณโดยเต็มสติปัญญาสามารถ ประกอบด้วยความอดสาหะวิริย
ภาพอย่างแรงกล้า มิได้ย่อท้อ เป็นเหตุให้กิจการในหน้าที่เจริญก้าวหน้าเป็นลำดับ
ไป จึงในปีพุทธศักราช ๒๔๗๑ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เป็นกรรมการ
ของมนตรีเป็นเกียรติยศพิเศษอีกโสดหนึ่งด้วย

ในปีพุทธศักราช ๒๔๗๓ ตำแหน่งอธิบดีกรมสรรพากรและกรมสุราว่าง
ลง ทรงพระราชดำริเห็นว่า หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์ มีปรีชาสามารถ
ได้รับราชการสนองพระเดชพระคุณมาด้วยดีเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัย จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งไปเป็นอธิบดีกรมสรรพากรและกรมสุรา ต่อมา
เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ ได้รวมกรมฝิ่นและกรมสุราเข้าเป็นกรมเดียวกัน เรียก
ว่า กรมสรรพสามิต ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย
ไชยันต์ เป็นอธิบดีกรมสรรพสามิตอีกตำแหน่งหนึ่ง เป็นการชั่วคราว ซึ่งต่อ
มาเมื่อมีตัวอธิบดีกรมสรรพสามิตแล้ว ก็ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสรรพากร
แต่ตำแหน่งเดียว ซึ่งในขณะนั้นจะต้องปรับปรุงการภาษีอากร ซึ่งเป็นหน้าที่ของ
กรมอย่างกว้างขวาง เพื่อให้รศกมทนสมัยเปลี่ยนจากระบบเก่ามาเป็นระบบใหม่

หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์ ได้ต่อสู้ให้พยายามจัดการวางระเบียบแบบแผนวิธีปฏิบัติราชการไว้มากมาย ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติการเกี่ยวกับอาการตลอดมาจนบัดนี้ เมื่อได้จัดระบบการเกี่ยวกับอาการในกรมสรรพากรเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ครั้นถึงปีพุทธศักราช ๒๔๗๘ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งหม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์ ไปเป็นอธิบดีกรมศุลกากร ก็ได้ปรับปรุงวิธีการเกี่ยวกับอาการศุลกากร และได้วางระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับพิธีการศุลกากรไว้หลายอย่าง ซึ่งยังคงใช้เป็นระเบียบปฏิบัติราชการของกรมศุลกากรตลอดมาจนบัดนี้ ราชการในกรมศุลกากรดำเนินก้าวหน้าด้วยดีตลอดมา และโดยที่หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์ เป็นผู้ประกอบด้วยความวิปรีชาสามารถรอบรู้กิจการต่าง ๆ ในกระทรวงการคลังเป็นอย่างดีเยี่ยมผู้หนึ่ง จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์ ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่ปรึกษากระทรวงการคลัง ก็ได้ปฏิบัติราชการสนองพระเดชพระคุณในหน้าที่ด้วยวิปรีชาสามารถเป็นผลดีแก่ราชการ และเป็นที่ยกย่องนับถือของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังทุกคนตลอดมา

ในส่วนราชการพิเศษ หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์ ได้รับปฏิบัติหน้าที่กิจการอันสำคัญซึ่งเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นเอกประการ กล่าวคือ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๘๒ ได้ร่วมมือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เริ่มจัดตั้งสำนักงานธนาคารชาติขึ้น อันเป็นแนวทางให้ได้ตราพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทยขึ้นใช้เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๘๕ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์ เป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นคนแรก ได้วางระเบียบแบบแผนและดำเนินการจนธนาคารแห่งประเทศไทยได้ดำรงอยู่เป็นอีกแผ่นมั่นคงตลอดมาจนในปัจจุบันนี้ อนึ่ง เมื่อคราวสงครามมหาเอเชียบูรพาได้อุบัติขึ้นเมื่อปลายปี พุทธศักราช ๒๔๘๔ การคลังของประเทศย่อมตกอยู่ในภาวะขัดข้องยุ่งยากเป็นอย่างที่สุด ทั้งเป็นที่ทราบกันอยู่ทั่วไปแล้ว หม่อมเจ้า

วิวัฒน์ไชย ไชยันต์ เป็นผู้หนึ่งซึ่งได้ดำเนินการแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ จนผลปรากฏว่า แม้ประเทศไทยต้องจ่ายเงินไปมากมาย ก็ยังได้รับทองคำตอบแทนคืนมาเป็นจำนวนไม่น้อย เป็นการบรรเทาความเสียหายลงไปได้เป็นอันมาก ในปีพุทธศักราช ๒๔๘๘ สงครามมหาเอเชียบูรพาได้สงบลง และมีการเปิดการเจรจาเลิกสถานะสงครามในระหว่างประเทศคู่สงคราม ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้หม่อมเจ้าวิวัฒน์ไชย ไชยันต์ เป็นหัวหน้าคณะทูตไปเจรจาทำสัญญาเลิกสถานะสงครามกับประเทศอังกฤษ อินเดีย และออสเตรเลีย ณ เมืองแคนบี้ และสิงคโปร์ ในการนี้ หม่อมเจ้าวิวัฒน์ไชย ไชยันต์ ได้ชักชวนพันฝ่าอุปสรรคใหญ่หลวง ดำเนินการเป็นผลดีแก่ประเทศชาติเป็นอันมาก ดังปรากฏอยู่แล้ว นอกจากนี้เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๘๕ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้าวิวัฒน์ไชย ไชยันต์ เดินทางไปประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา เพื่อฟื้นความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่การคลังและการธนาคารในสองประเทศนั้นขึ้นใหม่ ก็ได้ปฏิบัติภารกิจนั้นสำเร็จเป็นผลดี ต่อมาเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับใหม่แล้ว ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๘๐ ครั้งหนึ่ง และเมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๑ อีกครั้งหนึ่ง ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนั้น ในปีพุทธศักราช ๒๔๘๒ หม่อมเจ้าวิวัฒน์ไชย ไชยันต์ ได้เสด็จไปประชุมกับผู้แทนนานาประเทศ ในฐานะผู้ว่าการในองค์การทุนระหว่างประเทศและธนาคารระหว่างประเทศ ได้เจรจาในเรื่องการเงินบางเรื่องให้เป็นผลดีแก่ราชการ ในปีปัจจุบันได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา และกรรมการในสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ กับทั้งยังดำรงตำแหน่งผู้ว่าการองค์การทุนระหว่างประเทศ และผู้ว่าการธนาคารระหว่างประเทศอยู่ด้วย

เมื่อพิจารณาถึงการที่หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์ ได้รับราชการมาใน
กระทรวงการคลังในตำแหน่งสำคัญ ๆ ได้ผลดีแก่ราชการโดยลำดับ ทั้งได้ปฏิบัติ
ราชการเกี่ยวกับการเศรษฐกิจแห่งชาติ มีความสามารถที่จะวางพระองค์ให้เป็น
ที่ยำเกรงนับถือในนานาสนธิบาตระหว่างประเทศชาติ ด้วยอาศัยสติปัญญา สุขุม
รอบคอบและธำชาติสุภาพอย่างยิ่ง สมที่เป็นกลทายาทของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมหมื่นมหิศรราชหฤทัยพระราชบิดา ผู้ซึ่งได้เคยดำรงตำแหน่งเสนาบดี เป็น
ที่ไว้วางพระราชหฤทัยมาแล้วแต่กาลก่อนนั้น และบัดนี้ก็ประจักษ์แล้วว่า หม่อม
เจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์ ทรงเจริญด้วยวิสัยสาธุกาล ดำรงมั่นอยู่ในสุจริตสัมมา
จารี มีความจงรักภักดีในใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทอยู่โดยปรากฏสมควรที่จะได้
รับอิสริยยศฐานันดรศักดิ์เป็นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า ให้เป็นที่เชิดชูพระ
เกียรติยศแก่พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นมหิศรราชหฤทัย พระองค์หนึ่งได้

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สถาปนา หม่อมเจ้า
วิวัฒนไชย ไชยันต์ ขึ้นเป็นพระองค์เจ้า มีคำนำพระนามตามจารึกในพระ
สุพรรณบัฏว่า พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย คชนาม ทรงศักดินา
๓,๐๐๐ ตามอย่างธรรมเนียมพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าทั้งปวง จงทรงเจริญ
พระชนมายุ พรรณ สุข พล ปฏิภาณ คุณสารสมบัติ สรรพสิริสวัสดิพิพัฒน์
มงคลทุกประการ

๑๑

ประกาศ ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๕๓ เป็นปีที่ ๕ ใน
รัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

ประชุมประจำปี ครั้งที่ 12 พ.ศ. 2500 ที่กรุงวอชิงตัน
At the 12th Annual Meeting, Washington 1957.

ADDRESS BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund and Bank for Thailand,
to the Boards of Governors,
at the Opening Joint Session of the Fourth Annual Meeting,
Washington 1949 (2492)

Mr. Chairman and Gentlemen,

As the most junior member of the Boards of these two world organizations, I consider it a privilege to be allowed to say a few words on behalf of the Government and the country which I have the honour to represent.

May I say, first, that my Government was gratified with the acceptance of Thailand's application for membership of the Fund and the Bank. We are happy to contribute towards your effort to raise the standard of living of the peoples of the world.

Secondly, my Government notes with sincere appreciation that due emphasis has been laid, not only by the Bank but also by the Government which is our courteous host, upon development of the under-developed countries.

Living as I do in one of these countries, I have no hesitation in endorsing the idea that there are potentialities in them; and if there are practical obstacles to their development, then there is need for prompt and vigorous action to overcome such obstacles. Thailand for her part aims at helping herself in order to be helped, and I believe I am entitled to claim that her efforts are not inconsiderable.

And now, gentlemen, as small boys should be seen rather than heard, I hasten to end this address by saying again how sincerely Thailand appreciates the opportunity to cooperate with you all.

ADDRESS BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund and Bank for Thailand,
to the Boards of Governors,
at the closing Joint Session of the Fifth Annual Meeting,
Paris 1950 (2493)

Mr. Chairman,

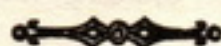
I find it a great privilege to be allowed once more to say a few words as our Annual Meeting is drawing to a close. I believe I am expressing the sentiments of all of us here when I say how much we appreciate the immense preparatory work that must have been undertaken to make this meeting possible. For this labour of love we must repeat our thanks to the Bank of France. To the Directors and the Staff of the Fund and Bank we also owe a debt of gratitude. They have come all the way from Washington, armed with papers, documents and other weapons of peace, not only to make a success of this Meeting but also to deal properly with each one of us according to our desserts. They have done their duty in the kindly spirit of helpfulness and good will. It is this very spirit that makes living organisms of the Fund and Bank. If I may venture to express an opinion, I would suggest that, in so far as we member countries are concerned, simple adherence alone to the terms of the agreements, bye-laws, rules and regulations, cannot raise international cooperation to the highest level. A substantial degree of success has been attained only because we have all subsidized each other with assistance and good will.

Further, it was in the belief that this kind of subsidy would be forthcoming from the Fund and Bank that my Government was glad to welcome their missions to Thailand. I may now say we were not disappointed. If we were subjected to a form of vivisection, we learned subsequently more about our own anatomy. Such knowledge, however costly, is quite essential for the promotion of the health of the body economic.

Finally, it would be presumptuous for me, Sir, to suggest other ways and means by which the spirit of helpfulness and good will can best be increased and utilized. I would therefore leave the matter to the wisdom of my elders in this family gathering, in the full confidence that their efforts will prove fruitful and lasting. Thank you.

ADDRESS BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund and Bank for Thailand,
to the Boards of Governors,
at the Opening Joint Session of the Sixth Annual Meeting,
Washington 1951 (2494)

Mr. Chairman,

May I be allowed a few minutes in which to add my very small voice to the chorus of congratulations that has been deservedly sung about the Management of the Bank. When my country had the honour of becoming a member two years ago, I said that Thailand intended to help herself in the hope that she would be helped by the Bank. Sir, I have seen my hope realized.

The loans that my Government has received will accelerate the pace of development of Thailand. And this is by no means all. The ultimate effect of these loans will be to feed millions of people in Asia who look to Thailand for their daily rice. Yesterday morning at the informal discussion, the Management declared that it took us into its office. Sir, I would say more than that. The Bank has taken my country into its bosom.

I would also express my sincere appreciation of the Fund's cooperation with Thailand. Although our balance of payments is such that we do not yet require financial assistance, we have had the benefit of the Fund's advice; and what is more valuable still, we have been liberally subsidized by the Fund from its large reservoir of good will.

Sir, I come from a small country on the other side of the globe; and it is intensely encouraging for me to find that these two world institutions show keen interest and sympathy in her welfare. It is therefore with a deep feeling of gratification that I conclude with the words: "Thailand thanks you all."

Thank you, Mr. Chairman.

STATEMENT BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund for Thailand,
at the Discussion of the Fund's Report, Seventh Annual Meeting,
Mexico City 1952 (2495)

Mr. Chairman,

With your kind permission, I should like to endorse the remarks of other Governors regarding the high quality of the Annual Report of the Fund.

I should also like to raise one question regarding the use of the Fund's resources.

Sir, in the Chairman's address yesterday, reference was made to the growing world population and the importance of the question of feeding that population.

My country, Sir, is a large exporter of rice, and normally she has little by way of a balance of payments problem. But as you are well aware, the successful production of rice depends upon the quantity of rainfall. To put it very briefly, our position can be expressed in only four words--no rain, no rice.

Sir, you are also well aware that the monsoon is a capricious lady and is liable suddenly to withhold her favours. If in any year she takes it into her mind to do so, Thailand will be faced with a balance of payments problem. But the difficulty will be temporary and can be said to be self-correcting because if the monsoon is capricious, she is also kind hearted. If she fails in one year, she is usually plentiful in the next. A two-year failure is a rare phenomenon.

Now, sir, this brings me to my question. Should a country which is credit worthy and has a good record as a debtor, if this country is faced with a temporary and self correcting balance of payments difficulty, should she be barred from using the Fund's resources simply because she has not been able to declare par value.

There, sir, is the question.

Thank you.

ADDRESS BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund for Thailand,
to the Boards of Governors,
at the Closing Joint Session of the Seventh Annual Meeting,
Mexico City 1952 (2495)

Mr. Chairman,

I thank you for giving me an opportunity to join my fellow Governors in expressing sincere gratitude for the kindly hospitality offered by the Government and people of this country.

Before we depart on our separate ways, laden with our loot of Mexican silver and bits and pieces of pseudo-Aztec remains, I should like to say, Sir, how charmed my Delegation has been to find a country rich in ancient civilization and imbued with the spirit of modern progress.

As Mexico is a Latin American country, I am severely tempted, Sir, to misquote a famous Latin message which, translated into American, becomes: I came, I saw, I was conquered.

May I also express to the Managing-Director of the Fund my sincere appreciation of the kind co-operation afforded to my Government during the recent discussions relative to exchange restrictions. It was through the Fund's sympathy and understanding that those discussions were quickly brought to a satisfactory conclusion.

I am also grateful to Mr. Rooth for his encouraging reply to the question I raised last week. I assure him that I pray that any necessity for a search for his practical solutions will be washed away by plenty of rain.

I would also thank the President of the Bank for that kindly interest in Thailand that prompted him to pay his recent visit to Bangkok.

Sir, the Bank has already given my country three loans; and I can assure everyone present that I have satisfied myself, beyond any possible doubt, that my country particularly enjoys Mr. Black's special brand of interference. And I venture to express the hope that Thailand may, again and again, be the happy victim of the Bank's pecuniary activities.

Thank you.

STATEMENT BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund for Thailand,
at the Discussion of the Fund's Report, Eight Annual Meeting,
Washington 1953 (2496)

Mr. Chairman,

I much appreciate being allowed the privilege of again congratulating the Fund upon the quality of its Report.

I am happy to note, Sir, that on page 32 of this Report as well as in the Statement of the Managing Director this morning, emphasis is laid upon the Fund's function of assisting its members in the case of a sharp decline in their foreign exchange earnings.

Sir, I am happier still to note that, in carrying out that function, the Executive Directors have been good enough to submit a draft resolution to meet the problem which I was allowed to raise at the Annual Meeting in Mexico City. I take this opportunity to convey to them the gratitude of my Delegation; and, the atmosphere that the draft resolution will be considered by the Governors with sympathy for my small country.

Another point in the Report which I should like to touch upon is that about development of the underdeveloped countries. It is of course true, as the Report says, that inflation should not play a large part in development programmes. But that is exactly the difficulty of a small and underdeveloped country, where capital formation is slight and mobilization of whatever capital there is is not an easy task. Furthermore, the importation of foreign capital is often limited by the lack of local counterpart for essential expenditure upon labour and local material.

In view of this situation, I am gratified to note that on page 45 of the Report there is a categorical statement that the Fund has a direct interest in finding solutions for the complex problems which confront the underdeveloped countries. Such a task, Sir, is well worthy of our great International Organization.

Thank you.

ADDRESS BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund for Thailand,
to the Boards of Governors,
at the Closing Joint Session of the Eight Annual Meeting,
Washington 1953 (2496)

Mr. Chairman,

My Delegation feels that it cannot leave the United States without joining the other Delegations in expressing gratitude for the welcome shown to us in this country. We have been overwhelmed, Sir, by the generous hospitality that was as extensive as a large part of the length of the Potomac. We have been overawed by the scientific progress that is beyond our understanding. But we feel, in the words of Edmund Burke, that we ought to venerate where we are unable presently to understand. *worship*

I must also thank both the Fund and the Bank for the sympathetic interest that they continue to show in Thailand. We have had the pleasure of welcoming their Mission to Bangkok to conduct a general examination of our economic anatomy. Our thanks are due particularly to Mr. Cochran who was good enough to perform the task of the Fund's Examiner in Chief. A Thai Mission to negotiate a loan is now in Washington and I venture to express the hope that they will receive the usual Black treatment.

Finally, Sir, I must express my Government's appreciation of the kindness shown to Thailand by my fellow Governors, the Executive Directors and the Staff of the Fund. The Resolution regarding Thailand that was passed this morning will, on the one hand, be helpful to Thailand if she is faced with a temporary payments difficulty. It will, on the other hand, enable the Fund the better to fulfil one of its most important functions. Sir, If I may be allowed another quotation, let me say: "It is twice bless'd; It blesseth him that gives and him that takes." *วิวัฒน์*

Thank you, Mr. Chairman.

STATEMENT BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund for Thailand,
to the Boards of Governors,
at the Opening Joint Session of the Ninth Annual Meeting,
Washington 1954 (2497)

Mr. Chairman,

If in ancient days all roads led to Rome, today surely they all lead to Washington; and I am happy to have the privilege of being able to say how delighted my Delegation is at finding itself again in this hospitable city. For what we are about to receive we are duly thankful.

We meet this year under favourable circumstances. Two years ago the Fund drew a gloomy picture of the world with its payments difficulties and severe restrictions. But, across the pages of this year's Report, it seems to have drawn a large arrow pointing towards the freeing of trade and payments. And perhaps next year the Managing Director will be able to encourage us further with the words that there may not be many more miles to go.

As this Meeting opens, it seems appropriate to observe that, although the new fashion in international relationship appears to be the principle of peaceful co-existence, the Fund and the Bank and their members still remain practitioners in the old-fashioned doctrine of mutual co-operation. And I trust that no one will doubt that they are prepared, if necessary, to remain antiquarians. ๑๕๑๑๑๑๑๑

Thank you.

STATEMENT BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund for Thailand,
at the Discussion of the Fund's Report.
Ninth Annual Meeting,
Washington 1954 (2497)

Mr. Chairman,

I am happy to have the privilege of associating myself with the other Governors in congratulating the Fund upon the excellence of its Report.

If I may be allowed a few minutes, I should like, sir, to refer to Chapter IV of the Report, which deals with developments in the underdeveloped countries and to request that this question be related to the problem of relaxing exchange restrictions.

In Chapter IV the Report says that in the underdeveloped countries special problems arise in the application of stabilizing monetary and fiscal policies. To this observation I would ask to be allowed to answer that in my own country the special problems naturally appear to us to be extra-special.

Recent events in Southeast Asia have made it clear that Thailand has an urgent need to defend herself against the peril imposed upon her by a strange ideology, its geographical proximity and its extreme pugnacity. In short, my country is already being threatened with "liberation" from American imperialism.

Living as we do under this amazing threat, we in Thailand believe that development to improve the living conditions of the mass of the population must be regarded not only as an end in itself but also as a means of self defence.

I observe that, on page 71, the Report says that policy should aim at reconciling the twin objectives of economic development and stability. I would submit, sir, that dealing with these Siamese twins is difficult enough, but now they are Siamese triplets--because we have to reconcile development not only with stability but also with security.

We realize that development should not be pushed forward if it involved inflationary financing, but, on the other hand, we are anxious that development should not prove too little and too late.

In this complex situation, the system of exchange restrictions that remains in force is intimately connected with the problems of development and security, and I venture to express the hope, sir, that the Fund will give the most sympathetic consideration to all these problems as a whole and that the advantages of the transition from Article XIV to Article VIII will be carefully balanced against the urgent need of development for self-defence.

Fourth Annual Meeting
Washington 1954 (24101)

Mr. Chairman,

I am happy to have the privilege of associating myself with the other Governors in congratulating the Fund upon the excellence of its Report.

If I may be allowed a few minutes, I should like, sir, to refer to Chapter IV of the Report, which deals with developments in the underdeveloped countries and to express the hope that the question be raised to the problem of relaxing exchange restrictions.

In Chapter IV the Report says that in the underdeveloped countries special problems arise in the application of stabilizing monetary and fiscal policies. To this observation I would like to be allowed to answer that in my own country the special problems naturally appear to me to be extra-special.

Recent events in Southeast Asia have made it clear that Thailand has an urgent need to defend herself against the peril imposed upon her by a strategic situation, the geographical proximity and its extreme fragility. In short, sir, country is already being threatened with "liberation" from American imperialism.

Living as we do under this amazing threat we in Thailand believe that development to improve the living conditions of the mass of the population should be regarded not only as an end in itself but also as a means of self-defence.

I observe that on page 21, the Report says that policy should aim at reconciling the twin objectives of economic development and stability. I would suggest, sir, that dealing with these matters seems to be difficult enough, but now there are business triangles--because we have to reconcile development not only with stability but also with security.

We realize that development should not be pushed forward if it involves unnecessary financing, but on the other hand, we are anxious that development should not prove too little and too late.

กับประธานาธิบดีราชนครประเทศอินเดีย
ในการประชุมประจำปี ครั้งที่ 13 ที่นิวเดลี พ.ศ. 2501
With President Rajendra Prasad of India.
At the 13th Annual Meeting, New Delhi 1958.

ADDRESS BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund for Thailand,
to the Boards of Governors,
at the Opening Joint Session of the Tenth Annual Meeting,
Istanbul 1955 (2498)

Mr. Chairman, Ladies and Gentlemen,

If I may venture to say so, it seems to me a happy thought on the part of the Government of Turkey when it kindly invited us here for this particular meeting which is number ten in our series. As we all know, there is something sacred in a round number. It therefore seems most appropriate that our Tenth Meeting should take place in this historic and illustrious city.

We have many things for which to be grateful to our host. But what strikes me forcibly is that, by meeting in a city which was once the capital of the world, we can claim that this conference is also a conference at the summit. After all, when we deal with exchange rates, we too will be faced with the problem of unification; and the question of reducing exchange restrictions is in fact a question of disarmament. And talking about unification, it appears that there are some curb rates that might perhaps be curbed.

I see from the Fund agenda that we are also to consider changes in Rules and Regulations. This leads me to wonder, Sir, whether Mr. Rooth will not feel urgently inspired, by the fact of being in this city, to commend that the Rules, Regulations, Board Decisions and so on be duly codified. I for one would be delighted to see him assume the purple of the Emperor Justinian.

And now, Sir, as we approach the end of this ceremonial Session, I wish to say that I am happy at having this opportunity to associate my Delegation with the others in expressing sincere gratitude to the Government of Turkey for its kind welcome to Istanbul.

Thank you.

STATEMENT BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund for Thailand,
at the Discussion of the Fund's Report,
Tenth Annual Meeting,
Istanbul 1955 (2498)

Mr. Chairman,

It is always a pleasure, Mr. Chairman, to be able to congratulate the Fund upon quality and the clarity of its Annual Report; and I am happy to have this opportunity of doing so.

As I see it, this Report is pervaded with the blithe ^{spread} spirit of progress towards convertibility. In urging members in this direction, the Fund seems to say, with Shakespeare, that: "There is a tide in the affairs of men which, taken at the flood, leads on to fortune." Sir, I hasten to add that I do not question the wisdom of Shakespeare and the Fund. But I would ask to be allowed to draw attention to the existing payments difficulty and the consequent restrictions in an underdeveloped area.

In a simple agricultural economy like that of my country, maintenance of budgetary equilibrium will normally prevent payments difficulties from appearing; and if they do appear, by reason of budgetary disequilibrium or otherwise, fiscal measures are the only instrument for overcoming them.

The existing budget deficits in some of the underdeveloped countries are said, in the report, to be due to substantial development expenditure. But, Sir, in the case of my country--and it may well be in some other countries, too--geography and other factors combine to impose a heavy burden of military as well as development expenditure, for these are the two essential elements of national defence. It is this heavyweight twin, military and economic, that fiscal measures have to overpower. Time is unavoidably necessary. And perhaps I may add here that, unlike the more developed countries, we cannot ^{have control} wield the monetary weapon. If we were to do so, few if any heads would fall, because a well-developed credit system does not exist.

Pending the result of the fiscal offensive, there seems to be no other course than to employ, for the time being, purely defensive tactics in the form of restrictions, if the payments position is not to deteriorate.

become worse, less value.

Sir, I am full of admiration for those members who can display their powerful physique by shedding ^{throwing off} pieces of their restrictive garment. But I would ask for sympathy for a weaker member who still finds it necessary to wrap itself in protective clothing.

Thank you.

ADDRESS BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund for Thailand,
to the Boards of Governors,
at the Closing Joint Session of the Eleventh Annual Meeting,
Washington 1956 (2499)

The Thailand Delegation is happy to have this opportunity to join in the tribute that has been paid to Mr. Rooth.

Mr. Rooth's period of office is distinguished, first, for the notable progress towards one of the objectives of the Fund. When I heard him say, in his address, that there had been a considerable relaxation of restrictions in recent years, I could not fail to recollect that, in the Annual Report for 1952, it fell to Mr. Rooth to record the following words: "It is a melancholy fact that seven years after the end of the war ... exchange restrictions are again ... the order of the day." In the remarkable change that has since taken place, the Fund, under Mr. Rooth, has played a very active part.

This period is distinguished, secondly, by the introduction of a variety of ways for bringing the Fund's resources to the assistance of its members. My country has cause, in particular, to feel grateful to Mr. Rooth for his assistance in removing the obstacle that once barred her access to those resources.

Sir, Mr. Rooth's activity and ingenuity urge me to say that, if only he were a lady, I would certainly apply to him those well-known words: "Age cannot wither her, nor custom stale her infinite variety."

My Delegation wishes Mr. Rooth every success and prosperity in whatever he may wish to undertake, be it banking, politics or living the life of a gentleman.

I would also take this opportunity to tender my Delegation's sincere congratulations to Mr. Garner upon his appointment as President of the IFC. My country considers it a privilege to be able to join this institution and is now upon the point of signing on the dotted line. We are all the happier to see an old friend in charge of this infant institution. My Delegation cannot imagine a more capable nurse than Mr. Garner; nor a more suitable nursery than the Bank. I wish Mr. Garner success; although I am in fact more than certain that he will succeed.

ADDRESS BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund for Thailand,
to the Boards of Governors,
at the Closing Joint Session of the Twelfth Annual Meeting,
Washington 1957 (2500)

Mr. Chairman,

I am happy to be able to look upon myself as a member of the chorus that has been singing words of gratitude to our hosts for their generous hospitality. When in Washington, my colleagues and I try to do what Washington does, and we are thereby pleasantly occupied.

I should also like to take this opportunity to express our sincere appreciation of all that has been done by the Bank to assist Thailand. I am sure Mr. Black has often pondered upon the advice given by Polonius regarding loans:

“Neither a borrower nor a lender be,
For loan oft loses both itself and friend.”

I am more than happy to observe that Mr. Black never takes heed of this advice.

My Delegation is proud of the confidence in Thailand shown by the recent grant of a loan of no less than \$66 million to finance our hydroelectric project. We are also glad to welcome the strong mission sent by the Bank for the economic survey of our country. The survey will no doubt enable us to know ourselves even better still.

My Delegation is also glad to say that Thailand has been able to cooperate in strengthening the resources of the Bank by the release, in instalments, of our 18 per cent subscription, which is to be convertible into U.S. dollars or pounds sterling. If the sum concerned is small, I hope Mr. Black will kindly look upon it as the widow's mite. *เงินหมื่นบาท*

We also note with pleasure that the Fund has now a large excess of income over expenditure. We trust that, inspired by this substantial surplus, Mr. Jacobsson will find an opportunity to visit our country, where hitherto we have only been able to toast him as an absent friend. We assure him of a warm welcome.

Finally, Sir, may I, as a representative of a Southeast Asian country, say how proud I am to see that a representative of another Southeast Asian country has so ably conducted these meetings.

Washington 1957 (2500)

Mr. Chairman,

I am happy to be able to look upon myself as a member of the chorus that has been singing words of gratitude to our hosts for their generous hospitality. When in Washington, my colleagues and I try to do what Washington does, and we are thereby pleasantly occupied.

I should also like to take this opportunity to express our sincere appreciation of all that has been done by the Bank to assist Thailand. I am sure Mr. Black has often pondered upon the advice given by Polonius regarding loans:

"Neither a borrower nor a lender be,
For loan oft loses both itself and friend."

I am more than happy to observe that Mr. Black never takes heed of this advice.

My Delegation is proud of the confidence in Thailand shown by the recent grant of a loan of no less than \$66 million to finance our hydroelectric project. We are also glad to welcome the strong mission sent by the Bank for the economic survey of our country. The survey will no doubt enable us to know ourselves even better still.

My Delegation is also glad to say that Thailand has been able to cooperate in strengthening the resources of the Bank by the release, in installments, of our 12 per cent subscription, which is to be convertible into U.S. dollars or pounds sterling. If the sum concerned is small, I hope Mr. Black will kindly look upon it as the widow's mite.

We also note with pleasure that the Fund has now a large excess of income over expenditures. We trust that, inspired by this substantial surplus, Mr. Jacobson will find an opportunity to visit our country, where hitherto we have only been able to treat him as an absent friend. We assure him of a warm welcome.

STATEMENT BY H.H. PRINCE VIWAT,

Governor of the Fund for Thailand,

at the Discussion of the Fund's Report,

Thirteenth Annual Meeting,

New Delhi 1958 (2501)

As this Meeting is being held in a country of great philosophers, I am reminded of the teaching that one of the pleasures of life is to be able to rejoice in the achievement of others. For myself, that pleasure would be all the greater, if only I were able to express my sentiment in my own tongue. But, in case Mr. Jacobsson, in spite of his many accomplishments, does not fully understand Thai, I can only say prosaically that I am happy to congratulate him upon another excellent Report.

I appreciate the due emphasis made in that Report upon the difficulties of combining development with stability in those countries which are now called less developed. The Report observes rightly that fluctuations in the prices of primary products, which are sometimes very violent, have for many years presented serious problems. And it is at this point that I should like to add that, in the case of some primary products, there are also fluctuations in the volume of production, which can also be very violent. The production of rice, for instance, has to depend upon the vicissitudes of the weather. The difficulties of my country are therefore all the greater, in that she is liable to suffer, not only from fluctuations in the price of her products, but also from fluctuations in the volume of her production. I hasten to support the distinguished Governor for Pakistan in suggesting that the question of stabilization of prices be studied. I rather hesitate, however, to request the Fund to study the further question of controlling the activities of Jupiter Pluvius.

Sir, a country which, like mine, is under such a double handicap is liable to be faced with payments difficulties through no fault of its own. Such a country should perforce be able to rely upon the Fund's resources as a real second line of defense.

Thailand's quota was determined over ten years ago. Today it is far from being commensurate with her economic position. Although she has been
in proper proportion

so fortunate as to have had no need of the Fund's resources up to date, she nevertheless wishes to be assured that in the Fund she has an organization that can really be relied upon in case of emergency.

I therefore welcome the U. S. proposal that quotas should be revised; and I venture to submit that, when they come to be revised, such revision, at least in the case of a country which has an inadequate quota, should be based upon the principle of providing a more adequate second line of defense.

If I may be permitted a final word, I should like to express my admiration of the able manner in which Mr. Jacobsson has conducted the business of the Fund. Not only has he been able to wipe out all accumulated deficits as if by a magic wand, but he has also performed his manifold function in the most suave manner. If he will allow me to say so, he seems to me to be a perfect embodiment of the Latin tag: "Fortiter in re suaviter in modo."

กับนายจอห์น ดับลิว. สไนเดอร์
อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง สหรัฐอเมริกา
ในการประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๓ ที่นิวเดลี พ.ศ. ๒๕๐๑

With former Secretary of Treasury, Mr. John W. Snyder
At the 13th Annual Meeting, New Delhi 1958.

Sir, I have the honour to move the adoption of this Report as a whole and of the draft Resolution of Appreciation.

VERBATIM REPORT
of the Meeting of the Board of Governors
of the International Monetary Fund
International Bank for Reconstruction and Development
International Finance Corporation
held at
Plenary Hall, Vigyan Bhawan, New Delhi
on Friday October 10, 1958.

The Chairman:

The next item of business is the Fourth Report of the Joint Procedures Committee. I recognize the Reporting Member, the Governor for Thailand.

Governor for Thailand:

Sir, it has happily fallen to me to recommend the adoption of the draft Resolution of Appreciation to our host country. In performing this pleasant duty I am moved to pay a tribute to the unrelenting effort made by the great Indian nation for her economic development without jeopardising her noble cultural heritage.

I am happy to join her people in reciting the words of the ancient Vedas:

“May the winds blow sweet;
May the rivers flow sweet.”

Sir, the draft Resolution is in the following terms:

RESOLVED:

THAT the Governors of the International Monetary Fund, the International Bank for Reconstruction and Development, and the International Finance Corporation express their deep and sincere appreciation to the Government and people of India for their gracious hospitality; and

THAT they express their particular appreciation to the Governor and Alternate Governors for India and their assistants for their effective arrangements and outstanding contributions to the success of this Thirteenth Annual Meeting.

(Applause)

Sir, I have the honour to move the adoption of this Report as a whole and of the draft Resolution of Appreciation.

The Chairman:

You have heard the Report and the recommendations of the Committee. You have also heard the Resolution of Appreciation, which has been proposed by the Governor for Thailand, on behalf of the Committee. The question now is the approval of the Report, the adoption of the recommendations contained therein, and the adoption of the Resolution of Appreciation to our host country.

Is there any objection?

I declare the Report approved, and its recommendations adopted, I also declare approved the Resolution of Appreciation. I am sure we all share the sentiments expressed therein.

I thank the Governor for Thailand.

(Applause)

เสวยร่วมกับผู้ว่าการธนาคารชาติของประเทศสแกนดิเนเวีย และเยอรมนี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประเทศออสเตรีย
ในการประชุมประจำปี ครั้งที่ 14 พ.ศ. 2502 ที่กรุงวอชิงตัน

At luncheon with, left to right, Mr. Erik Brofoss, Governor of Norges Bank, Norway; Dr. Karl Blessing, President of Deutsche Bundesbank, Germany; and Dr. Reinhard Kamitz, Austrian Minister of Finance. At the 14th Annual Meeting, Washington 1959.

ADDRESS BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund for Thailand,
to the Boards of Governors,
at the Opening Joint Session of the Fourteenth Annual Meeting,
Washington 1959 (2502)

Mr. Chairman,

There is a saying that, Blessed is the man who expects nothing, for he shall never be disappointed. But, Sir, our host country has long ago taught us to expect a great deal of kindness and hospitality; and I am now fully confident that we can indulge in intelligent anticipation of many pleasant things, even before they occur.

I have listened with interest and pleasure to the address given by you, Sir, from what seems to me to be the summit of the Andes; and I am happy to echo your praises for the achievement of the President of the Bank and the Managing Director of the Fund. We have all benefited from their exertion in the various fields of activity. And it is for this reason that I venture to express the hope that they will feel, with Shakespeare, that "the world is mine oyster."

Finally, I need hardly say, Sir, that under your able Chairmanship I am sure we can also anticipate the successful outcome of this Fourteenth Annual Meeting, even before the end of its first session.

Thank you.

STATEMENT BY H.H. PRINCE VIWAT,
Governor of the Fund for Thailand,
at the Discussion of the Fund's Report,
Fourteenth Annual Meeting,
Washington 1959 (2502)

Mr. Chairman,

In reading this excellent Report. I could not fail to be struck by the considerable difference in the record of the industrialized and the primary producing countries. The latter have, in general, suffered a persistent decline in the price of their products, a further increase in their deficit balance of payments and a continuous deterioration in their terms of trade.

But in spite of these unfavourable factors, the primary producing countries are bound to carry on with their economic development. The standard of living of the industrialized countries is so far ahead and is advancing so rapidly that the primary producers probably feel, with Alice, that it takes all the running one can do to keep in the same place. And this is not the whole story. A country in the position of Thailand is compelled, not only to keep on running, but also to keep looking over her shoulders to see that she is secure.

I am aware that it is not fashionable to mention defense, especially at a moment when there is a proposal to eliminate all armaments. But the fact remains that expenditure on defense is still no less important than that on development. The Fund has consistently advised that development should be combined with stability. But where my country is concerned, both development and defense have to be married to stability, even if there is a general prejudice against bigamy.

In this connection, my country is deeply appreciative of the action of the Fund in allowing her a special and substantial increase in her quota, so as to provide her with a more effective second-line reserve. This is of special importance, inasmuch as my government has already eliminated practically all trade and exchange restrictions. I was also encouraged by the Managing Director's address, where he indicated the policies which can help to solve the problem of the primary producers relative to the decline in the price of their products

and the deterioration in their terms of trade. It seems to me that application of these policies need to be studied as a whole; and I venture to suggest that the Fund is the most suitable body to undertake this work. If I may emulate *try to do as well as* Mr. Jacobsson by quoting a Latin tag, "Hoc opus hic labor est" -- Here is the toil and there the task.

Thank you.

๓๖ ขอยอาริ ถนณสุขุมวิทย์ พระนคร

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๓

เรื่อง ตำแหน่งผู้ว่าการกองทุนฯ

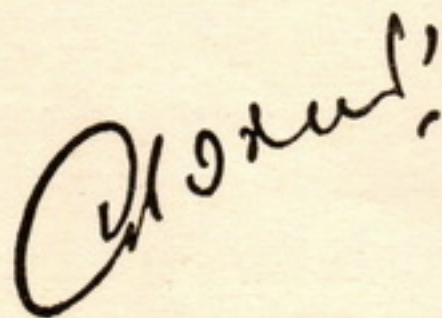
เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ด้วยวาระครองตำแหน่งผู้ว่าการกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ซึ่ง
ข้าพเจ้าดำรงอยู่นั้น จะสิ้นสุดลงในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ศกนี้

ด้วยเหตุว่าข้าพเจ้าได้ครองตำแหน่งนี้ถึงสองวาระ และบัดนี้ก็เป็น
ผู้สูงอายุและอนามัยไม่สมบูรณ์ เห็นว่าน่าจะมีบุคคลอื่นครองตำแหน่งแทน
สืบต่อไป ข้าพเจ้าจึงขอเรียนมาแต่เนิ่น ๆ เพื่อกระทรวงการคลังจะได้มี
เวลาพิจารณา

ข้าพเจ้าขอถือวาระนี้เป็นโอกาสขอบคุณรัฐบาล ที่ได้กรุณาให้ความ
ไว้วางใจตลอดมาเป็นเวลาช้านาน เป็นเหตุให้ข้าพเจ้ามีความภูมิใจมาก.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย)

ประชุมประจำปี ครั้งที่ 14 พ.ศ. 2502 ที่กรุงวอชิงตัน
At the 14th Annual Meeting, Washington 1959.

THE INTERNATIONAL MONETARY FUND

By H.H. PRINCE VIWAT

Reprinted from "Standard" August 23, 1952

As the seventh Annual Meeting of the International Monetary Fund is due to take place in September, it is pertinent to ask what it is all about. Let us therefore take a glance at the Agreement which established the Fund. But before doing so, let us remind ourselves of the interpretation clause of one of the Bills drafted by Sir Alan Herbert, M.P. It provides that:

Not one expression in this Act

Means anything it means in fact.

Examples we decline to give;

The lawyers, after all, must live.

The above may well apply, *mutatis mutandis* (as the lawyers say; although they normally mutate differently, to make sure that they can live), to the Agreement, signed at Bretton Woods during World War II, setting up the IMF. Let it be noted that Bretton Woods is not, as one might imagine, a wood or a railway station but a hotel. The alphabetical disguise stands for the International Monetary Fund. (Incidentally, if these initials had stood for International Ministry of Finance, the objectives of the IMF might perhaps have been better achieved). According to my dictionary, a fund means a sum of money. But in this case the Fund is, in the terminology of our own Civil Code, a juristic person. The fund, administered by the Fund, is not a fund but resources. And so on and so forth. (I shall say no more; for I too have to live.)

The original member countries of the Fund are the signatories of the Agreement, who subsequently ratified and paid their subscription partly in gold or U.S. dollars and partly in their own currency. Other countries may join at any time, provided they can carry out the specified obligations and pay their subscription. At the present day there are only few countries which are not members. Presumably there is still a little suspicion that the Fund is an Anglo-American invention, designed for their own imperialistic and nefarious ends.

wicked

The subscription payable by each member is determined by a team of experts, who do all their work behind an iron curtain, so that no one knows what is cooking or how long it will take to cook. Where more than one application for membership are being considered, the applicants probably make bets as to how much each will have to subscribe. The amount is important; for, as will be seen later, the more one pays to, the more one receives from the Fund.

Taken as a whole, the IMF Agreement is a spectacular piece of international self-denying ordinance. The members solemnly promise, not only to do certain things, but also to refrain from taking certain actions in regard to their own currency. By this self-denial, each member loses something; but when the losses are all added up, everybody gains. This sounds bad arithmetic; but monetary affairs appear to be more like ethics. If we all refrain from hitting each other on the head, thereby losing some of our liberty of action, the uppermost portion of each one of us will remain whole.

The declared objectives of the Fund are numerous and few people appear willing to give any brief but intelligent explanation of them all. It may well be that economists must also live. Let us therefore only examine what the Fund does with the subscription that it has managed to collect. If a member buys from other members more than he sells to them, he will discover, often to his sad surprise, that he must pay the balance or go without. There is no such thing in this sorry world as an uncovered deficit. And this is where the Fund may come in. When a member finds himself in such a plight, he is said to be in disequilibrium and may purchase from the Fund, with his own currency, any foreign currencies he may need to pay the other members with; provided that his disequilibrium is a temporary one. Accountants, a race living in a fictitious world where everything must be in equilibrium, do not discriminate between temporary and fundamental disequilibria. They will spend hours hunting for that last penny that upsets their equilibrium; although, with the personal expenditure of a single penny, they would all be able to go home to tea. But the Fund discriminates; and, if the needy member's disequilibrium is temporary, it will help him out by selling him the required foreign currencies. This sounds good enough; but here comes a series of catches. The Fund must not of course be ^{deprived} ~~denuded~~ of all its resources; and so it defends itself with a defence in depth. The first line of defence is secret; for no one but the Fund itself can be quite sure as to the meaning of the word temporary. If however the member manages to break through this line, do not expect that he will be able to fan out.

THE FUND AND THE WORLD BANK

By H.H. PRINCE VIWAT

The Substance Of An Address To The Bangkok Rotary Club,

January 1953

I PROPOSE to talk about the International Monetary Fund and the International Bank for Reconstruction and Development, commonly known respectively as the Fund and the World Bank. I shall endeavour to describe very briefly some of their objectives as well as their organisation. To those who are already acquainted with these two institutions, I hope that the rules permit special exemption whereby their rump may be air-borne. For the others, I shall try to produce a fair imitation of knowledge of the Fund and the Bank. They will, I hope, allow me to get away with it.

It was during a dark period of the Second World War that some English economists led by Keynes, the Cambridge professor, began to look forward to the glorious days when, having won the war, there would be hunger, cold and misery. The problem appeared to take the form of a choice between an economy protected by controls, rations and restrictions; or a free economy supported by international co-operation. It is perhaps no exaggeration to say that Americans are also able to think ahead in terms of calamity. For similar problems were being considered in the U.S. at about the same time under the guiding spirit of Dr. White. It was principally due to the labour of these two men, Keynes and White, that the Fund and the Bank were established during the War by an assembly of 44 nations.

To put it delicately, Keynes went to Washington; and the Fund and the Bank were conceived by the union of English and American economists. The period of pregnancy was lengthy. Birth took place on the same day, 22nd July 1944. The two institutions are similar to one another in their organs and are often mistaken for one another by those who have not had intimate relations with them. Although Siam was not even one of the numerous midwives attending the confinement, we may justifiably claim that these two Institutions are Siamese, because they are true Siamese Twins. 15 สิงหาคม 1944

I read recently that an American doctor had succeeded in separating Siamese Twins. I shall now emulate his example by dealing with the Fund and the Bank separately. try to do as well as

The aim of the Fund cannot perhaps be described more simply than in the words of the U.S. Secretary of the Treasury, who was the High Priest presiding over the blessing ceremony. His words about the Fund were: "What we have done is to devise machinery by which men and women everywhere can exchange freely, on a fair and stable basis, the goods which they produce by their labour."

To achieve, as the Secretary said, the aim of a free exchange of goods on a fair and stable basis, the Agreement, signed at Bretton Woods setting up the Fund, starts off by specifying its several purposes. I cannot hope, within the time at my disposal, to describe all these purposes, as well as the mechanism by which they are to be attained; but supposing I had the whole afternoon, I would probably get so involved that I would not know how to bring this talk to an end. Let me therefore only mention that three of the principal purposes of the Fund are: to promote exchange stability; to assist in the establishment of a multilateral system of payments; and to provide additional liquidity through the use of the Fund's resources. By liquidity, I mean liquidity in the financial, and not the ^{drinking} bibulous, sense.

There can be no question that stable exchange rates are a blessing to business and trade. The same must also be said about multilateral payments. This means, in English, that a country, having sold goods to another country and obtained the currency of that other country, should be able to use that currency to buy goods anywhere. If Thailand obtains Straits dollars by selling rice to Malaya, she should be able to use those Straits dollars to buy goods, not only in Malaya, but also from any other country, be it the U.S. or Timbuctoo.

The third purpose I mentioned just now, namely, the provision of additional liquidity, is a real innovation in international monetary affairs; and, as such, requires some explanation. To explain it as briefly as possible, I propose to use the U.S. dollar to represent foreign currencies; and, for the purpose of illustration, I shall ask you to look upon the dollar as no different, for good or ill, from a banana. The baht will represent good internal money.

If you happen to hear your cook protesting to your wife that bananas are much dearer, I am sure you will at once expound to her the economic theory that where demand exceeds supply, price rises. And you will cause your wife much comfort by assuring her that the price will keep on rising, until fewer bananas are consumed and the demand is so reduced that it again becomes equal to the supply. And if you are one of those literary people who write to

the Bangkok Post, you will write to advise the Government that, to prevent bananas becoming dearer, a large Government Organisation should be set up to produce more bananas. If, in fact, you do all these normal things, you will have hit one exchange problem right on the head. To use the language of the practitioner of the dismal science of economics, a country may find itself in a state of disequilibrium with respect to its balance of payments. In English, this is called a dollar shortage. This shortage arises because the demand for dollars exceeds the supply; and the result is a rise in the price of dollars. If this rise is to be prevented more dollars must be earned quickly.

When America invented dollars she unfortunately failed to provide quick and easy means for other countries to earn those dollars. But the country that is suffering from a dollar shortage must increase its dollar supply at once, if it is to prevent the price of dollars rising. It can only do so by drawing upon its own dollar reserves, if it has any.

I apologise for having made these very technical remarks about bananas and so on; they are only intended to lead me to the point where the Fund comes in. If, in the opinion of the Fund, a country's disequilibrium is a temporary one, the Fund will provide, by way of a loan, a certain amount of foreign currency to supplement that country's reserves. It is these additional dollars, or pounds, or whatever foreign currency that may be needed, that will, in the case of a temporary disequilibrium, help to maintain the value of that particular country's currency. It is this help in the hour of need that is a novel feature in international monetary affairs.

I said just now that the Fund would provide a loan. I must therefore add that in the Fund Agreement a loan is not called a loan; and interest is called something else. Keynes himself said that the Agreement was written, not in English, but in some Red Indian dialect. He was persuaded that it had to be written like that, in order to make sure that the U.S. Congress would understand it. The drafting was the work mainly of lawyers, and I am reminded of Keynes' definition of the members of this learned profession. Lawyers, he said, keep themselves busy by trying to show that common sense is quite illegal.

The next question is: How does the Fund get hold of the dollars, pounds, francs and so on? This brings me to the Fund's organisation. There are now 54 countries which are members of the Fund. Each member had to pay a subscription in the form of a lump sum payment once and for all. The amount of each country's subscription was calculated by experts, the calculation being

based upon such factors as the national income, the volume of foreign trade and so on. In fact, few people really know how the calculations were made. But, as the U.S. had to pay far more than any other country, most people, I believe, are quite satisfied. Each subscription is made up partly of gold and partly of the members' own currency. The Fund's resources, derived from these subscriptions, therefore consist of gold and of the currency of all its members.

Science of human

All the powers of the Fund are vested in the Board of Governors, consisting of the Governor for each member. As these Governors live in London, Washington, Paris, Bangkok and other queer corners of the earth, the Board is somewhat handicapped with respect to the transaction of daily business. The ordinary business of the Fund is conducted by a permanent staff, headed by a Managing Director and operating under the direction of Executive Directors, to whom the Governors delegate certain powers. There are now 16 Executive Directors. The five members, paying the largest subscription, each appoint one Director. This leaves 11 Directors to be elected by the 49 other members. The rules for election are complicated and result in those 49 members having to form themselves into 11 groups, so that each group may have one Director. Grouping compels the Governors to get busy making, accepting or refusing discreet proposals for marriages of convenience. Very strange bed-fellows are often the result.

I now pass on to the World Bank; and I begin by again quoting the U.S. Secretary of the Treasury. In his closing address to the Conference at Bretton Woods, the Secretary said: "And we have taken the initial step through which the nations of the world will be able to help one another in economic development to their mutual advantage and for the enrichment of all."

The Agreement that sets up the Bank also begins by specifying its purposes. Briefly, the Bank is to assist in the development of the territories of member countries by making loans to them out of the Bank's own capital or other funds, or by guaranteeing loans made to them by private investors. Such loans are to be for the purpose of promoting international trade and developing the productive resources of members, so that their productivity and standard of living may be raised.

The objects for which the Bank will lend money may perhaps be readily understood from an illustration given by its President. A country, which suffers from a shortage of food, will not be given a loan to buy food for its population, however hungry. But, if that country is an exporter of pigs, it will

be able to obtain a loan to buy food for pigs for export. Such is the World Bank. Like your banker and mine, human considerations do not count. If the Bank President's illustration is somewhat startling, it does emphasise the fact that the Bank's objective is to promote productivity and international trade. And, having mentioned the Bank President, I may note in passing that while the chief American sponsor of the Bank was Dr. White, the American who is now President is Mr. Black. To complete the colour scheme, I may as well add that the Bank has one red member country.

I need not say much about the Bank's organization; it is similar to that of the Fund. All the members of the Fund are also members of the Bank and subscribed to its capital, the U.S. again paying far more than anybody else. It is with this capital, together with the funds which it borrowed, that the Bank has now made loans totalling nearly 1,500 million dollars. For the conduct of business, there is a Board of Governors, a permanent staff headed by the President, and 16 Executive Directors.

The two Boards of Governors, the Fund Board and the Bank Board, meet once a year and normally in Washington. I was attending one of these meetings when I heard that an application for a loan had recently been received from a small European state. I was told that the Prime Minister of Monaco had just come to ask for a loan. After an exhaustive explanation of his development, he was asked whether there were any communists in Monaco. The Premier replied that he was quite sure that there were none. "In that case, Sir", said the Loan Officer, "we can't possibly give you a loan." On his way home, the Premier went to Lichtenstein and asked its Prime Minister casually as to whether there were any Communists in that country. On receiving the reply that there were a few, Monaco asked whether he might borrow them for a month or so. "Certainly not," said Lichtenstein, "we ourselves want to borrow money from the Bank".

ที่โรงแรมวอลดอร์ฟ-แอสตอเรีย นครนิวยอร์ก พ.ศ. 2500
At the Waldorf-Astoria, New York 1957.

**SOME MORAL REPERCUSSIONS OF ECONOMIC DEVELOPMENT
IN A SOUTHEAST ASIAN COUNTRY**

Address by H.H. Prince Viwat

at the Far East Conference

Far East-America Council of Commerce and Industry, Inc.,

Waldorf-Astoria Hotel, New York City

October 4, 1956.

Mr. Chairman, Ladies and Gentlemen,

I propose, with your permission, to say something about the moral repercussions of economic development in an underdeveloped country. I have of course my own country in mind; but it may well be that some of my remarks can apply to others whose economic and social conditions are similar to those of Thailand.

There is of course nothing new in economic development; but it is only since the end of the war that so much emphasis has been laid upon such development.

I risk being looked upon as a deviationist, fit only for liquidation, when I venture to suggest that rapid economic development of an underdeveloped country may produce serious problems, to which perhaps adequate thought has not yet been given.

In a country engaged almost wholly in agriculture, the greater part of the population lives in villages scattered over the cultivated areas. In these village communities the concept of the family and its obligations is very wide. I do not mean to say that the villager goes so far as to worship the spirit of his great uncles and his grand aunts; but he does consider that there are ties and obligations, not only to his parents, his wife and children, but also to a wide range of uncles, aunts, cousins and a variety of in-laws. This concept of the family still prevails to a large extent in Thailand to-day. In fact, if you were to go into a Thai village and address the first elderly man you meet as "uncle", you would be well assured of your next meal.

This extended concept of the family is a great breeder of the virtues of obedience, duty and obligation. It is therefore a powerful factor making for

law and order and security of life and property. It is also a substitute, -- a cheap and practical substitute, -- for a system of social security. The family will normally go to the help of its less fortunate member who finds himself in distress. The larger the family is, the more extensive the insurance system. To put it briefly, the villager, although poor, is a happy man, -- if happiness means taking life as it comes, dwelling on the pleasant rather than the unpleasant and living with little fear of what the future may bring.

Now, economic development, aiming at the growth of wealth, is bound to have a repercussion upon the kind of life I have described. Economic growth requires effort, either to reduce the cost of a given product, or to increase the yield of land and other resources. Development in an agricultural country includes the extension of irrigation, improvement of communication and transport and dissemination of technological knowledge. Under these stimulating influences, more and more individuals give their mind to ways of increasing productivity. The new opportunities lead them to strike out on their own, in experimentation, innovation or migration. Economic activity becomes impersonal, relationship or race being irrelevant.

I find it sad to reflect that, as a community grows more wealthy, its family concept grows more narrow. Family ties and obligations are substantially reduced. In village communities, where everybody knows or is related to everybody else, family claims are freely acknowledged. If it so happens that the richer individual is disinclined to help his poorer relatives, public opinion will probably see to it that he is put into a more proper frame of mind. But in large communities public opinion does not care how a man behaves towards his numerous cousins. It seems to me that, under the impact of economic development, the wide concept of the family, as I have described it, is already beginning to dissolve; and it may be presumed that the quicker the speed of development, the sooner will the dissolution come about.

While the family concept is being dissolved, there must be some other moral force to take its place. The three virtues that keep society functioning, namely, obedience, duty and obligation will have to find a new source of strength. I do not know what that source may be. Such sentiments as patriotism and public spiritedness do not grow quickly. And so it seems possible that there may arise a whole set of difficult problems with respect to the maintenance of law and order, security of life and property and the provision of social insurance. For the danger that rapid development breeds is moral disintegration of the community.

I do not know how far and by what means such a disintegration can be avoided. One thing however seems clear. It seems essential that, as the speed of economic development is increased, the quality of the public administration must be improved quickly. Otherwise, there will be no means of coping properly with the new problems. This leads me to the question of public administration.

The creation of a highly efficient administration can only be carried out slowly. A large number of men needs to be trained. Further, a really high standard of honesty, ability and impartiality in the public service has to be based upon tradition built up over the years. Where such tradition is still weak, honest and efficient public service has to be based upon some other moral force.

Here again I must refer to the family concept, which places emphasis upon the virtues of duty and obligation. These virtues breed the quality of personal loyalty, that is to say, the sentiment that the subordinate must not betray the confidence of his superior; and that the superior must treat his subordinate with kindness and justice. Where the sense of personal loyalty is strong, the public service can be honest and relatively efficient. I am fully aware of the criticism that the family concept and personal loyalty lead to nepotism. This is of course true. But it seems to me that the faults of nepotism can be more than counter-balanced by the advantages of personal loyalty.

Again I do not know how far the dissolution of the family concept will affect the sense of personal loyalty; and how soon a tradition of loyal public service can be built up. If there is a large gap of time between the dissolution of one concept and the establishment of another, public administration may not be able to cope, to any appreciable extent, with the problems that will come with rapid economic development.

I shall now sum up by saying that present world conditions demand that economic development of underdeveloped countries be accelerated; and that it appears possible that acceleration will lead to the danger of some moral disintegration. It seems therefore necessary that, in thinking of expediting development, more thought should also be given to overcoming its moral consequences.

I have said that the old family concept, under which the richer individual has to help his poorer relatives, is Eastern and agricultural. I am now

happy to add that the most industrialized country in the world has got hold of the idea and is practicing it upon a mass-production scale. But being Western and practical-minded, she appears unable to think of a more romantic or glamorous name than "Point Four".

Ladies and Gentlemen, I thank you for your kind attention.

The creation of a highly efficient administration can only be carried out slowly. A large number of men needs to be trained. Further, a really high standard of honesty, ability and impartiality in the public service has to be based upon tradition built up over the years. Where such tradition is still weak, honest and efficient public service has to be based upon some other moral force. Here again I must refer to the family concept, which places emphasis upon the virtues of duty and obligation. Those virtues breed the quality of personal loyalty, that is to say, the sentiment that the subordinate must not betray the confidence of his superior; and that the superior must treat his subordinate with kindness and justice. Where the sense of personal loyalty is strong, the public service can be honest and relatively efficient. I am fully aware of the criticism that the family concept and personal loyalty lead to nepotism. This is of course true. But it seems to me that the faults of nepotism can be more than counter-balanced by the advantages of personal loyalty. Again I do not know how far the dissolution of the family concept will affect the sense of personal loyalty; and how soon a tradition of loyal public service can be built up. If there is a large gap of time between the dissolution of one concept and the establishment of another, public administration may not be able to cope, to any appreciable extent, with the problems that will come with rapid economic development.

I shall now sum up by saying that present world conditions demand that economic development of underdeveloped countries be accelerated; and that it appears possible that acceleration will lead to the danger of some moral disintegration. It seems therefore necessary that, in thinking of expediting development, more thought should also be given to overcoming its moral consequences.

I have said that the old family concept, under which the richer individual has to help his poorer relatives, is Eastern and agricultural. I am now

ADDRESS BY H.H. PRINCE VIWAT,
at the
Trade and Investment Forum Session
of the
Tenth Annual Far East Conference
of the
Far East-America Council of Commerce & Industry, Inc.,
Waldorf-Astoria Hotel, New York City
October 4, 1957

Mr. Chairman, Ladies and Gentlemen,

I hasten to assure you that, in spite of the paper that I am taking out of my pocket now, I shall not take more than five minutes.

At the International Monetary Fund and World Bank Meeting, there was much talk about economic development in the underdeveloped countries. And I hope I may be allowed to say something about industrial development in my own country.

I have sometimes been asked why Thailand is trying to promote industrial development. She has always been agricultural and has for decades been successful in supplying the world with rice, rubber and other primary produce. Why then should she introduce some industrialization? Why, in fact, should an old dog be taught new tricks?

I need hardly say here that entire dependence of the economy upon a few primary products is a position that may be called precarious. As you all know, rice is a water-plant and the difficulty about rice production can be summed up in four words: "No rain, no rice." And rain, like young ladies, is capricious. Furthermore, modern science is now producing wonders by way of substitutes. I presume that one day we shall be enjoying an excellent meal of cheap synthetic rice. After all, we are already faced with synthetic rubber. To get away from this precarious position, we have to introduce some industrialization. The old dog must learn a few new tricks.

In Thailand the Government carries out what are usually called the basic undertaking; such as road, railway and harbor construction, irrigation and so on. We are grateful to the World Bank for a loan of \$66 million, a large sum for Thailand, for financing a hydro-electric project.

Experience, however, has shown that industrial development, in the sense of the manufacturing or processing of goods, should be left to private capital and private enterprise. We have consequently tried to create conditions that would be favorable to foreign capital. For instance, concessions may be given with respect to import duty upon capital goods and to domestic taxation upon a new enterprise. Profits arising from investment of foreign capital can be remitted anywhere. The capital itself can be ^{returned home} repatriated. To put it briefly, we welcome foreign capital, foreign methods of management and foreign technique for the development of Thailand.

What then are the openings for capital in the case of industrial enterprise? It seems to me that, where industry in an underdeveloped country is concerned, we can emulate Julius Caesar and divide it into three parts. Firstly, there is the very simple kind of industry that is intimately connected with agriculture. This category includes such things as rice-milling, saw-milling, the curing of tobacco leaf and so on. Secondly, there is the kind of industry that is not faced with foreign competition, either because of the bulk or the durability of the product. In this category are included for instance, the production of cement, bricks and tiles and the making of ice. Thirdly, there is the production of ordinary consumption goods. It is in this category that the greatest difficulty lies and foreign competition has to be faced. We need, not only capital, but also efficient management. We need also production techniques so that the best result may accrue from the capital and management. It is therefore in this category of industry that foreign capitalists and entrepreneurs should find the greatest opportunity to establish enterprises that will be of benefit to a large number of their fellow human beings.

Thank you.

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย กับพระชายา

กรุงโรม พ.ศ. 2498

H.H. Prince Viwat and H.S.H. Princess Viwat
Rome 1955.

พระดำรัสของพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย

เรื่อง

การเงินระหว่างประเทศ

ที่คุรุสภา เมื่อธันวาคม ๒๔๙๒

ท่านคณะกรรมการสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

และท่านผู้มั่งเกียรติกิตติ์

เมื่อเร็ว ๆ นี้ คณะกรรมการบริหารของสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้กรุณานำของกำนัลมาให้ข้าพเจ้าสองสิ่ง สิ่งแรกก็คือ ให้เกียรติให้มาพูดในวันนี้ สิ่งที่สอง คือ ให้ความหนักใจแก่ข้าพเจ้าที่ไม่รู้ว่าจะเอาอะไรมาพูด สำหรับสิ่งแรกข้าพเจ้าขอขอบคุณคณะกรรมการ สำหรับสิ่งที่สองก็ไม่จำเป็นต้องแสดงอะไร เมื่อเดือนกันยายนที่แล้วมานี้ข้าพเจ้าได้ไปที่กรุงวอชิงตัน เพื่อเข้าประชุมสภาผู้ว่าการขององค์การทุนระหว่างประเทศกับสภาผู้ว่าการของธนาคารโลก เพราะฉะนั้น เมื่อคณะกรรมการบริหารของสมาคมนี้ได้ขอให้ข้าพเจ้ามาพูดถึงเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ จึงไต่ถามว่าถ้าจะพูดถึงเรื่องการเงินระหว่างประเทศ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์การทุนระหว่างประเทศนั้นก็เหมาะสม

ขอบอกกล่าวเป็นการตักเตือนเสียก่อนว่า เรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ นี้เป็นเรื่องที่แสนจะเบื่อหน่าย แล้วก็เหลือที่จะทำให้สนุกสนานได้ และเมื่อข้าพเจ้าได้รับปากไว้แล้วว่า จะพูดเรื่องนี้ ข้าพเจ้าก็รับผิดชอบคนเดียว ขอท่านได้ โทษข้าพเจ้าคนเดียวเถอะ คราวนี้ ก่อนที่จะเล่าเรื่องของการเงินของต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

องค์การทุนของธนาคารโลกนั้น ข้าพเจ้าก็ใคร่จะขอให้ท่านระลึกถึงความจริงใน
ทางเศรษฐกิจเสียก่อนสองประการ ในประการแรก โลกของเรานั้นแม้จะแบ่งออกเป็น
ประเทศต่างๆ มากมาย มีภูเขา มีแม่น้ำ หรือทะเลอะไรก็ตามเถอะ ประเทศ
จะแบ่งแยกได้ก็แต่เฉพาะในทางการเมืองเป็นส่วนใหญ่ แต่ในทางเศรษฐกิจนั้น
จะแบ่งโลกนี้ออกเป็นส่วนเล็กไม่ได้ ผลของเศรษฐกิจอาจจะทะลุหรือข้ามภูเขาเลากา
นั้นไปได้หมด ขอนถาเราระลึกดูก็จะเห็นได้ง่ายๆ สหรัฐอเมริกาเวลานี้เป็น
ประเทศหนึ่งที่เกิดของได้มากมายก่ายกอง แต่ก็ยังจำเป็นต้องรับวัตถุดิบจาก
ประเทศอื่น ๆ ไปใช้ในการผลิตของเหล่านั้น จึงได้ผลิตออกมาได้ คราวนี้
สมมติว่า สหรัฐอเมริกาไม่ต้องการที่จะซื้อสิ่งของไปจากประเทศไหน และสมมติ
ว่าวัตถุดิบต่าง ๆ ที่เขาต้องการนั้น เขาสามารถจะทำเทียมขึ้นได้ เมื่อเป็นเช่น
นี้แล้วการผลิตสิ่งของในอเมริกาจนเหลือใช้เหลือสอย ก็ไม่เป็นประโยชน์อะไรกับ
อเมริกาเอง เพราะเมื่อจะส่งไปประเทศอื่น ๆ ประเทศต่าง ๆ เหล่านั้นก็ย่อมจะ
ไม่มีอะไรที่จะส่งมาให้เป็นการแลกเปลี่ยนกันได้ ในที่สหรัฐอเมริกาเองจะต้องลด
การผลิตลง เพื่อมิให้มีของเหลือใช้เหลือสอยขวางกั้นน้ำเสีย ถ้าหากอเมริกา
ไปลดการผลิตลงเช่นนั้น ความยากลำบากอีกหลายประการ เช่น ในเรื่องคน
ไม่มีงานทำก็จะเกิดขึ้น คราวนี้ข้าพเจ้าขอสมมติต่อไปอีกว่า ข้าพเจ้าเป็นคนที่มี
แล้วก็มีผ้าอยู่คนเดียวในประเทศไทยนี้ คราวนี้ ส่วนท่านทั้งหลายไม่มีเงินที่จะมา
ซื้อผ้าจากข้าพเจ้า แล้วก็ไม่มีความอย่างอื่นที่จะมาแลกเปลี่ยนผ้าของข้าพเจ้า
ผ้าที่ข้าพเจ้ามีอยู่มากมายก่ายกองนั้นก็ไม่ใช่ประโยชน์อะไร

อนึ่ง ท่านเคยได้ทราบมาแล้วว่า เมื่อสงครามโลกครั้งที่หนึ่งเสร็จสิ้นลง
ใหม่ๆ อเมริกาและประเทศอื่นๆ บางประเทศได้นำเอาอาหาร ยาและเสื้อผ้าไป
แจกจ่ายให้แก่ประชาชนในประเทศที่ถูกเยอรมันเหยียบย่ำ อเมริกาได้ให้อังกฤษ
กู้ยืมเงินเป็นจำนวน ๓,๗๐๐ ล้านดอลลาร์ และในขณะนั้นก็ช่วยเหลือยุโรปอยู่

ตามแผนการณ์ที่เรียกว่าเป็นของนายมาร์แชล ที่สหรัฐอเมริกาทำเช่นนั้นก็ใช้ว่า
เพราะคนอเมริกาเป็นคนที่ใจบุญสุนทานที่สละอะไรก็หาไม่ได้อันที่เขากลับทำเช่นนั้นก็
เพราะความรู้สึกว่าประเทศอเมริกาจะมั่งคั่งสมบูรณ์ไปคนเดียวไม่ได้ ความมั่งคั่ง
สมบูรณ์ถ้าจะมีขึ้นและมีไปตลอดกาลนานก็ต้องมีทั่ว ๆ ไป ไม่ใช่เฉพาะหย่อม
ไหนหย่อมหนึ่งของโลกนี้ ครึ่งที่สละเมื่อเดือนกันยายนที่ล่วงมานั้นรัฐบาลอังกฤษก็
ได้ลดค่าเงินปอนด์ลงมาจากปอนด์ละ ๔ ดอลลาร์ ๓ เซนต์ ลงเป็นปอนด์ละ ๒
ดอลลาร์ ๘๐ เซนต์แล้ว เมื่ออังกฤษได้กระทำเช่นนั้นแล้วประเทศต่าง ๆ อีก
ประมาณสักครึ่งโลกก็ได้ลดค่าเงินของตัวเองตามลงไปด้วย ที่กระทำเช่นนั้นก็เพราะ
เหตุใด ก็เพราะเหตุว่า อังกฤษรู้สึกว่าเป็นความจำเป็นของเขาที่จะต้องขาย
สินค้าไปอเมริกาให้ได้มาก ๆ เพื่อจะได้ดอลลาร์สำหรับซื้อของจากอเมริกาเข้า
มาใช้ การลดค่าของเงินนั้นทำให้ขายสินค้าออกไปได้สะดวกขึ้น เพราะเหตุ
ว่า เมื่อก่อนที่ลดค่าเงินปอนด์ลงไปในั้น คนอเมริกันต้องการซื้อของจากอังกฤษ
ราคาหนึ่งปอนด์ คนอเมริกันผู้นั้นจะต้องจ่ายเงิน ๔ ดอลลาร์ ๓ เซนต์ จึงจะ
แลกเงินได้หนึ่งปอนด์ ครั้นเมื่ออังกฤษได้ลดค่าเงินปอนด์ลงแล้ว คนอเมริกัน
จะซื้อของอังกฤษ จ่ายเงินดอลลาร์เพียง ๒ ดอลลาร์ ๘๐ เซนต์ ก็จะมีเงินอังกฤษ
หนึ่งปอนด์สำหรับซื้อของอังกฤษ ด้วยวิธีการที่ลดค่าของเงินลงไปเช่นนั้นอังกฤษ
จึงหวังว่าจะขายของไปอเมริกาได้มากมาย ที่ได้เป็นมาแล้วก็ได้มีดอลลาร์สำหรับ
ซื้อของอเมริกาเข้ามาใช้ ส่วนทางอเมริกันนั้นแล้ว รัฐบาลอเมริกันเองก็พอใจ
ประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ได้ลดค่าเงินของตัวเองลงไป เพื่อจะได้ขายของให้อเมริกาได้
มาก ๆ ขึ้น เพราะสหรัฐรู้สึกเหมือนกันว่าถ้าเหตุการณ์เป็นไปอย่างเมื่อต้นปี
นี้ที่สละความเดือดร้อนของชาติอื่นๆที่ไม่มีดอลลาร์ที่จะไปซื้อของอเมริกันนั้นก็จะตก
เป็นความเดือดร้อนของอเมริกันเอง ที่ผลิตของขึ้นมาแล้วหาผู้ซื้อของไม่ได้ ด้วย
เหตุนี้ เมื่ออังกฤษและประเทศอื่นๆได้ลดค่าเงินของตัวเองลงไปเมื่อเดือนกันยายนคนี้

ก็ได้เป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่าย คือ ของฝ่ายที่ไถ่ลดค่าเงินลงไปกับของฝ่ายอเมริกัน
เรื่องต่างๆ ที่ข้าพเจ้าได้ยกมาเป็นตัวอย่างนี้ ก็เพื่อจะแสดงให้เห็นความจริงที่ได้กล่าว
ไว้แล้วข้างต้นว่า โลกเราในทางเศรษฐกิจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันความมั่งคั่งจะ
เกิดขึ้นในที่เฉพาะแห่งใดแห่งเดียวไม่ได้ต้องมั่งคั่งทั่ว ๆ ไป แล้วความมั่งคั่งอันนี้จะ
เกิดขึ้นก็จากการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประเทศ

คราวนี้ข้าพเจ้าก็ใคร่จะขอชวนให้ท่านระลึกถึงความจริงอีกประการหนึ่ง คือ
ในการแลกเปลี่ยนสินค้ากันนั้น ถ้าเราจะแลกเปลี่ยนกันโดยตรง ก็เป็นอันว่า
จะขาดความสะดวกหลายอย่าง การแลกเปลี่ยนจะเกิดติดขัดมาก เพราะฉะนั้น
มนุษย์เราจึงได้คิดให้มีเงินขึ้นใช้ สำหรับทำความสะดวกในการจะแลกเปลี่ยน
สินค้า แต่ว่าในโลกเราปัจจุบันนี้ยังมีประเทศต่างๆ อยู่หลายประเทศ เงิน
ของประเทศหนึ่งจะใช้ในประเทศอื่นก็ไม่ได้ แล้วก็เงินที่จะใช้ได้ทั่วโลกก็ยังมี
เพราะฉะนั้น เพื่อที่จะให้การแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประเทศเป็นไปได้สะดวก จำ
เป็นจะต้องมีกลไกอะไรขึ้นหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้เอาเงินของประเทศหนึ่งไปแลกเปลี่ยน
กับประเทศหนึ่งได้โดยสะดวก ถ้ามีกลไกสำหรับแลกเปลี่ยนเงินกันได้โดยสะดวก
เช่นนั้นแล้ว การค้าระหว่างประเทศจึงจะเดินไปได้สะดวก นั่นเป็นความจริง
ประการที่สอง คราวนี้ก็ต้องดูกันต่อไปว่า ความสะดวกในการที่ประเทศต่างๆ
จะชำระหนี้ให้แก่กันนั้นมีความหมายว่าอะไร ความสะดวกในการที่ประเทศ
ต่างๆ จะชำระหนี้กันมีความหมายอยู่เป็น ๓ ประการ ประการที่หนึ่ง ก็คือ
ความแน่นอนในค่าของเงินหรือที่ถ้าใช้ศัพท์สมัยใหม่ที่ใช้กันในเวลานี้ ก็เรียกกันว่า
เงินที่มีค่าแลกเปลี่ยนที่เป็นเสถียรภาพ แต่ถ้าเราจะพูดกันเป็นภาษาธรรมดาที่
หมายความว่า การที่เราจะแลกเงินของประเทศหนึ่งเป็นเงินของอีกประเทศหนึ่งนั้น
จะต้องแลกเปลี่ยนกันได้ในอัตราที่แน่นอนคง ไม่เปลี่ยนแปลง สมมติว่า เอา
ตัวอย่างว่าอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างปอนด์กับดอลลาร์อเมริกัน ในเวลานี้เขา

กำหนดไว้แล้วปอนด์หนึ่งมีค่า ๒๔๐ เซนต์ หรือ ๒ ดอลลาร์ ๘๐ เซนต์ ความ
แน่นอนในค่าของเงินก็หมายความว่า ถ้าเราเอาปอนด์ไปแลกเป็นดอลลาร์หรือเอา
ดอลลาร์ไปแลกเป็นปอนด์ ก็จะต้องได้ในอัตราปอนด์ละ ๒๔๐ เซนต์เสมอไป ไม่
ใช้ว่าวันนี้ ๒๔๐ อาทิตย์หน้า ๒๐๕ อาทิตย์โน้น ๒๗๕ เป็นต้น จะต้องยืน
อยู่ในอัตรา ๒๔๐ เซนต์ต่อปอนด์ เมื่อเราจะเอาเงินของประเทศหนึ่งไปแลก
เปลี่ยนกับเงินอีกประเทศหนึ่งได้ในอัตราที่ยืนที่มั่นคงอยู่เช่นนั้น ก็เรียกว่ามีความ
แน่นอนของเงินนั้นเป็นความสะดวกประการที่หนึ่ง ความสะดวกประการที่สอง ก็
คือ การที่จะแลกเปลี่ยนเงินของประเทศหนึ่งกับอีกประเทศหนึ่งนั้น ก็จะต้องกระทำ
ได้โดยเสรี คือ ไม่มีจำกัดหรือมีการควบคุม หรือมีหวงห้ามอะไรเช่นนั้น เช่นว่า
เราจะเอาปอนด์ไปแลกเป็นดอลลาร์ หรือเอาดอลลาร์ไปแลกเป็นปอนด์ก็ตาม ก็จ
จะต้องแลกได้ทันที โดยไม่ต้องไปขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานเสียก่อน แล้วก็ไม่มีข้อ
จำกัด ในการจำกัดเพื่อซื้อของอย่างโน้นได้เพื่อซื้อของอย่างนี้ไม่ได้ เป็นต้น ความ
สะดวกในการแลกเปลี่ยนเงินนั้นก็เป็ความสะดวกประการที่สอง ความสะดวก
ประการที่สาม ก็คือว่า การแลกเปลี่ยนเงินของประเทศหนึ่งกับอีกประเทศหนึ่งนั้น
จะต้องแลกเปลี่ยนได้รอบข้าง สมมติว่า พ่อค้าในประเทศไทยเราส่งของไปขาย
ที่สิงคโปร์ ได้เงินเหรียญของสิงคโปร์แล้ว ก็เอาเงินเหรียญสิงคโปร์นั้นแล
เปลี่ยนเป็นเงินประเทศใดๆก็ได้ ไม่จำกัดว่าจะแลกได้ในเขตที่อยู่ในเขตสเตอร์ลิง
นอกเขตนั้นจะแลกไม่ได้ นี่ก็เป็นความสะดวกประการที่สาม คือ แลกเปลี่ยน
เงินกันได้รอบข้าง ความสะดวกสามประการที่ข้าพเจ้ากล่าวมานี้ คือ ความ
แน่นอนของค่าของเงิน ความสะดวกในการจะแลกเปลี่ยนเงิน และการที่จะแลก
เปลี่ยนเงินกันได้รอบข้างนี้ ถ้ามีสามอย่างนี้ครบบริบูรณ์แล้ว การชำระเงิ
นระหว่างประเทศก็จะเป็นไปได้โดยสะดวก แล้วการค้า คือ การแลกเปลี่ยน
สินค้ากันระหว่างประเทศก็จะดำเนินไปได้สะดวกด้วย

คราวนี้ เมื่อก่อนมหาสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ความสะดวกสามประการที่
 ข้าพเจ้ากล่าวนี้ได้มีอยู่แล้วในโลกนี้ เพราะฉะนั้น เราจึงควรจะหันไปสำรวจดู
 ว่าเมื่อก่อนสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ที่มีความสะดวกในการชำระเงินกันในระหว่าง
 ประเทศนี้ เหตุการณ์ในสมัยนั้นเป็นอย่างไร ความสะดวกที่ได้มีอยู่ในสมัยนั้น
 เกิดจากกลไกอันหนึ่งที่เรียกในภาษาอังกฤษว่า โกลด์สแตนดาร์ด แล้วก็มา
 แปลกันเป็นภาษาไทยว่า อัตราทองคำ ในที่นี้ข้าพเจ้าจะไม่เอาอ้ายกลไกของ
 มาตราทองคำนี้มาแกะเป็นชิ้น ๆ เพราะว่าจะยุ่งยากและเสียเวลามาก แต่ก็จะ
 ขอบกตัวอย่างพอให้ท่านได้เห็นพอเป็นเค้า ๆ ว่า เราใช้มาตราทองคำนั้นให้ความ
 สะดวกอย่างไรบ้างในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ที่ข้าพเจ้าได้ยกตัวอย่าง
 เมื่อสงครามโลกครั้งที่หนึ่งประเทศฝรั่งเศสได้กำหนดค่าของเงินของเขาเป็นทองคำ
 คือ เขากำหนดว่าเงินแฟรงค์ของฝรั่งเศส ๑๐๐ แฟรงค์ มีค่าเท่ากับทองคำหนัก
 ๑ เอานซ์ ทองคำเอานซ์หนึ่งก็เท่ากับ ๓๑.๑๐๒๕ กรัม ฝรั่งเศสได้กำหนดว่า
 เงินฝรั่งเศส ๑๐๐ แฟรงค์ เท่ากับทองคำประมาณหนัก ๑ เอานซ์ ส่วนประเทศ
 อังกฤษได้กำหนดว่า เงินปอนด์ของอังกฤษ ๔ ปอนด์ มีค่าเท่ากับทองคำหนัก
 ๑ เอานซ์ เมื่อต่างฝ่ายต่างได้กำหนดไว้เช่นนั้น เราก็เทียบค่าของเงินกันได้ คือ
 ๑๐๐ แฟรงค์ เท่ากับทองคำหนัก ๑ เอานซ์ เท่ากับ ๔ ปอนด์ของอังกฤษ
 เพราะฉะนั้น เมื่อเงิน ๑๐๐ แฟรงค์เท่ากับ ๔ ปอนด์แล้ว ปอนด์หนึ่งก็เท่ากับ
 ๒๕ แฟรงค์ คราวนี้นอกจากอังกฤษและฝรั่งเศส ประเทศอื่นๆ โดยมากในโลก
 นี้ก็ได้กำหนดค่าเงินของเขาเทียบกับอัตราทองคำเหมือนกัน เมื่อแต่ละประเทศ
 ได้กำหนดค่าของเงินของตัวเข้ากับอัตราทองคำแล้ว เราก็ใช้ทองนั้นเป็นเครื่อง
 วัดได้ว่า เงินของประเทศหนึ่งเมื่อเทียบกับเงินของประเทศหนึ่งแล้วมันมีค่าเท่าไร
 อย่างเช่น เทียบเงินปอนด์กับแฟรงค์ ซึ่งข้าพเจ้าได้กล่าวเมื่อตะกี้ แต่การ
 เทียบเพียงแต่การเทียบค่าเงินของตัวเข้ากับทองคำนั้น การกระทำเพียงเท่านั้นไม่

ใช้มาตราทองคำ ขอนข้าพเจ้าใครจะขออย่าให้ชัด คือ คำว่ามาตราทองคำมันสั้นไป เมื่อพูดว่าใช้มาตราทองคำว่าเงินของเราเท่านั้นบาทเท่านั้นบาทเท่ากับทองคำเอานซ์หนึ่งแล้ว การกระทำเพียงเท่านั้นหาใช้มาตราทองคำไม่ เพราะมาตราทองคำยังมีความหมายไปกว่านั้นอีก เพื่อเข้าใจต่อไปข้าพเจ้าขอยกตัวอย่างต่อไป เมื่อประเทศอังกฤษได้เทียบค่าของเงินปอนด์กับอัตราทองคำว่า เงิน ๔ ปอนด์ มีค่าเท่ากับทองคำหนัก ๑ เอานซ์แล้ว ธนาคารแห่งประเทศอังกฤษ คือ ธนาคารชาติของอังกฤษ เขาก็เป็นผู้ซื้อและขายทองคำในอัตราที่กำหนดไว้นั้น คือ อัตรา ๔ ปอนด์ ต่อทองคำหนัก ๑ เอานซ์ เมื่อมีบุคคลผู้ใดจะเป็นหน้าอินทร์หน้าพรหมอะไรก็ตามเถิด เมื่อผู้ใดนำปอนด์มาที่ธนาคารแห่งประเทศอังกฤษก็อาจจะซื้อทองคำจากธนาคารนั้นได้ในอัตรา ๔ ปอนด์ ต่อ ๑ เอานซ์ หรือผู้ใดนำทองคำหนัก ๑ เอานซ์ มาส่งให้กับธนาคารแห่งประเทศอังกฤษ ธนาคารนั้นก็รับซื้อทองคำนั้นไว้ในอัตรา ๔ ปอนด์ ต่อ ๑ เอานซ์เหมือนกัน เมื่อมีธนาคารชาติเป็นผู้รับซื้อทองคำเป็นอัตราตายตัวเช่นนั้นอยู่เสมอ ทองคำในประเทศอังกฤษก็มีค่าขึ้นที่อยู่ที่ ๑ เอานซ์ ต่อ ๔ ปอนด์ หรือพูดกลับกันเงินปอนด์ของอังกฤษก็มีค่าขึ้นที่อยู่ที่ ๔ ปอนด์ ต่อ ๑ เอานซ์ คราวนี้ในประเทศฝรั่งเศสก็อย่างเดียวกัน ธนาคารแห่งประเทศฝรั่งเศสก็ไว้ตัวเป็นเจ้ามือซื้อขายทองคำในเมืองฝรั่งเศสเหมือนกัน และโดยวิธีเดียวกันกับที่ธนาคารแห่งประเทศอังกฤษปฏิบัติอยู่ เงิน ๑๐๐ แฟรังก์ ก็มีค่าขึ้นที่เท่ากับทองคำหนัก ๑ เอานซ์ เมื่อเงิน ๔ ปอนด์ ก็มีค่าตายตัวเท่ากับทองคำหนัก ๑ เอานซ์ แล้วเงิน ๑๐๐ แฟรังก์ ก็มีค่าตายตัวเท่ากับทองคำหนัก ๑ เอานซ์เหมือนกัน เพราะฉะนั้น ปอนด์จึงมีค่าตายตัว ๔ ปอนด์ ต่อ ๑๐๐ แฟรังก์ หรือแฟรังก์ก็มีค่าตายตัว ๑๐๐ แฟรังก์ ต่อ ๔ ปอนด์ คราวนี้สมมติว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้มีปอนด์และข้าพเจ้าต้องการแฟรังก์ ถ้าเผื่อว่าไม่มีธนาคารพาณิชย์ หรือที่ไหนจะยอมรับปอนด์ข้าพเจ้าโดยจ่ายแฟรังก์แลกเปลี่ยนให้ข้าพเจ้า ๒๕ แฟรังก์ คือ

จะไม่ให้ข้าพเจ้าปอนด์ละ ๒๕ แฟรงค์แล้ว ข้าพเจ้าก็ไม่จำเป็นต้องไปเที่ยวอ้อนวอนขอ
ง้อเขา ข้าพเจ้าก็เอาปอนด์นั้นไปทูลธนาคารแห่งประเทศอังกฤษ แล้วขอซื้อทองคำ
ซึ่งข้าพเจ้าก็ซื้อได้ ๔ ปอนด์ต่อหนึ่งเอานซ์ เมื่อได้ทองคำจากธนาคารแห่งประเทศ
อังกฤษแล้ว ข้าพเจ้าก็เอาทองคำนั้นไปส่งให้ธนาคารแห่งประเทศฝรั่งเศส
เขาก็รับเอาทองคำนั้น ๑ เอานซ์ ต่อ ๑๐๐ แฟรงค์ เพราะฉะนั้น เมื่อข้าพเจ้ามีเงิน
ปอนด์แล้ว ข้าพเจ้าจึงสามารถที่จะเปลี่ยนเป็นแฟรงค์ได้ในอัตรา ๑๐๐ แฟรงค์
ต่อ ๔ ปอนด์ หรือ ๒๕ แฟรงค์ ต่อ ๑ ปอนด์ตายตัวเสมอไปไม่ว่าเวลาไหน ด้วย
อุปนิสัยธนาคารชาติแต่ละประเทศตั้งตัวเป็นเจ้ามือซื้อขายทองคำอยู่เช่นนั้น การที่
จะแลกเปลี่ยนเงินของประเทศหนึ่งเป็นเงินอีกประเทศหนึ่ง ในอัตราที่แน่นอนคงนั้น
ก็เป็นอันกระทำได้ แต่ทว่าเมื่อตะกั่วโดยใช้มาตราทองคำ จึงขอกกล่าวต่อไปอีก
ว่าเพียงเท่าที่มีธนาคารชาติเป็นเจ้ามือเท่านั้น ยังไม่เป็นมาตราทองคำโดยครบถ้วน
บริบูรณ์ มาตราทองคำยังมีความหมายต่อไปอีกคือว่า การที่ธนาคารชาติของ
แต่ละประเทศรับซื้อหรือขายทองคำในอัตราตายตัวนั้น ธนาคารนั้นจะต้องกระทำ
ไม่ว่าในเวลาใด คือว่า ใครมาเสนอขายก็รับซื้อ ใครมาซื้อก็ต้องขายให้ไม่ว่า
ในเวลาใด และในทันทีที่มีผู้มาเสนอนั้นประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง ประเทศ
ที่ใช้มาตราทองคำนั้นก็จะต้องไม่ห้ามหรือจำกัดหรือควบคุมไม่ซื้อขึ้นขัดขวาง การ
ที่จะนำทองคำเข้ามาในประเทศ หรือการจะนำทองคำออกนอกประเทศอย่างตัวอย่าง
ที่ข้าพเจ้ากล่าวเมื่อตะกั่ว ข้าพเจ้าเอาปอนด์ไปซื้อทองจากธนาคารแห่งประเทศ
อังกฤษเข้าไปขายในประเทศฝรั่งเศส ไปขายให้แก่ธนาคารแห่งประเทศฝรั่งเศส
เพื่อเอาแฟรงค์มาได้ ถ้าประเทศไหนที่ได้บัญญัติครบถ้วน ๓ อย่าง ดังที่กล่าวมา
นี้แล้ว ก็เรียกว่า ประเทศนั้นใช้มาตราทองคำแล้ว เมื่อท่านได้ระลึกดูก็จะเห็น
ว่า เมื่อได้ใช้มาตราทองคำแล้ว การชำระเงินระหว่างประเทศก็จะได้รับความ
สะดวกที่สุด คือ

๑. มีความแน่นอนในค่าของเงิน

๒. การแลกเปลี่ยนเงินประเทศหนึ่งเป็นเงินอีกประเทศหนึ่ง   กระทำได้

สะดวก

๓. การแลกเปลี่ยนเงินนั้นก็แลกเปลี่ยนกันได้รอบข้าง   จะเอาเงินของ
ประเทศหนึ่งแลกเปลี่ยนเป็นเงินประเทศไหน ๆ ก็ได้

ความสะดวกทั้ง ๓ ประการนี้   เกิดขึ้นจากกลไกที่เรียกว่า มาตราทองคำ
มาถึงตอนนั้นข้าพเจ้าก็ใคร่จะขอแทรกข้อความไว้น้อยเพื่อเพิ่มความเข้าใจผิด คือ
ในเมืองไทยเรานี้ได้เคยมีพระราชบัญญัติฉบับหนึ่ง เรียกว่า พระราชบัญญัติมาตรา
ทองคำ ร.ศ. ๑๒๗   พระราชบัญญัตินี้ได้เลิกใช้ไปแล้ว แต่ พ.ศ. ๒๔๗๑ คือ
เมื่อปีนั้น ปี ๒๔๗๑ ได้ตราพระราชบัญญัติมาตราทองคำ พ.ศ. ๒๔๗๑ ออก
ไปใช้แทน   แต่โดยที่พระราชบัญญัติเก่า เรียกว่า พระราชบัญญัติมาตรา
ทองคำ และก็เป็นพระราชบัญญัติที่เลิกไปนานแล้ว ก็มาคราวนี้บางคนเข้าใจผิด
ว่าประเทศไทยเราได้เคยใช้มาตราทองคำมาแล้วในสมัยหนึ่ง   ครั้นเมื่อเปิดพระ
ราชบัญญัติมาตราทองคำ ร.ศ. ๑๒๗ ฉบับนั้นออกอยู่แล้ว ก็ปรากฏบทบัญญัติ
มีอยู่ว่า เงินบาทมีค่าเทียบกับทองคำ คือ บาทหนึ่งเท่ากับทองคำหนักเท่านั้น ๆ กรัม
ศูนย์จุดอะไรกรัมนั้นก็ไม่ต้องจำไม่ได้   แต่ว่าได้เทียบค่าของบาทเข้าไว้กับทองคำ แล้ว
ก็ในพระราชบัญญัติฉบับนั้นยังมีบทบัญญัติต่อไปอีกว่า ให้กระทรวงพระคลังรับซื้อ
และขายทองคำตามอัตราที่กำหนด   เมื่อมีผู้ใดรับซื้อเข้ามาขายก็ให้กระทรวง
พระคลังรับซื้อ   หรือผู้ใดจะซื้อทองคำให้กระทรวงพระคลังขายให้ ในที่กำหนดเท่า
นั้นกรัมนั้นต่อหนึ่งบาท   แล้วก็ในระหว่างนั้น   ในระหว่างที่ใช้พระราชบัญญัติ
มาตราทองคำนั้น   ก็ไม่มีกฎหมายอะไรที่ห้ามหรือควบคุมหรือกีดกันการนำทองเข้า
มาในเมืองหรือนำทองออก   เพราะฉะนั้น   เมื่อเรานึกแต่ตัวหนังสือของกฎหมาย
แล้ว   ก็ต้องเห็นว่าประเทศไทยเราก็ได้ใช้มาตราทองคำกับเขาเหมือนกัน   แต่

ความจริงนั้น เมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติมาตราทองคำก็ได้มีประกาศพระราช
โองการออกมาอีกฉบับหนึ่ง เป็นความว่า แทนที่กระทรวงพระคลังซื้อและขาย
ทองคำตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติมาตราทองคำนั้น กระทรวงพระคลังจะยัง
ไม่ขายทองคำหรือไม่ซื้อทองคำก็ได้ แล้วก็กระทรวงพระคลังจะซื้อขายทองคำ
แทนปอนด์ก็ได้ เมื่อกระทรวงการคลังซื้อปอนด์และขายปอนด์แทนทองคำแล้ว
ก็ให้ซื้อกับขายในอัตรา ๑๓ บาทต่อหนึ่งปอนด์ ในทางปฏิบัติคลังก็ไต่รบซื้อปอนด์
และขายปอนด์ คือ เมื่อมีผู้ได้นำปอนด์มา คลังก็จ่ายเงินบาทให้ไป ๑๓ บาท
หรือเมื่อมีผู้ต้องการเงินปอนด์เอาเงินมา ๑๓ บาท คลังก็จ่ายให้ปอนด์หนึ่ง
เมื่อเป็นเช่นนั้นค่าของเงินบาทก็ย่นทึ่เหมือนกัน คือ ย่นทึ่เทียบกัปอนด์ คือ ๑๓
บาท ต่อ ๑ ปอนด์ แต่ในสมัยนั้นข้าพเจ้าได้กล่าวไว้แล้วว่า ถ้าใครมีปอนด์ก็
จะไปเอาทองคำจากธนาคารประเทศอังกฤษได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว กระทรวงการ
คลังรับซื้อแล้วก็ขายเงินปอนด์นั้น ก็เท่ากับเป็นการซื้อและขายทองคำเหมือนกัน
ซึ่แต่ทว่าเป็นการซื้อและขายทางอ้อมไม่ใช่ทางตรง วิธีการที่ประเทศไทยใช้
อยู่นั้นก็ไม่ใช่ว่ามาตราทองคำ แต่มีผลเท่ามาตราทองคำ

คราวนี้ในสมัยนั้นยังได้ว่าทุกประเทศในโลกนี้ ถ้าไม่ใช่มาตราทองคำก็
ได้ใช้มาตราอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งคล้ายๆ กัมาตราทองคำ คือ ประเทศไทยใช้อยู่
เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วการชำระเงินระหว่างประเทศก็เ็นไปได้โดยสะดวก ความ
สะดวกที่ไต่มีอยู่เมื่อคราวสงครามโลกครั้งที่หนึ่งนั้น ก็ได้หมดสิ้นไปเมื่อสงคราม
นั้นเสร็จลง เมื่อสงครามโลกครั้งที่หนึ่งเสร็จลงแล้ว แม้จะได้มีการตั้ง
สนธิบาศชาติขึ้นก็ตาม แต่ความมุ่งหมายส่วนใหญ่สนธิบาศชาตินั้นอยู่ในทาง
การเมือง ไม่ได้มีการร่วมมือกันในการการเงินระหว่างประเทศต่างๆเลย มาตรา
ทองคำที่ใช้อยู่เมื่อก่อนสงครามนั้นก็มีอยู่หลายประเทศที่จะกลับเอาใช้ใหม่ ใน
ระยะเวลาประมาณ ๑๐ ปี ก่อนที่จะเกิดสงครามโลกขึ้นเป็นระยะเวลาที่มีความยุ่ง

ข. 182198 2๗
๑๐๒๕๔๗

นจ
895.915
๑ ๗44 ก

ยากที่สุด ในเรื่องการเงินระหว่างประเทศ กระทำให้การแลกเปลี่ยนสินค้า
ระหว่างประเทศตกต่ำลงไปมาก ถ้าดูจากรายงานของสันนิบาตชาติก็ปรากฏว่า
สินค้าที่แลกเปลี่ยนกันในโลกล้มเมื่อปี ๒๔๗๗ นั้น มีราคาประมาณครึ่งหนึ่งของ
สินค้าที่แลกเปลี่ยนกันเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ความยุ่งยากที่มีอยู่นั้นก็เกิดมาจาก
สงครามโลกครั้งที่สอง ในระหว่างที่สงครามโลกครั้งที่สองยังไม่เสร็จสิ้นลง คือ
ในราวปี ๒๔๘๕ ซึ่งเป็นเวลาก่อนประมาณสัก ๒ ปี ที่กองทัพอเมริกันกับอังกฤษ
บุกขึ้นยุโรป ในระหว่างเวลานั้นก็มีบุคคลในประเทศอังกฤษ และในประเทศอเมริกา
ได้สนใจในเรื่องการเงินระหว่างประเทศนี้มาก ว่าเมื่อเสร็จสงครามครั้งที่สองลงแล้วจะ
ทำอย่างไรดี การแลกเปลี่ยนเงินระหว่างประเทศจึงจะเป็นไปได้โดยสะดวก การ
ค้าขายระหว่างประเทศถึงจะดำเนินไปได้ เพราะว่าถ้าการค้าขายติดขัดดำเนินไป
ได้ไม่สะดวกแล้ว การที่มนุษย์ในโลกล้มถึงครึ่งสมบูรณ์ ชนนั้นมันเป็นไปได้
บุคคลที่เอาตัวเป็นตัวอย่างตัวตมาในเรื่องนี้ก็อยู่ ๒ คน ท่านทั้งสองนี้เขาเกือบ
จะนับว่าเป็นผู้ก่อการกำเริบองค์การทุนและธนาคารโลก คนของอังกฤษก็คือ **หลอด**
เคนส์ ซึ่งในเวลาปกติก็เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยแคมบริดจ์ เมื่อเวลาสงคราม
รัฐบาลอังกฤษก็มาลากไปเป็นที่ปรึกษาของกระทรวงการคลัง ส่วนทางอเมริกัน
ก็มีคนหนึ่งเหมือนกัน คือ **ดอเทอร์ไวท์** ข้าราชการประจำอยู่กระทรวงการ
คลังอเมริกัน ท่านทั้งสองนี้ไต่เป็นผู้สนใจมากในเรื่องที่ว่า ทำอย่างไรประเทศ
ต่าง ๆ ในโลกล้มหลังสงครามจึงจะร่วมมือกันได้ ในทางที่จะจัดให้มีการแลกเปลี่ยน
เงินระหว่างประเทศนี้เป็นไปได้โดยสะดวก ความเอาใจใส่ของอังกฤษกับอเมริกา
ก็ได้เป็นผลเกิดขึ้น คือ เมื่อปี ๒๔๘๗ หรือเป็นเวลา ๑ ปีก่อนสงครามเสร็จลงก็ได้
มีการประชุมระหว่างประเทศ คือ การประชุมที่ เบรตตันวูดส์ ในสหรัฐอเมริกา
การประชุมระหว่างประเทศในคราวนั้นก็เกิดผลทำให้มีการเซ็นสัญญากัน คือ การ
เซ็นสัญญาระหว่างประเทศ เป็นผลให้เซ็นสัญญากัน ๒ ฉบับ สัญญาทั้งสอง

ฉบับนั้นเขาเรียกรวม ๆ กันว่า **สัญญาเบรตตันวูดส์** แต่สัญญาเบรตตันวูดส์นี้ ที่ความจริงก็มีเป็นสองฉบับ คือ ฉบับหนึ่งว่าด้วยการตั้งทุนระหว่างประเทศ อีกฉบับหนึ่งว่าด้วยการตั้งธนาคารโลก สัญญาเบรตตันวูดส์ได้ลงชื่อกันเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๗ ความมุ่งหมายของสัญญาทั้งสองฉบับนั้น ที่จริงก็เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือ จะส่งเสริมให้มีการค้าระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น โดยวิธีหนึ่ง ก็คือว่า จะทำให้การชำระเงินระหว่างประเทศให้ชำระกันได้สะดวก วิธีที่สอง ก็คือ จะหาเงินไปลงทุนในบางประเทศเพื่อที่จะบูรณะประเทศที่เสียหายจากสงคราม และก็เพื่อขยายเศรษฐกิจของประเทศนั้นให้ขยายตัวออกไปด้วย ทั้งนี้ ก็เพื่อว่าจะได้มีสินค้ามาแลกเปลี่ยนกันมากขึ้น ต่อไปนี้ ข้าพเจ้าก็จะขออธิบายเรื่อง องค์การทุนระหว่างประเทศเสียก่อน

หนังสือสัญญาที่ตั้งองค์การทุนระหว่างประเทศองค์การนี้ เขาเรียกในภาษาอังกฤษว่า “International Monetary Fund” ในสมัยนั้นชื่ออะไรต่าง ๆ เขาชอบเรียกย่อ “International Monetary Fund” คำย่อก็คือ I.M.F. องค์การทุนอันนี้มีลักษณะเป็นองค์การทุนสมาคมประเทศต่าง ๆ เป็นสมาชิก ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกเวลานี้มีอยู่ด้วยกัน ๔๘ ประเทศ ประเทศผู้เป็นสมาชิกจะต้องลงนามในหนังสือสัญญาองค์การทุนสมาคม แล้วก็ต้องออกเงินเข้าสมทบทุนขององค์การนี้ เงินที่ต้องออกนั้น องค์การเองเป็นผู้กำหนดว่าจะให้ใครออกเท่าไร แล้วเขาก็กำหนดด้วยอาศัยความมั่งคั่งของประเทศที่เป็นสมาชิกนั้นเป็นเกณฑ์ ทุนที่อเมริกาต้องออกมีทุนที่ออกไปแล้ว ๒,๗๕๐ ล้านดอลลาร์ ผู้ที่ออกทุนมากถึรองลงมา ก็คือ ประเทศอังกฤษ คงออก ๑,๓๐๐ ล้านดอลลาร์ ประเทศเราเขากำหนดให้ ๑๒ ล้าน ๕ แสนดอลลาร์ แล้วประเทศที่ออกน้อยที่สุดก็มีบางประเทศที่อยู่ในแอฟริกาได้ออกเพียง ๕ แสนดอลลาร์ ทุนเงินที่ประเทศต่าง ๆ ต้องออกนั้นเขาไปสมทบกันเป็นเงินก้อนหนึ่งเป็นทุนขององค์การนี้ แล้วก็

ารนเขา

ทุนนี้เพื่อประโยชน์อย่างไรบ้างก็จะไต่ถามต่อไปภายหลัง ถ้าเราหันหลังไปดูว่า
องค์การนี้เขาปกครองดำเนินการกันอย่างไร ก็ปรากฏว่า องค์การทุนนี้มีสภา
ผู้ว่าการเป็นผู้ควบคุม และก็ยังบัญชาการงานทั้งหมด สภาผู้ว่าการนี้ประกอบด้วย
ชนด้วย ผู้ว่าการซึ่งประเทศสมาชิกแต่ละประเทศตั้งขึ้น ประเทศหนึ่ง ๆ จะ
ออกเงินมากน้อยเท่าไรก็ตาม ก็ต้องมีสิทธิตั้งผู้ว่าการได้คนเดียว แต่ที่ว่าความ
แตกต่างกันอยู่ที่การลงคะแนน คือ ประเทศไหนออกเงินมากก็มีคะแนนเสียงลงได้
มาก ประเทศไหนมีเงินทุนน้อยก็ออกเสียงได้น้อย เวลานี้ประเทศที่เป็นสมาชิก
ขององค์การทุนนี้มีอยู่ด้วยกัน ๔๘ ประเทศ เพราะฉะนั้น สภาจึงประกอบด้วย
ผู้ว่าการ ๔๘ คน คราวนี้เมื่อผู้ว่าการมีถึง ๔๘ คน ต่างคนต่างอยู่ยังบ้านเมือง
ของตนเช่นนั้น การที่สภาจะควบคุมและยังบัญชาการขององค์การก็ทำไม่ได้
สะดวก เพราะฉะนั้น สภาผู้ว่าการจึงได้เลือกตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง
เรียกว่า คณะกรรมการบริหาร (Executive Directors) คณะกรรมการนี้มี
หน้าที่ที่จะยังบัญชาดำเนินงานขององค์การ และในนามของสภาผู้ว่าการผู้ที่เป็น
กรรมการบริหารนี้จำเป็นต้องอยู่บริหารงานยังสำนักงานใหญ่ขององค์การ คือ ที่
กรุงวอชิงตัน นอกจากคณะกรรมการบริหารแล้วจะต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำทำงาน
ขององค์การปฏิบัติงานตามคำสั่งของคณะกรรมการบริหาร เมื่อได้จัดการควบคุม
ยังบัญชางานนั้นแล้ว สภาผู้ว่าการก็มีการประชุมกันปีละครั้ง การประชุม
นั้นก็สำหรับรับรายงานของคณะกรรมการบริหาร สำหรับวินิจฉัยปัญหาที่คณะ
กรรมการเสนอและสำหรับวางนโยบายสำหรับให้คณะกรรมการไปปฏิบัติ ส่วน
เจ้าพนักงานประจำนั้นมีหัวหน้าคนหนึ่ง ผู้ที่เป็นหัวหน้าประจำนั้นโดยตำแหน่งก็
เป็นประธานคณะกรรมการบริหารด้วย ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนี้อยู่เวลานี้เป็นผู้มีชื่อ
เสียงมาก เพราะว่าเคยเป็นรัฐมนตรีคลังของประเทศเบลเยียมมาก่อน

คราวนี้เมื่อได้กล่าวถึงการควบคุมยังบัญชางานขององค์การทุนนี้แล้วก็

ควรหันกลับมาดูว่าหนังสือสัญญาองค์การทุน ซึ่งสมาชิกแต่ละประเทศต้องลงนามรับรองและปฏิบัติกันนั้นมีข้อความที่เป็นสำคัญว่าเป็นอะไรบ้าง ข้อสัญญาในหนังสือนั้นมีอยู่มากมายหลายประการ แต่ที่ว่าถ้าเราพิจารณาไปแล้วก็จะเห็นได้ข้อสัญญาเหล่านั้นแบ่งออกได้เป็นสองลักษณะ คือ ลักษณะที่หนึ่ง ประเทศที่เป็นสมาชิกรับรองว่าจะปฏิบัติตามอย่างนั้น ๆ ลักษณะสอง ก็คือ ประเทศที่เป็นสมาชิกรับรองว่าจะละเว้นจะไม่ปฏิบัติตามอย่างนั้น ๆ มีสองลักษณะเช่นนี้ คราวนี้ถ้าเราจะดูข้อสัญญาเฉพาะข้อที่เป็นสาระสำคัญบางข้อ ก็จะเห็นว่าความมุ่งหมายของสัญญาว่าด้วยองค์การทุนนั้นก็คือว่า จะให้ประเทศต่าง ๆ ชำระเงินกันไว้สละควงกันเอง ข้อสัญญาที่เป็นสาระสำคัญ ข้อแรก ก็มีว่าประเทศที่เป็นสมาชิกจะต้องกำหนดค่าของเงินของตนเทียบกับทองคำ ค่าของเงินที่ต้องเทียบกับค่าทองคำและที่ต้องกำหนดขึ้นนั้นต้องกำหนดขึ้นโดยได้รับการตกลงจากองค์การทุน จะกำหนดขึ้นเองตามชอบใจไม่ได้ แล้วก็เมื่อได้กำหนดค่าของเงินของตัวเทียบกับทองคำเช่นนั้นแล้ว ก็จะต้องรักษาค่าที่เทียบไว้นั้นเสมอไปอย่างเวลาน้องกฤษได้ทำการตกลงกับองค์การทุน กำหนดค่าของเงินปอนด์เทียบกับทองคำ ๑๒ ปอนด์ครึ่ง ต่อ ๑ เอานซ์ อเมริกาได้กำหนดค่าเงินของตัวไว้ ๓๕ ดอลลาร์ ต่อทองคำหนัก ๑ เอานซ์ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วเราก็เทียบกันได้ว่า เงินอเมริกัน ๓๕ ดอลลาร์ เท่ากับเงินอังกฤษ ๑๒ ปอนด์ครึ่ง แล้วถ้าเราหารลงไปแล้วก็จะปรากฏว่า ปอนด์หนึ่งเท่ากับ ๒ ดอลลาร์ ๘๐ เซนต์ คราวนี้ตามสัญญาขององค์การทุน ที่บอกไว้ว่าเมื่อได้กำหนดค่าของเงินเทียบกับทองคำขององค์การทุนแล้ว เราจะต้องรักษาค่านั้นไว้ ในตอนนั้นก็ควรต้องสังเกตดูว่า สัญญาขององค์การทุนไม่ได้มีบทบังคับให้ประเทศไหนต้องซื้อหรือต้องขายทองคำเหมือนอย่างในสมัยที่ขายทองคำ อังกฤษกำหนดค่าของเงินปอนด์เทียบกับทองคำแล้วว่า ๑๒ ปอนด์ครึ่ง ต่อทองคำหนัก ๑ เอานซ์ แต่ว่าไม่มีบทบังคับรัฐบาลอังกฤษหรือธนาคารแห่งประเทศไทยว่า

จะต้องซื้อปอนด์หรือขายทองคำโดยอัตรา ๑๒ ปอนด์ครึ่งนั้น เพราะฉะนั้น การ
ที่สัญญากำหนดว่า ให้เทียบค่าของเงินเท่ากับเงินปอนด์อังกฤษนั้นจึงไม่เป็นการใช้
มาตราทองคำ แต่คราวนี้สัญญาเขากำหนดอีกข้อหนึ่งว่า เมื่อประเทศไหน
ได้กำหนดค่าของเงินของตัวเทียบกับทองคำ โดยที่องค์การทุนเห็นชอบด้วยแล้ว
ประเทศนั้นต้องรักษาค่าของเงินของตัวไว้ให้ไว้ ยกตัวอย่างเช่น อังกฤษได้
กำหนดแล้วว่าเงินปอนด์ ๑๒ ปอนด์ครึ่ง เท่ากับทองคำ ๑ เอานซ์ ซึ่งถ้าไป
เทียบกับดอลลาร์แล้วก็เท่ากับ ๒ ดอลลาร์ ๘๐ เซนต์ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วอังกฤษมี
หน้าที่ตามสัญญาจะต้องรักษาค่าของเงินปอนด์ไว้ให้เท่ากับ ๒ ดอลลาร์ ๘๐ เซนต์
เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว เป็นข้อผูกมัดธนาคารของประเทศอังกฤษต้องรับซื้อดอลลาร์
และขายดอลลาร์ในอัตรา ๒ ดอลลาร์ ๘๐ เซนต์ คือ เมื่อใครเอาดอลลาร์มา
๒ ดอลลาร์ ๘๐ เซนต์ ธนาคารแห่งประเทศไทยอังกฤษต้องจ่ายเงินให้ ๑ ปอนด์
ใครเอามา ๑ ปอนด์ ธนาคารแห่งประเทศไทยอังกฤษต้องจ่ายเงินให้ ๒ ดอลลาร์
๘๐ เซนต์ นี่เป็นข้อผูกพันตามสัญญา สัญญาที่เป็นสาระสำคัญอีกประการ
หนึ่งก็คือว่า การที่จะจัดให้แลกเปลี่ยนเงินได้ตามอัตราที่กำหนดนั้น จะต้องปล่อยให้
ให้กระทำโดยเสรี ยกตัวอย่างเหมือนเมื่อตะกัก การเอาเงินปอนด์หรือเงิน
ดอลลาร์ไปแลกเปลี่ยนกับธนาคารประเทศอังกฤษนั้น ธนาคารจะต้องรับแลก
เปลี่ยนโดยไม่มีเงื่อนไขที่จำกัดหรือชักขึ้นแต่ประการใด และสัญญาก็มีต่อไปอีก
ว่า ถ้าประเทศใดยังมีการควบคุมหรือจำกัดการแลกเปลี่ยนเงินอยู่แล้ว ก็ให้คิด
อ่านเลิกการควบคุมหรือการจำกัดนั้นเสีย ภายในเวลาเร็วพอสมควร สัญญาที่
เป็นสาระสำคัญอีกประการหนึ่งก็มีอยู่ว่า เมื่อประเทศไหนได้กำหนดค่าของเงินของ
ตัวเทียบกับทองคำแล้ว ก็จะแก้ไขค่านั้นเสียใหม่ไม่ได้ เว้นไว้แต่จะได้รับความเห็น
ชอบจากองค์การทุนเสียก่อน สัญญาขององค์การทุนมีสาระสำคัญทั้งที่ข้าพเจ้า
กล่าวมานี้

คราวนี้ก็ไม่ต้องกลัวว่า ขณะนี้ประเทศต่าง ๆ ยังไม่สามารถที่จะปฏิบัติให้เต็มที่ไปตามสัญญาขององค์การทุน เช่น ในประเทศอังกฤษก็ยังคงมีการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินอยู่ ยังไม่ปล่อยให้แลกเปลี่ยนกันได้โดยเสรี เมื่อเป็นเช่นนั้นความยุ่งยากในการที่จะชำระเงินระหว่างประเทศก็ยังคงมีอยู่ แต่ทว่าเมื่อใดประเทศต่าง ๆ โดยมากสามารถที่จะปฏิบัติตามข้อสัญญาขององค์การทุนได้แล้ว เมื่อนั้นไม่มีปัญหา การชำระเงินระหว่างประเทศก็จะเป็นไปโดยสะดวกที่สุด เพราะว่ามีความแน่นอนของเงิน การแลกเปลี่ยนเงินจะแลกเปลี่ยนกันได้โดยเสรีไม่มีอะไรกีดขวางแล้วก็จะแลกเปลี่ยนกันได้รอบข้าง

ต่อมาถึงธนาคารโลก ธนาคารโลกนี้ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วว่า มีความมุ่งหมายที่จะบูรณะประเทศต่าง ๆ ที่ไต่ยบเหินลงไปเพราะการสงครามครั้งที่แล้วมาแล้วมุ่งหมายที่จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ขยายตัวออกไปอีกประการหนึ่ง ทั้งสองประการนี้เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ได้ผลิตสินค้าเพิ่มพูนขึ้นจะได้มีสินค้าไปแลกเปลี่ยนกันทั่วไปได้มากยิ่งขึ้น ธนาคารโลกนี้มีลักษณะคล้าย ๆ กันกับองค์การคือ ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกก็ต้องลงนามในหนังสือสัญญารับรองว่าจะปฏิบัติตามความในหนังสือสัญญา แล้วก็ต้องออกเงินเพื่อเป็นทุนของธนาคาร เงินที่ออกกันนั้นอเมริกาเป็นผู้ที่ออกมากกว่าคนอื่นเหมือนกัน จำนวนเงินที่ออกนั้นอเมริกาออก ๓,๑๖๕ ล้านดอลลาร์ อังกฤษออกเป็นที่สอง คือ ๑,๓๐๐ ล้านดอลลาร์ ประเทศไทยเราเขากำหนดให้ออกเท่ากับที่ออกสำหรับองค์การทุน คือ ออก ๑๒ ล้านดอลลาร์ แต่ทว่าการเรียกเงินสำหรับธนาคารโลกนี้นะ ต่างไปจากองค์การทุนอย่างหนึ่ง คือ องค์การทุนเขาเรียกเงินทั้งหมด แต่ส่วนธนาคารโลกนี้ได้กำหนดให้ใครออกเท่าไรแล้ว ธนาคารโลกเรียกแต่เพียง ๒๐ % อีก ๘๐ % ตกลงกันไว้แล้วว่าจะไม่เรียก เว้นไว้แต่ถ้าธนาคารโลกต้องขาดทุนจึงจะเรียกทุนเพิ่มขึ้น เพื่อชดเชยที่ต้องขาด การควบคุมและบังคับบัญชา

ดำเนินงานของธนาคารโลกนั้นก็คล้าย ๆ กับขององค์การทุน คือ มีสภาพว่าการ มี
คณะกรรมการบริหาร มีพนักงานประจำ เมื่อคล้าย ๆ กันเช่นนั้นก็ไม่จำเป็นจะ
ต้องกล่าวซ้ำอีก

คราวนี้เมื่อมีธนาคารโลกขึ้น ปัญหาที่มีบุคคลทั่วไปอยากจะทราบ คือ
ว่า ทำอย่างไรถึงจะกู้เงินธนาคารโลกนี้ได้ แล้วเมื่อกู้เขา เขาจะกำหนดเงื่อนไข
อย่างไรบ้างไหม เขาจะให้กู้สักเท่าไร ให้กู้ไปทำอะไรเหล่านั้น เป็นคำถามที่มี
กันอยู่ทั่วไป ถ้าจะตอบคำถามเหล่านั้น ก็คงตอบในขั้นต้นว่าธนาคารโลกก็เป็น
ธนาคารอันหนึ่งเหมือนกัน ไม่ใช่องค์การกุศล เพราะฉะนั้น การที่จะให้กู้เงิน
ก็ต้องไต่สวนหรือถามให้รู้แน่นอนลงไปว่าผู้ที่ขอกู้นั้นจะเอาเงินไปทำอะไร แล้ว
สิ่งที่จะไปทำนั้นจะได้ผลออกเงินขึ้นหรือไม่ และผู้ที่ขอกู้นั้นจะมีทางที่จะใช้คอก
เบี้ยกับต้นเงินคืนในเวลาที่เหมาะสมหรือไม่ สิ่งเหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่ธนาคารโลกเขาจะ
ต้องดูเหมือนกันธนาคารพาณิชย์ คือ ให้เรากู้ยืมเงินเหมือนกัน แต่ว่าธนาคาร
โลกนี้ต่างไปจากธนาคารพาณิชย์ในสาระสำคัญอันหนึ่ง คือ ธนาคารพาณิชย์นั้น
เมื่อเขาเชื่อหรือเขาเป็นที่พอใจว่า ผู้ที่กู้เงินเขาสามารถที่จะใช้คอกเบี้ยและต้นเงิน
คืนได้ในเวลาพอสมควรแล้ว ธนาคารพาณิชย์เขาก็ให้กู้เงินได้ เขาไม่ต้องไป
คำนึงว่าการให้กู้เงินนั้น ผู้กู้จะเอาเงินไปทำประโยชน์อะไร ให้แก่ใครหรือให้แก่
โลกหรือไม่ หรือให้แก่คนทั่วไปหรือไม่ ไม่ใช่หน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ แต่
ส่วนธนาคารโลกนี้ได้กล่าวแล้วว่า มีวัตถุประสงค์ คือจะส่งเสริมให้เกิดสินค้าขึ้น
ให้มากเพื่อประโยชน์แก่มนุษยชาติทั่วไปในโลกนี้ เพราะฉะนั้น การที่ธนาคารโลก
จะให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งกู้เงินนั้น นอกจากจะต้องดูว่าสมาชิกคนนั้นจะสามารถ
ใช้ต้นเงินกับใช้คอกเบี้ยคืนได้หรือไม่ เขายังต้องดูไปอีกว่าเงินที่จะเอาไปลงทุน
ทำนั้นจะเอาไปทำอะไร สิ่งที่จะไปทำนั้น ถ้าเป็นสิ่งที่จะช่วยเหลือให้เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ขององค์การธนาคารแล้ว ธนาคารจึงจะให้กู้ ในเรื่องนั้นก็ตัวอย่าง

ซึ่งประธานของธนาคารโลกได้เล่าให้ฟังที่วอชิงตันว่า เขายกตัวอย่าง สมมติ
ถ้ามีประเทศหนึ่งมากู้เงินว่าจะเอาไปลงทุนเลี้ยงหมู สำหรับจะเอาหมูนั้นส่งไป
จำหน่ายเป็นอาหารในประเทศอื่น ๆ ในกรณีเช่นนั้นธนาคารโลกจะพิจารณา
แต่หากว่ารัฐบาลของประเทศนั้นบอกว่า พลเมืองของข้าพเจ้าไม่มีข้าวจะกินแล้ว
ไม่มีอะไรที่จะซื้อจึงขอกู้เงินไปซื้อข้าวเพื่อกินเลี้ยงพลเมืองเช่นนั้น ธนาคารโลก
ไม่ให้ ทั้งๆ ที่มีผู้กล่าวได้ว่า หมูออกตายแล้วก็ช่วย คนจะอดตายแล้วก็ช่วย
ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะวัตถุประสงค์ของธนาคารโลกมีอยู่ว่า จะส่งเสริมให้มีสินค้า
จำหน่ายไปทั่ว ๆ โลกให้มากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้นไป เพราะความประสงค์ที่จะให้มีสินค้า
จำหน่ายมากขึ้น ก็กล่าวได้ว่า องค์การทุนระหว่างประเทศก็ดี ธนาคารโลก
นี้ก็ดี มีวัตถุประสงค์อันใหญ่ยิ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือ ฝ้ายธนาคารโลก
ดำเนินไปในทางที่จะให้การผลิตสินค้าให้มากขึ้น ให้การส่งสินค้าเป็นไปได้โดย
สะดวกขึ้น เช่น อาจจะช่วยเหลือในทางรถไฟ ในการคมนาคมอย่างอื่น เป็นต้น
ส่วนองค์การทุนนั้นก็ให้ความสะดวกอีกอย่างหนึ่ง คือ ให้ใช้หนี้กันได้สะดวก
การชื้อขายจะได้เป็นไปด้วยดี

ข้าพเจ้าได้กล่าวเรื่องขององค์การทุนกับธนาคารโลกมากทีเดียว เห็นว่า
ควรจะยุติลงได้แล้ว ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านทั้งหลายที่อุตสาหามานั่งฟังเรื่องที่
แสนจะเบื่อหน่าย ข้าพเจ้าเองรับสารภาพว่า “สมัครมีเงินมากกว่ามีความรู้
เรื่องเงิน” แต่ว่าถ้าท่านทั้งหลายได้ฟังเรื่ององค์การทุนและองค์การธนาคารโลก
นี้แล้วได้รู้ความรู้อะไรไปบ้างเล็กน้อย ข้าพเจ้าก็เป็นที่ยินดี สวัสดิ์.

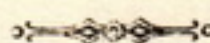

ข้อความที่ส่งกระจายเสียงสถานีวิทยุสหประชาชาติ

และสถานี Voice of America

วันพุธที่ ๑๐ กันยายน ๒๔๙๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ไฮเต้ลเคลปราโด เม็กซิโกซิตี

ท่านผู้ฟังทั้งหลาย

ในนครเม็กซิโกเวลานี้ มีการประชุมองค์การใหญ่ของโลก ๒ องค์การ คือ ที่เรียกว่า กองทุนการเงินระหว่างประเทศอันหนึ่ง และธนาคารระหว่างประเทศอีกอันหนึ่ง องค์การทั้งสองนี้แต่ละองค์การมีประเทศต่าง ๆ เป็นสมาชิก รวม ๕๔ ประเทศ และแต่ละประเทศก็ได้ส่งผู้แทนมาประชุม ผู้แทนต่าง ๆ ที่มาพร้อมกันในที่นี้ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หรือผู้ว่าการธนาคารกลาง หรือบุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการเงิน รวมทั้งสิ้นมีจำนวนมากคน

ในโอกาสนี้ สถานีวิทยุกระจายเสียงของสหประชาชาติ และ Voice of America ใคร่จะให้ประชาชนชาวไทยได้ทราบว่า กองทุนการเงินระหว่างประเทศ และธนาคารระหว่างประเทศ ทั้งสององค์การนี้มีวัตถุประสงค์อย่างใด และทำประโยชน์ให้แก่ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยอย่างไร สถานีวิทยุกระจายเสียงที่กล่าวมานี้ จึงได้ขอให้ข้าพเจ้าพูดสั้น ๆ เพื่อให้ท่านผู้ฟังทั้งหลายได้ทราบเรื่องไว้อย่าง

วัตถุประสงค์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศนั้น ได้แก่ การส่งเสริมให้ประเทศต่าง ๆ ค้าขายกันได้ โดยสะดวกที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้ ท่านทั้งหลาย

ทราบอยู่แล้วว่า การค้าขายระหว่างประเทศในขณะนี้ ยังมีข้อติดขัดอยู่บ้างใน
เรื่องการชำระเงินค่าสินค้า เช่น ประเทศที่ ๑ ขายสินค้าไปยังประเทศที่ ๒ และ
ได้รับเงินของประเทศที่ ๒ นั้นแล้ว ก็อาจจะใช้เงินของประเทศที่ ๒ นั้นซื้อของ
จากประเทศที่ ๓ ไม่ได้ ความมุ่งหมายข้อหนึ่งของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ
จึงมีอยู่ว่า เมื่อประเทศหนึ่งขายของไปให้อีกประเทศหนึ่งและได้เงินมาแล้ว ก็
ให้ใช้เงินนั้นซื้อของจากประเทศใด ๆ ได้ตามใจชอบ เมื่อการชำระเงินระหว่าง
ประเทศจะได้รับความสะดวกเช่นว่านี้แล้ว การค้าระหว่างประเทศก็จะงอกเงยขึ้น
อีกมาก ท่านทั้งหลายก็ทราบอยู่แล้วว่า ประเทศไทยยิ่งขายของไปต่างประเทศ
ได้มากเท่าใด และยิ่งซื้อของจากต่างประเทศเข้ามาได้มากเท่าใด ประชาชน
ในเมืองไทยก็จะมีข้าวของใช้สอยได้มากยิ่งขึ้นเท่านั้น อนึ่ง เมื่อพลเมืองของ
ประเทศต่าง ๆ มั่งคั่งสมบูรณ์ขึ้นเป็นลำดับแล้ว โลกนี้ก็จะตั้งอยู่ได้ในความสงบ
ส่วนธนาคารระหว่างประเทศนั้นแล้ว ก็มุ่งหมายที่จะช่วยเหลือประเทศ
ต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิก โดยวิธีให้กู้ยืมเงินไปลงทุนในกิจการต่าง ๆ ธนาคารนี้
เมื่อได้ตั้งมาแล้วเพียง ๗ ปี ก็ได้ให้ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทย กู้เงินไป
แล้วรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนประมาณ ๑,๕๐๐ ล้านดอลลาร์ กิจการที่ให้กู้เงินไป
ทำนั้นมีมากมายหลายอย่าง เช่น สร้างรถไฟ สร้างถนนหนทาง สร้างกำลัง
ไฟฟ้า ทำการชลประทาน และซื้อเรือบรรทุกสินค้า เป็นต้น ความมุ่งหมาย
ของธนาคารที่ให้ประเทศต่าง ๆ กู้ยืมเงินนั้น ก็คือ จะให้ประเทศนั้น ๆ ผลิตสินค้า
ให้ได้มากขึ้น และให้ขายสินค้าให้ได้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นคุณแก่พลเมืองของ
ประเทศต่าง ๆ นั้น

เมื่อสรุปแล้วก็ได้ความว่า องค์การทั้งสองของโลก คือ กองทุนการเงิน
ระหว่างประเทศ และธนาคารระหว่างประเทศนั้น มีความมุ่งหมายที่นับได้ว่าเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกัน คือ จะให้ประเทศต่าง ๆ ค้าขายกันได้ โดยสะดวกที่สุด และ

ให้มีสินค้าที่จะซื้อขายกันได้มากที่สุด ทั้งนี้ เพราะมีความเชื่อมั่นอยู่ว่า เมื่อ
ประชาชนของประเทศต่าง ๆ มีความมั่นคงสมบูรณ์แล้ว โลกของเราจักจะตั้งอยู่
ได้ด้วยความสงบสุข

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าใคร่จะกล่าวในนามของคณะผู้แทนประเทศไทยว่า ใน
การประชุม ณ นครเม็กซิโกนี้ รัฐบาลเม็กซิโกได้ต้อนรับอย่างแข็งแรง และได้
ให้ความสะดวกทุกประการ ซึ่งข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นบุญคุณแก่พวกเราเป็นอันมาก
และข้าพเจ้าใคร่ขอขอบคุณสถานวิทยุของสหประชาชาติ และ Voice of America
ที่ได้ให้ โอกาสพูดมายังประเทศไทยในคราวนี้ด้วย.

บันทึกฉบับนี้ได้รับรองโดย

คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม

วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๑๙๔๖

นางสาว ประจวบ ฤกษ์ยง รองเลขาธิการ

หอสมุดแห่งชาติ
สาขางวดนครศรีธรรมราช

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ชวนพิมพ์

112 ถนนบริพัตร ตำราญราษฎร์ พระนคร

โทร. 27246

นายชวน ศรสงคราม ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2504

แก้คำผิด

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัดที่</u>	<u>เดิม</u>	<u>แก้เป็น</u>
ก (คำนำ)	๖	ชำชาญ	ชำนาญ
(๒๐)	๒๐	เหริญญิก	เจริญญิก
(๒๐)	๒๓	Koroan	Korean
๕	๒๒	pupulation	population
ภาพต่อจากหน้า ๓๒	ใต้ภาพ	นิวยอร์ค	นิวยอร์ก
๔๓	๔	๒๐๕	๒๕๐